

EVANGELIUM

podle

EZDRÁŠE A NEHEMJÁŠE

4/2019

Průvodce studiem Bible

Obsah

1. Ezdráš: jeho doba a poslání
2. Nehemjáš: jeho doba a poslání
3. Boží povolání: smysl a načasování
4. Tváří v tvář odporu
5. Nespravedlnost pod pláštěm zbožnosti
6. Boží slovo, slzy a radost
7. Náš odpouštějící Bůh
8. Bůh smlouvy
9. Seznamy a rodokmeny: Povzbuzení v nelehkých dobách
10. Uctívání Hospodina
11. Odpadnutí a nové oživení
12. Špatné rozhodnutí – a co dál?
13. Vůdci Izraele

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Evangelium podle Ezdráše a Nehemjáše

Průvodce studiem Bible

4. čtvrtletí 2019

Autor: Jiří Moskala

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

Foto: iStock

Grafická úprava a sazba

Vydala Církev adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha 2019

ISBN 978-80-88026-28-0

ISSN 0409-3208

Úvod

Evangelium podle Ezdráša a Nehemjáše

Ezdráš a Nehemjáš byli výjimeční, Bohu věrní, Písmu podřízení a Duchem svatým vedení vůdci, kteří z hloubi duše toužili, aby Boží lid prosperoval a aby bylo Boží jméno vyvýšeno a znali je všichni lidé po celém světě. Jejich životy ukazují, co všechno může Bůh učinit prostřednictvím oddaných lidí, kteří druhé vedou tak, že jim slouží.

Jelikož máme hříšnou přirozenost, zažité způsoby uvažování a zděděné sklony, může opravdovou a trvalou změnu do našeho života přinést pouze studium Božího slova a proměňující moc Ducha svatého. Jak říká Hospodin, jeho skuteční následovníci žijí „ne mocí ani silou, nýbrž mým duchem“ (Za 4,6) a prostřednictvím Božích zaslíbení, která přijímají vírou. Jen takové nasměrování vede k skutečné ryzímu duchovnímu životu.

Lekce, které budeme studovat toto čtvrtletí, ukazují, že život je komplikovaný. Jakmile se rozhodneme nebo pokusíme dělat správné věci, objeví se překážky a protivenství. Dokonce i přátelé se mohou otevřeně nebo skrytě postavit proti nám a možná se nakonec i stát našimi nepřáteli. Překážky a odpor vůči dobru odhalují, že satan je živý a že hřích je skutečný. Není v lidských silách bojovat proti satanovi, protože zlo je mnohem silnější, než jsme my sami. Jen Bůh nás může dovést k vítězství, změnit naše myšlení a dát nám moc žít vyváženě. Životní překážky jsou příležitostí pro změnu, zklamání nám mohou pomoci zaměřit se na podstatné věci a urychlit náš duchovní růst, pokud se nám prostřednictvím Boží moci podaří dosahovat vítězství.

Ani kniha Ezdráš a ani kniha Nehemjáš nekončí optimisticky. Hřích je vážná věc, která se šíří rychle a poměrně snadno. Největší výzvy nepřicházejí zvenčí, ale jsou výsledkem naší nevěrnosti Bohu a nepřijetím jeho vůle. Pro Boží církev je tou největší zkouškou věrnost Bohu a vytrvalé podřízení se Božím pokynům. Jak Ezdráš správně pochopil, jediná síla, která může způsobit opravdovou změnu, přichází prostřednictvím povitého zkoumání Písma, pochopení jeho principů a jejich přijetím za své vlastní.

Aby se naplnil počátek prorocství o sedmdesátí týdních a o 2300 večerech a ránech (obě prorocství začala v roce 457 př. Kr.), Bůh milostivě zasáhl a ovlivnil krále Artaxerxa I., aby umožnil skupině Izraelců pod Ezdrášovým vedením vrátit se do Jeruzaléma. Král dokonce poskytl vše potřebné, aby se v Jeruzalémě mohla obnovit chrámová služba (Ezd 7,11–28).

Klíčovými teologickými tématy těchto dvou knih jsou Boží prozřetelnost, věrnost a smlouva. Bůh naplnil svá zaslíbení i přesto, že jeho lid byl omezený, zmatený a tvrdohlavý. Prostřednictvím svých služebníků Bůh povolal svůj lid z lhostejnosti k oživení a nápravě.

„Duchovní obnova, kterou vykonali přesídlenci pod vedením Zerubábel, Ezdráša a Nehemjáše, je totožná s tou, kterou bude nutné vykonat v závěru lidských dějin. Prostřednictvím zbytku věrných z Izraele chtěl Bůh na zemi uchovat povědomí o sobě. Oni byli strážci pravé bohoslužby, oni měli mezi sebou svaté proroky.“ (PK 677; OSU 256)

Knihy Ezdráš a Nehemjáš jsou vzájemně propojeny a zabývají se důležitými změnami v životě Božího lidu. Těchto 23 kapitol tvoří jeden velký příběh, ve kterém se jednotlivé části navzájem doplňují a věnují se podobným teologickým problémům. Při pozorném studiu obou knih můžeme objevit, že se zaměřují na podobné téma. Můžeme tak rozpoznat úžasné Boží působení v dějinách a laskavost, s jakou vedl svůj lid.

Při studiu je třeba si uvědomit, že ne všechno, co je uvedeno v těchto knihách, je psáno chronologicky a že některé části jsou sestaveny tematicky (ne podle časové posloupnosti).

Jak uvidíme, největší výzvou pro Ezdráša a Nehemjáše nebyla rekonstrukce chrámu (který byl dokončen a vysvěcen v roce 515 př. Kr., tedy více než 50 let po Ezdrášově přjezdu), ale obnova Jeruzaléma, jeho správa a zajištění národní samosprávy. To vše nakonec pomohlo připravit cestu přicházejícímu Mesiáši.

Ezdráš		Nehemjáš	
I.	A. První návrat (537/6 př. Kr.) pod vedením Zerubábel a Jéšuy (1,1–3,7) uskutečněn na základě Kýrova dekretu.	I.	A. Třetí návrat (444 př. Kr.) pod vedením Nehemjáše (1,1–2,10) na základě listů Artaxerxa.
	B. Obnova Božího chrámu během vlády různých králů (3,8–6,22).		B. Obnova jeruzalémských hradeb pod vedením Nehemjáše (2,11–7,3).
II.	A. Druhý návrat (457 př. Kr.) pod vedením Ezdráša (7,1–8,36) uskutečněn na základě dekretu Artaxerxa.	II.	A. Studium Božího slova, oživení a náprava. Navrátilci se zasvětili Bohu a uzavřeli s ním smlouvu (7,4–12,47).
	B. Ezdrášovy reformy (9,1–10,44).		B. Nehemjášovy reformy (13,1–13,31).

Ať nás při studiu Božího slova Hospodin požehná, ať nás inspiruje, ať se dotkne našich srdcí, ať mění naše myšlení a ať nás vede tak, abychom ho každý den následovali věrně a nadšeně.

Jiří Moskala, ThD, PhD, je děkanem a profesorem výkladu a teologie Starého zákona na Teologickém semináři adventistů sedmého dne na Adrewsově univerzitě. Na fakultě vyučuje od roku 1999. Před svým příchodem na Andrewsovu univerzitu pracoval jako kazatel, administrátor, učitel a ředitel Teologického semináře v České republice. Je členem různých teologických společností a autorem nebo redaktorem množství článků a knih v anglickém a českém jazyce. Kromě toho se zúčastnil několika archeologických výprav v oblasti Tell Jalul v Jordánsku.

Ezdráš: jeho doba a poslání

Texty na tento týden

Jr 29,10; Ezd 1,1-3; 4,1-7; 7,6-13

Základní verš

„Toto praví Kýros, král perský: ‚Hospodin, Bůh nebes, mi dal všechna království země. Pověřil mě, abych mu vybudoval dům v Jeruzalémě, který je v Judsku.‘“ (Ezd 1,2)

Ze spisů proroka Jeremjáše se dozvídáme o Božím zaslíbení, podle kterého se má po uplynutí sedmdesáti let vrátit Boží lid z babylónského zajetí. Král Kýros byl Božím nástrojem, díky němuž se mohl tento návrat uskutečnit. Kýros pomazaný Bohem (Iz 45,1) vydal v roce 538 př. Kr. dekret, který dával Božím lidu svobodu a možnost vrátit se do své země a znovu vybudovat chrám.

Bylo to Boží přání (ne Kýrovo), aby se stalo skutečností, že: „Řekne Jeruzalému: ‚Budeš vybudován!‘ A chrámu: ‚Budeš založen!‘“ (Iz 44,28) Sám Bůh byl zárukou toho, že Jeruzalém bude nově postaven, a proto přiměl Kýra k vydání povolení stavět chrám.

Je vždy povzbuzující, když sledujeme Boží lid, jak jedná v souladu s tím, co chce Hospodin: „Tu se vydali na cestu představitelé judských a benjamínských rodů, kněží a levité, všichni, jejichž ducha probudil Bůh, aby stavěli Hospodinův dům v Jeruzalémě.“ (Ezd 1,5)

Je to příklad správné odpovědi na mocné a zároveň laskavé Boží jednání. Ta nejlepší rozhodnutí a činy děláme motivováni poznáním toho, jaký Bůh je, co pro nás udělal a s jakou láskou pracuje ve prospěch svého lidu.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

BOŽÍ SLIB SE NAPLŇUJE: PRVNÍ NÁVRAT ZE ZAJETÍ

Toto praví Hospodin: Až se vyplní sedmdesát let Babylónu, navštívím vás a splním na vás své dobré slovo, že vás přivedu zpět na toto místo. (Jr 29,10)

“V prvním roce vlády Kýra, krále perského, se splnilo slovo Hospodinovo, které mluvil ústy Jeremjáše. Hospodin vzbudil ducha perského krále Kýra, že dal po celém svém království rozhlásit a také zapsat: ²„Toto pravý Kýros...“ ³Kdokoliv z vás, ze všeho jeho lidu – Bůh buď s ním – se může vydat na cestu do Jeruzaléma, který je v Judsku, a stavět dům Hospodina, Boha Izraele, toho Boha, který je v Jeruzalémě.“ (Ezd 1,1-3)

Osobní studium

Kromě úvodních veršů si přečti také texty **Jr 25,11.12** a **Da 9,1.2**. Jak se podle tebe cítili lidé, kteří se měli vrátit, a jak vnímali splnění Božího zaslíbení?

Hospodin ovlivnil Kýra, aby umožnil návrat zajatců a aby se tím naplnilo Jeremjášovo proroctví. Právě Jeremjáš napsal, že Judská země bude sedmdesát let pustá (toto období trvalo od roku 606/605 do 537/536 před Kristem). Potom však měl Bůh „otevřít dveře“, aby se zajatci mohli vrátit. Když prorok Daniel studoval Jeremjášova proroctví, zjistil, že nastal čas zaslíbeného návratu.

V 9. kapitole knihy Daniel čteme, že prorok byl rozrušený, protože zajetí už trvalo téměř sedmdesát let. Navíc se nyní dostali k moci Peršané. Daniel se ve svém smutku obrátil k Bohu, prosil o jeho milost a o naplnění zaslíbení. Ve stejné kapitole (**Da 9,24-27**) se dozvídáme, že Daniel dostal ujištění o tom, že Bůh má moc vysvobodit lid ze zajetí a povolá Vysvoboditele, který zemře za svůj lid jako smíření za jejich hříchy, přinese spravedlnost a naplní obětní systém. Bůh v podstatě

říká: „Danieli, neboj se. Vysvoboditel (Ježíš) skutečně přijde, proto pošlu vysvoboditele i teď vám.“ Brzy poté Bůh inspiroval perského krále Kýra, aby vydal příkaz k propuštění zajatců. Bůh je vždy věrný svým zaslíbením. (Viz **Da 10. kapitola** – Bůh zasahuje, aby zajistil prospěch svého lidu v jeho domovské zemi.)

První kapitola knihy Ezdráš zaznamenává prohlášení Kýra o tom, že izraelský národ se může svobodně vrátit do Jeruzaléma a vystavět dům Hospodinův. Tento výnos byl vydán někdy v letech 539–537 před Kristem. Kýros Izraelcům nejen umožnil odchod, ale připravil i podmínky, aby se zajatci mohli vrátit domů s dary, mezi které patřily i původní bohoslužebné nádoby z chrámu, ukořistěné Nebúkadnesarem. Tato událost nám připomíná způsob, jak staletí předtím vyšli Izraelci z egyptského zajetí. Bůh tehdy způsobil, že Egypťané dali Židům při odchodu zlaté a stříbrné předměty.

První skupinu, která se vrátila z Babylónu, tvořilo přibližně padesát tisíc lidí. Do této skupiny patřily zřejmě i ženy a děti z jiných oblastí.

Aplikace

Premýšlej o jiných biblických proroctvích, která se již v dějinách naplnila. Jak na tebe působí vědomí, že Bůh zná dopředu budoucnost? Co to pro tebe znamená?

OBNOVA JERUZALÉMA: UDÁLOSTI A KRÁLOVÉ

⁴Lid země bral odvahu judskému lidu a pohružkami jej odrazoval od stavby. ⁵Podpláceli proti nim rádce, aby rušili jejich plány, po všechny dny perského krále Kýra až do kralování perského krále Dareia. ⁶I za kralování Xerxova, na začátku jeho kralování, sepsali na obyvatele Judska a Jeruzaléma žalobu. ⁷Také za dnů Artaxerxa psali Bišlám, Mitredat a Tabel s ostatními svými druhy perskému králi Artaxerxovi; list byl napsán aramejským písmem i jazykem. (Ezd 4,4-7)

Osobní studium

První skupina navrátilců přijala úkol obnovit Boží chrám. Později se budeme více věnovat odporu, se kterým se při snaze o obnovu chrámu setkali. Nejprve se však zaměříme na sled perských králů, kteří vládli během dlouhotrvající obnovy Jeruzaléma. Pro lepší pochopení knih Ezdráš a Nehemjáš je totiž důležité znát dějinné souvislosti, které tyto knihy zaznamenávají.

Uvažuj o textu **Ezd 4,1-7**. Jací králové jsou zde zmíněni? O jakých problémech v souvislosti s výstavbou chrámu se zde hovoří?

Tabulka uvedená na této straně obsahuje chronologický seznam perských králů, kteří jsou spojeni s událostmi popisovanými v knihách Ezdráš a Nehemjáš. Seznam začíná krá-

lem Kýrem, který založil perskou říši a v roce 539 př. Kr. dobyl Babylón.

Při studiu těchto biblických knih je důležité vědět, že v knize Ezdráš nejsou králové uvedeni vždy v chronologickém pořadí. Například text **Ezd 4,26-24** je vsunut před pátou kapitolu, která pokračuje v popisu odporu vůči stavbě chrámu. Z toho vyplývá, že korespondence související s Xerxem I. a s Artaxerxem I., která se nachází u Ezdráše 4, se odehrála až po událostech zaznamenaných v kapitolách 5 a 6, které hovoří o Dareiovi I. Taková posloupnost se čtenáři může jevit jako neorganizovaná a často byla příčinou různých nejasností, ke kterým lidé při studiu v průběhu dějin dospěli. Znalost časového uspořádání událostí nám při našem studiu pomůže lépe pochopit poselství knih Ezdráš a Nehemjáš.

Král Persie	Doba vlády	Skupina navrátilců	Obnova
Kýros II. „Velký“ (Cýrus)	559–530 př. Kr.	537/536 př. Kr. – 1. skupina navrátilců	Začátek obnovy chrámu
Kambýsés II.	530–522 př. Kr.		
Dareios I. (Darius)	522–486 př. Kr.		Březen 515 př. Kr. – dokončení a zasvěcení chrámu
Xerxés I. (Achašvéroš, Asverus)	485–465 př. Kr.		Odpor vůči budování Jeruzaléma
Artaxerxés I.	465–424 př. Kr.	457 př. Kr. – Ezdráš a 2. skupina navrátilců	Začátek nejdelšího prorockého období (Da 8,14; 9,24–27)
		445/444 př. Kr. – Nehemjáš a 3. skupina navrátilců	Dokončení obnovy hradeb Jeruzaléma

Aplikace

Které další události a záznamy v Bibli tě matou? Znamená to, že Bible je nedůvěryhodná? Jak se můžeš naučit důvěřovat Bohu a jeho slovu, když se setkáš se skutečnostmi, které ti nedávají smysl? Proč je důležité nenechat se znechutit a hledat odpovědi? (Iz 55,8,9)

EZDRÁŠ: VŮDCE DRUHÉ VLNY NÁVRATU Z EXILU

⁶Tento Ezdráš vyšel z Babylónu. Byl to znalec Zákona, zběhlý v zákoně Mojžíšově, který vydal Hospodín, Bůh Izraele. Král mu dal vše, oč žádal, protože nad ním byla ruka Hospodina, jeho Boha. ⁷S ním se vydali do Jeruzaléma i někteří Izraelci, kněží a levité, zpěváci, vrátní a chrámoví nevolníci v sedmém roce krále Artaxerxa. ⁸Přišel do Jeruzaléma pátého měsíce téhož sedmého roku jeho kralování. ⁹Na první den prvního měsíce byl stanoven nástup cesty z Babylónu a prvního dne pátého měsíce přišel do Jeruzaléma, protože nad ním byla dobrotivá ruka jeho Boha. ¹⁰Ezdráš bádala s upřímným srdcem v Hospodinově zákoně, jednal podle něho a vyučoval v Izraeli nařízením a právním. (Ezd 7,6–10)

Osobní studium

V textech **Ezd 7,1–10** a **8,1–14** vidíme, že král Artaxerxés I. dovolil Ezdrášovi, aby odešel do Jeruzaléma (v roce 457 př. Kr.) a vzal s sebou každého, kdo se s ním chtěl vrátit. O vztahu mezi králem a Ezdrášem toho mnoho nevíme a není ani jisté, jaké bylo Ezdrášovo postavení. V osmé kapitole knihy Ezdráš najdeme seznam představitelů (otců) rodin, které se vrátily do Jeruzaléma. Seznam začíná kněžími, pokračuje královskou linií a končí ostatními Izraelci. Dvanáct rodin je jmenováno konkrétně, což naznačuje záměrnou připomínku dvanácti kmenů Izraele.

V těchto seznamech je zmíněno přibližně tisíc pět set mužů, což může představovat celkově asi pět až šest tisíc lidí, pokud vezmeme v úvahu i ženy a děti. Šlo o mnohem menší skupinu, než byla ta, co se vrátila do Jeruzaléma se Zerubábelem a Ješuu.

Uvažuj o textu Ezd 7,1–10. Co se z těchto veršů dozvídáš o Ezdrášovi, o jeho víře a životním nasměrování?

Ezdráš byl znalcem Zákona a pocházel z kněžského rodu (**Neh 12,26**). Jako kněz byl potomkem Mojžíšova bratra Árona, který byl prvním knězem izraelského národa. Díky záznamům v knize Ezdráš a zároveň díky židovské tradici je postava Ezdráše důležitá i dnes. Nevíme, zda působil jako znalec Zákona (nebo písař) na královském dvoře Artaxerxa. Proto Ezdrášovo označení jako znalce Zákona může souviset také s jeho předchůzci, kteří odpovědnostmi nebo se schopnostmi, které prokázal po návratu do Judska. Je však zřejmé, že Ezdráš musel pro Artaxerxa pracovat, jinak by ho král neposlal jako vůdce poměrně početné výpravy do Judska.

V textech Ezd 7,6 a 10 je Ezdráš označen jako „zběhlý“ (zkušený) znalec či učitel, který svůj život zasvětil studiu Mojžíšova zákona. Slovo „zběhlý“ znamená doslova „rychlý“, což odkazuje na pohotový úsudek a schopnost vyhodnocovat informace. Ezdráš byl bystrý, vynikal duchaplností a měl velké znalosti Božího zákona. A navíc skutečnost, že si jej král vybral, aby přivedl skupinu Izraelců do Judska, je svědectvím o Ezdrášově odvaze a vůdčích schopnostech.

Aplikace

Všimni si, že Ezdráš „bádala s upřímným srdcem v Hospodinově zákoně“ (Ezd 7,10). Jak se to podle tebe projevovalo? Jak bys mohl takový postoj aplikovat do svého života?

DEKRET KRÁLE ARTAXERXA: POBÍDKA K OBNOVĚ JERUZALÉMA

¹¹Toto je opis listu, který vydal král Artaxerxés knězi Ezdrášovi, znalci Zákona, znalému znění příkazů Hospodinových a jeho nařízení Izraeli: ¹²„Artaxerxés, král králů, knězi Ezdrášovi, znalci zákona Boha nebes: Rozhodnutí. Nuže: ¹³Vydal jsem rozkaz, že každý z izraelského lidu, z jeho kněží a levitů v mém království, kdo touží jít do Jeruzaléma, může jít s tebou... (Ezd 7,11–13)

Osobní studium

Přečti si celý text králova výnosu (Ezd 7,11–28). Co všechno obsahuje tento královský výnos? Které části tě nejvíce upoutaly? V čem podle tebe spočívala důležitost králových nařízení pro izraelský národ? Jak bys stručně shrnul obsah tohoto dekretu?

Artaxerxův výnos připomíná první dekret krále Kýra II. Artaxerxés vyzývá každého ochotného člověka – především z kněžské linie – aby se vydal do Jeruzaléma. Ačkoli podle klínopisných tabulek z babylónského města Nippur většina Židů nakonec zůstala v Persii (jak o tom hovoří například kniha Ester), byli i takoví, kteří čekali na možnost vrátit se a začít nový život v domovině, v zemi svých předků. Král nařídil, aby „strážci pokladu v Zaeufrati“ (Ezd 7,21, oblast za řekou Eufrat) vykonali to, oč je Ezdráš požádal (s určitým omezením). Tito správci královského majetku také měli poskytnout všechno, co bude potřebovat na stavbu města a na to, aby „obnovil lesk Hospodinova domu v Jeruzalémě“ (Ezd 7,27). Král ve svém dekretu pověřuje Ezdráše, aby zařídil správné zachování Božího zákona a zákonů země tím, že ustanoví právní systém. Pořádek

a systém, které budou výsledkem tohoto nařízení, jsou důležité pro fungování každé společnosti. A navíc, král takto zjednodušil Ezdrášovi a Izraelcům obnovu jejich domoviny.

Jak máme rozumět královskému zájmu o obnovu Jeruzaléma a chrámu? Znamená to snad, že král uvěřil v Ezdrášova Boha? Artaxerxés nazývá Boha jako „Boha Izraele, jehož příbytek je v Jeruzalémě“ (Ezd 7,15). Způsob, jakým se král vyjadřuje o Bohu Izraele, naznačuje, že vnímal Hospodina jen jako jedno z mnoha místních božstev, které by měl uklidnit a naklonit si svými dary. Nechtěl, aby se Bůh nebes rozlítl hněvem proti jeho říši nebo proti jeho synům (Ezd 7,23). Za zmínku také stojí skutečnost, že rok 457 př. Kr. byl i rokem vzpoury Egyptanů vůči perské vládě. Je proto možné, že vstřícné jednání krále bylo motivováno snahou získat si oddanost judské provincie.

Naneštěstí, navzdory téměř přátelskému vztahu, který měl král s Ezdrášem i Nehemjášem, nikdy neuvěřil v Hospodina. Alespoň se o tom nedozvídáme nic ani z biblického textu, ani z historických dokumentů. Ukazuje nám to, že Bůh může pro uskutečnění své vůle na zemi použít i neobrácené lidi.

Aplikace

Jak se ti daří v tomto světě plném problémů a trápení věřit v Boží svrchovanost, jak to vidíme v uvedeném příběhu?

KVALITNÍ VZDĚLÁNÍ: VYBAVENÍ KE SLUŽBĚ

⁶Tento Ezdráš vyšel z Babylónu. Byl to znalec Zákona, zběhlý v zákoně Mojžíšově, který vydal Hospodin, Bůh Izraele. ... ¹⁰Ezdráš bádá s upřímným srdcem v Hospodinově zákoně, jednal podle něho a vyučoval v Izraeli nařízením a právům. (Ezd 7,6.10)

Osobní studium

Co úvodní verše říkají o Ezdrášově studiu Božího slova? Jak to ovlivňovalo jeho rozhodování, jednání a události, které se odehrávaly v jeho životě?

Ezdrášovo zasvěcení Bohu a jeho rozhodnutí studovat Boží slovo, jednat podle něho a také ho vyučovat (Ezd 7,6.10) připravilo Ezdráše na efektivnější a významnější službu Izraelcům. Biblický text doslova říká, že se „zaměřil“ („zaměřil své srdce“ Ezd 7,10; ČSP) na to, aby zkoumal Hospodinův zákon a plnil jej a aby učil jeho nařízení a příkazy.

Ellen Whiteová k tomu říká „Ezdrášovi se dostalo kněžského vzdělání a rovněž byl obeznámen se spisy moudrých mužů médo-perské říše. Přesto však nebyl spokojen se svým duchovním stavem. Toužil být v dokonalém souladu s Bohem. Proto „bádal s upřímným

srdcem v Hospodinově zákoně, jednal podle něho“ (Ezd 7,10). Při svém pravidelném studiu začal v biblických knihách hledat důvody, proč Bůh dovolil, aby byl zničen Jeruzalém a Židé odvedeni do zajetí. ... Ezdrášova snaha probudit zájem o studium Písma byla provázána jeho vytrvalým celoživotním úsilím o uchování a rozmnožení Bohem inspirovaných spisů. Shromáždil všechny dostupné svitky, opisoval je a rozšiřoval. Takto se prostřednictvím opisů Božího slova, které se dostaly do rukou mnoha lidí, šířily vědomosti nevyčísitelné hodnoty.“ (PK 608.609; OSU 229.230)

Ezdráš znal způsob života pohanů a jejich hodnoty a viděl, že se vším nemůže souhlasit... Vždyť řada věcí, na které při studiu narazil, byla v rozporu s Božím pohledem. Usiloval proto poznat pravdu z jejího zdroje, kterým je Boží slovo a Hospodinův zákon.

Aplikace

Josef, Mojžíš a Daniel získali vzdělání v pohanském světě. Jak jim to pomohlo v díle, pro které si je Bůh vyvolil? Proč vzdělání otevírá nové dveře možnostem?

Co všechno ses potřeboval „odnaučit“ z toho, co sice společnost považuje za důležité, správné a akceptovatelné, ale na základě Božího slova jsi poznal, že to správné není?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 50. kapitolu „Ezdráš“ z knihy *Od slávy k úpadku* (PK 607–617; OSU 229–232).

„Ve zbývajících letech svého života, ať už se nacházel poblíž médo-perského dvora, či v Jeruzalémě, Ezdráš seznamoval druhé s učením Bible. Byl živým svědectvím toho, že biblické pravdy mají moc člověka zušlechtit.“ (PK 609; OSU 229.230)

„K provedení reformy v dnešní době je zapotřebí mužů, jako byli Ezdráš a Nehemjáš, kteří neomlouvají hřích, nebojí se zakročit proti bezpráví ani se nesnaží zakrývat zlo závojem falešné lásky. Přisnost k některým může totiž mnohým přinést spásu a milost. Díky takovému postoji si budou lidé moci uvědomit, že v tom, kdo se staví proti zlu, se projevuje Kristův Duch.“ (PK 675; OSU 255)

Otázky k rozhovoru

1. V Písmu nacházíme mnoho nádherných Hospodinových zaslíbení. Zároveň však platí, že Bůh respektuje naši svobodnou vůli a nevnucuje nám své plány. Která naše rozhodnutí mohou bránit, aby se Hospodinova zaslíbení v našich životech stala skutečností?
2. Přečti si *Danielovu modlitbu* v *Da 9,1–23*. O co Daniel prosil a jaký postoj v této modlitbě zaujal? Jaké principy v ní nacházíš a jak bys je mohl aplikovat do své zkušenosti?
3. V části na čtvrtek jsme studovali, jak důležitou roli hrálo Boží slovo ve službě Ezdráše a jak usilovně se ho Ezdráš snažil zprostředkovat svému lidu. V čem je toto poznání důležité pro nás dnes? Proč bychom se v církvi i v našich životech měli nechat vzdělávat a vést Božím slovem?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Nehemjáš: jeho doba a poslání

Texty na tento týden

Neh 1–2

Základní verš

„Když jsem slyšel ta slova, usedl jsem a plakal. Truchlil jsem několik dní, postil jsem se před Bohem nebes a modlil se k němu. Říkal jsem: ‚Ach, Hospodine, Bože nebes, Bože veliký a hrozný, který zachovááš smlouvu a jsi milosrdný k těm, kdo tě milují a zachovávají tvá přikázání.‘“ (Neh 1,4.5)

V době, o které budeme hovořit, se už do Judska vrátily dvě skupiny Izraelců. Alespoň částečně se tak již naplnilo Boží zaslíbení dané izraelskému národu.

Bůh si však na návrat připravoval ještě jednu skupinu lidí. Tato poslední skupina zajatců měla pomoci vyřešit problém, který v Judsku vznikl. Přestože se první dvě skupiny vrátily s cílem obnovit Jeruzalém a podařilo se jim dokončit část tohoto projektu, obnovu chrámu, vzhledem k rostoucímu odporu okolních národů ostatní práce ustaly. Lidé z okolí nechtěli, aby Izraelci budovali město a jeho opevnění. Obávali se totiž, že by se Izraelci mohli stát mocným národem, jakým kdysi byli (Ezd 4,6–24). Návrat Izraelců proto považovali za své ohrožení a snažili se ze všech sil zastavit jejich odhodlání pro obnovu Jeruzaléma. Bůh však nepovolává svůj lid proto, aby ho pak opustil uprostřed realizace toho, k čemu je povolal. Bůh si proto připravil člověka jménem Nehemjáš, který měl uskutečňovat Boží vůli a naplňovat Boží záměry. Právě jeho usilování se budeme věnovat v této lekci.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NEHEMJÁŠ SE DOZVÍDÁ ŠPATNÉ ZPRÁVY

¹Příběhy Nehemjáše, syna Chakaljášova. V měsíci kislevu dvacátého roku, když jsem byl na hradě v Šúšanu, ²přišel Chananí, jeden z mých bratrů, s muži z Judska. Zeptal jsem se jich na Judejce, na ty zbylé, kteří ušli zajetí, a na Jeruzalém. ³Řekli mi: „Ti zbylí, kteří zůstali tam v té krajině a nebyli zajati, jsou vystaveni veliké zlobě a potupě. Jeruzalémské hradby jsou pobořeny a brány zničeny ohněm.“ ⁴Když jsem slyšel ta slova, usedl jsem a plakal. Truchlil jsem několik dní, postil jsem se před Bohem nebes a modlil se k němu. (Neh 1,1–4)

Osobní studium

Kniha Nehemjáš začíná, podobně jako kniha Daniel (Da 1,1.2), špatnými zprávami. Mnoho Izraelců se sice vrátilo do země svých předků, ale situace se pro ně vůbec nevyvíjela příznivě.

Uvažuj o tom, co bylo příčinou Nehemjášova zármutku popisovaného v úvodních verších? Jak reagoval na zprávy, které se dozvěděl?

Někteří ze Židů se během minulých let dostali až do Šúšanu, který byl jedním z nejdůležitějších administrativních center perské říše. Právě tam Nehemjáš sloužil jako královský číšník.

Slovní spojení „Chananí, jeden z mých bratrů“ velmi pravděpodobně odkazuje na Nehemjášova pokrevního bratra (podobné vyjádření v souvislosti s Chanáním nacházíme i v Neh 7,2), přesto to mohlo být také pouze označení člověka ze stejného národa. Rozhovor s Chanáním se velmi pravděpodobně uskutečnil v období od poloviny listopadu do poloviny prosince roku 445 př. Kr. (v tomto období je měsíc „kislev“), tedy asi třináct let po Ezdrášově návratu do Jeruzaléma.

Chananí přináší informace o katastrofální situaci v Jeruzalémě. Podle něj lidé nebyli schopni Jeruzalém znovu vybudovat a nepřátelé zničili opevnění města, které tak zůstalo neobnovené a bezbranné. K Nehemjášovi se již dříve dostaly zvěsti o tom, že Samařané zničili zdi města, ale až do setkání s Chanáním nevěděl žádné podrobnosti. Navíc král Artaxerxés pohřbil naděje navrátilců, když po stížnostech obyvatel Samaří a ostatních oblastí Zaeufratí zakázal další práce na rekonstrukci Jeruzaléma (Ezd 4). Přestože byl chrám obnoven, neplnil všechny své funkce, protože lidé potřební pro zajištění chrámových služeb nemohli bydlet v Jeruzalémě. Když si Nehemjáš uvědomil důsledky této situace, byl smutný. Židé totiž nemohli v Jeruzalémě náležitě uctívat Hospodina, i když to byl vlastně hlavní cíl jejich návratu. Namísto toho ze strachu před nepřáteli a útlakem zanedbali Boží chrám i svaté město.

Nehemjáš se v této situaci obrátil k Hospodinu. Nestěžoval si na nedostatek víry Izraele, nepovažoval je za zbabělce a ani nepovažoval situaci za nezměnitelnou. Nehemjáš poklekl před Bohem, modlil se a postil.

Aplikace

Po vyslechnutí špatných zpráv z Jeruzaléma Nehemjáš plakal, postil se a modlil. Jak reaguješ v případě špatných zpráv ty? Co patří mezi tvé první reakce? Proč je důležité co nejdříve předložit vzniklý problém Hospodinu? Jakou s tím máš zkušenost?

NEHEMJÁŠOVA MODLITBA

⁵Říkal jsem: „Ach, Hospodine, Bože nebes, Bože veliký a hrozný, který zachovááš smlouvu a jsi milosrdný k těm, kdo tě milují a zachovávají tvá přikázání. ⁶Kéž je tvé ucho ochotné slyšet a oči tvé pohotově vidět, abys vyslyšel modlitbu svého služebníka, kterou se před tebou modlím ustavičně dnem i nocí za syny Izraele, tvoje služebníky. Vyznávám hříchy synů izraelských, kterých jsme se proti tobě dopustili; hřešili jsme i já a dům mého otce. ⁷Počínali jsme si vůči tobě hanebně, nezachovávali jsme přikázání, řády a práva, které jsi vydal svému služebníku Mojžíšovi. (Neh 1,5–7)

Osobní studium

Uvažuj o Nehemjášově modlitbě zaznamenané ve verších **Neh 1,5–11**. Proč podle tebe Nehemjáš zahrnul sama sebe mezi ty, kteří jsou vinni za vzniklou situaci?

Nehemjášova modlitba (Neh 1,5–11) by se dala rozdělit následovně:

- A) Bože, jsi velký a milosrdný (v. 5)
- B) Vyslechni mě (v. 6)
- C) Toto jsou naše hříchy (v. 6.7)
- D) Pamatuj na svá zaslíbení (v. 8.9)
- C) Ty jsi nás vykoupil (v. 10)
- B) Vyslechni mě (v. 11)
- A) Bože, dej nám zdar a milost (v. 11)

Nehemjášova modlitba je nádherně vystavěna. Popisuje Boží velikost, vyjadřuje vědomí vlastní hříšnosti a končí voláním o pomoc. Modlitba připomíná **Danielovu modlitbu (Da 9)** a je možné, že Nehemjáš její text znal. Za zmínku stojí, že Nehemjáš nezačíná voláním o pomoc, ale nejprve vyjadřuje pravdu o tom, jaký je Bůh – „veliký a hrozný“. Dále zaznává vyznání, že Bůh zachovává

svou smlouvu a je milosrdný k těm, kdo ho milují. Jako by tím Nehemjáš připomínal Bohu, že byl svému lidu vždy věrný a že ani nyní určitě nebude jednat jinak.

Modlitba má charakteristickou chiastickou strukturu. V jejím středu se nachází 8. verš, ve kterém Nehemjáš zdůrazňuje Boží zaslíbení. **Nehemjáš říká: „Rozpomeň se“ („Pamatuj“, ČSP; „Vzpomeň si!“ B21)**. Jinými slovy: Bože, vzpomeň si na své zaslíbení, že nás přivedeš zpět a obnovíš nás. Zatímco to první jsi už vykonal, nyní je čas udělat to druhé, protože se k tobě vracíme. Nehemjáš se nebojí odvolávat se na Boží zaslíbení a připomínat je Bohu. Samozřejmě, není to tak, že by Bůh na svá zaslíbení zapomněl nebo by o nich nevěděl. Zdá se, že Bůh má radost, když mu připomínáme jeho zaslíbení. Chce, abychom mu důvěřovali a abychom si jeho zaslíbení opakovali. Tím, že vyslovujeme, formulujeme a připomínáme si Boží zaslíbení, může nás to posílit v našem odhodlání důvěřovat jim, a to zejména v době, kdy se nám zdá všechno beznadějně.

Aplikace

Která Boží zaslíbení jsou pro tebe právě v těchto dnech nejdůležitější? Na které z nich by ses chtěl odvolávat? Proč je důležité zůstat vytrvalý a důvěřovat, že Bůh své zaslíbení splní?

NEHEMJÁŠOVA ROZMLUVA S KRÁLEM

²Tu mi král řekl: „Proč vypadáš tak ztrápeně? Vždyť nejsi nemocný! Bezpochyby se něčím trápíš.“ Velmi jsem se ulekl ³a řekl jsem králi: „Ať žije král na věky! Jak bych neměl vypadat ztrápeně, když město, kde jsou hroby mých otců, leží v troskách a jeho brány jsou zničeny ohněm!“ ⁴Král mi na to řekl: „Co si tedy přeješ?“ Pomodlil jsem se k Bohu nebes ⁵a odpověděl jsem králi: „Jestliže to král uzná za vhodné a jestliže tvůj služebník došel tvého zalíbení, propust' mě do Judska, kde jsou hroby mých otců, abych město znovu vystavěl.“ (Neh 2,2-5)

Osobní studium

Nehemjáš se v **Neh 1,11** představuje jako královský číšník (šeňkér, BKR). V daném kontextu šlo zřejmě o více než jen o toho, kdo přináší jídlo a nápoje na královský stůl. Takový člověk požíval vysoké důvěry panovníka, protože jedním z jeho úkolů bylo chutnat víno v přítomnosti krále, aby bylo zřejmé, že není otrávené. Historik Hérodotos poukazuje na to, že „číšníci“ měli v Persii ve velké vážnosti a někteří z nich mohli patřit mezi vysoké státní úředníky. Například číšník asyrského krále Asarhaddona (též Esarchadóna) byl zároveň hlavním ministrem království. I Nehemjáš pravděpodobně zastával na perském dvoře vysokou pozici a měl ke králi velmi blízko. To byl také důvod, proč prosí Boha, aby ho požehnal, když bude s králem mluvit o situaci v Judsku.

Uvažuj o textu **Neh 2,1-8**. Jak Bůh odpověděl na Nehemjášovu modlitbu a na jeho půst?

Nehemjáš dostává odpověď na svou modlitbu v měsíci nisan (což je zhruba náš duben)

v roce 444 př. Kr. Podle záznamu knihy Nehemjáš tedy uplynuly čtyři měsíce od doby, kdy Chanani a další Židé přinesli Nehemjášovi znepokojující zprávy o situaci v Jeruzalémě. Čtyři měsíce se tedy Nehemjáš postil a modlil. Zdá se, jako by Bůh na jeho modlitby neodpovídal. Ale Boží načasování se i tentokrát ukázalo jako dokonalé. Bůh si krále připravil tak, aby pochopil Nehemjášovu prosbu a odpověděl na ni vstřícně. Určitě se nestávalo často, aby byl někdo v Nehemjášově postavení uvolněn z povinností na královském dvoře a pověřen funkcí místodržícího v jiné zemi. Bůh promluvil prostřednictvím Nehemjáše a inspiroval perského krále Artaxerxa I., aby z Nehemjáše udělal správce Judska. Zmínka o královně naznačuje, že šlo pravděpodobně o soukromou příležitost, protože nebylo zvykem, aby se královna účastnila formálních banketů. Nehemjáš nezmiňuje Jeruzalém hned, aby král neregagoval zaujatě. Namísto toho celou věc formuluje jako něco velmi osobního. Nehemjáš začíná hovořit o Jeruzalémě až v situaci, kdy vidí královu pozitivní reakci.

Aplikace

V čem se dá pozorovat podobnost situace, v jaké se nacházel Nehemjáš v Persii a Daniel v Babylóně? Co se můžeš naučit ze způsobu, jakým Nehemjáš představuje svou věc králi?

VYSLÁNÍ NEHEMJÁŠE

⁹Když jsem přišel k místodržitelům v Zaeufratí, dal jsem jim královské doporučující listy. Král také se mnou poslal velitele vojska a jezdce. ¹⁰Jakmile to uslyšel Sanbalat Chorónský a Tóbijáš, ten amónský otrok, popadla je strašná zlost, že přišel někdo, komu jde o dobro synů Izraele. (Neh 2,9.10)

Osobní studium

Král poslal po Nehemjášovi dopisy Sanbalatovi Chórónskému a Tobiášovi amónskému, kteří byli vysokými úředníky v oblasti Zaeufratí. Tak chtěl připravit cestu Nehemjášovi a jeho úsilí. Král navíc přikázal správci lesů Asafovi, aby Nehemjášovi dodal veškeré dřevo potřebné k vybudování městských hradeb, bran chrámové pevnosti a Nehemjášova příbytku (Neh 2,8).

Uvažuj o úvodním textu Neh 2,9.10. Co se v těchto verších říká o odporu, který čekal na Nehemjáše a ostatní Židy? Co bylo podstatou tohoto odporu?

Nehemjáš doputoval do Jeruzaléma mezi lety 444/445 př. Kr. Odpor vůči jeho příchodu a cílům se rozpoutal ještě před jakoukoliv Nehemjášovou snahou začít jednat. Samotné královské příkazy vyvolaly problémy pro místodržitele. Jeruzalém byl v té době obklopený nepřáteli: na severu byl Sanbalat

jako místodržitel Samaří, na východě Tóbijáš jako místodržitel Amónu (mimočodem Tóbijáš měl židovské jméno, které znamená „Hospodin je dobrý“) a na jihu Arab Gešem (Neh 2,18.19), který se zmocnil Edómu a Moábska. Všichni vládci okolních oblastí se stavěli proti Nehemjášovi, který usiloval o dobro a prosperitu utlačovaných. Násilníci se nikdy nemohou radovat, jestliže se daří těm, které zastrašují.

„Když však dorazil [Nehemjáš] do Jeruzaléma s ozbrojeným doprovodem, který měl být pro všechny jasným znamením, že přijel splnit důležité poslání, jeho příjezd vzbudil nevraživost pohanských kmenů žijících poblíž Jeruzaléma. Tyto kmeny v minulosti několikrát projevily své nepřátelství vůči Židům tím, že je urážely a škodily jim. Nejnebezpečnější z nich byli někteří z jejich vůdců – Sanbalat, Tóbijáš a Gešem. Ti byli k Nehemjášovi velice kritičtí a snažili se brzdit a mařit jeho práci.“ (PK 635; OSU 239)

Aplikace

Jak bys reagoval, kdyby tě Bůh poslal na místo, kde bys musel čelit otevřenému nepřátelství? Které další biblické příběhy mluví o lidech, kteří byli povoláni Bohem, ale setkali se s mimořádným odporem nepřátel? Jak se tento odpor projevil?

NEHEMJÁŠOVA PŘÍPRAVA

¹⁷Teď jsem jim řekl: „Sami vidíte, jak zle jsme postiženi. Jeruzalém je v troskách, jeho brány jsou zničeny ohněm. Pojdte a stavějme jeruzalémské hradby. A nebudeme nadále v potupě.“¹⁸Sdělil jsem jim, jak dobrotivá ruka mého Boha byla nade mnou, také i slova, jež mi řekl král. Odpověděli: „Nuže, dejme se do stavby!“ I vzchopili se k dobrému dílu.¹⁹Když o tom uslyšel Sanbalat Chorónský, Tóbijáš, ten amónský otrok, a Gešem Arabský, vysmívali se nám. S pohrdáním nám říkali: „Do čeho se to pouštíte? Chcete se bouřit proti králi?“²⁰Nato jsem jim odpověděl a řekl: „Sám Bůh nebes způsobí, že se nám to podaří. My jsme jeho služebníci. Dali jsme se do stavby. Vy však nemáte žádný podíl ani právo ani památku v Jeruzalémě.“ (Neh 2,17–20)

Osobní studium

Není pochyb o tom, že Hospodin povolal Nehemjáše a poskytl mu všechno, co ke splnění svěřeného úkolu potřeboval. Nehemjáš postupoval s vědomím Božích zaslíbení a s jistotou Božího povolání. Počínal si však opatrně a s modlitbou na rtech. I když Nehemjáš věděl, že Bůh je s ním, toto poznání neznamenal, že by jednal neuváženě nebo ukvapeně.

Uvažuj o textu **Neh 2,11–20**. Co všechno Nehemjáš dělal ve snaze připravit se na budování jeruzalémských hradeb?

Nehemjášův postup a příprava na Bohem daný úkol nám ukazují, že byl skutečně moudrým vůdcem. To je zřejmé z několika kroků, které udělal: (1) Nehemjáš nejprve nikomu neřekl „co mi můj Bůh vložil do srdce, abych udělal pro Jeruzalém“ (Neh 2,12). Chtěl si totiž nejdřív sám celou situaci obhlédnout, aby mu bylo jasné, co bude třeba udělat. (2) Po prohlídce města připravil konkrétní plány toho, jak pokračovat dál. (3) Než Nehemjáš žádal od lidí jakýkoliv slib nebo závazek, přišel se slovy povzbuzení. Poukázal nejprve na všechno, co Bůh udělal do té doby pro úspěch jejich výpravy, a pak přidal

královo vyjádření. Je téměř zázrak, že Židé odpověděli na jeho výzvu kladně a rozhodli se stavět i přes odpor, který mohli s jistotou očekávat. Bůh prostřednictvím Nehemjášovy modlitby a půstu připravil na pozitivní odpověď nejen krále, ale i Izraelce, kteří odpověděli směle a odvážně.

Uvažuj o úvodním textu. Co tyto verše říkají o Nehemjášově víře? Jakou pomocí mohly být pro Nehemjáše texty **Dt 7,9; Ž 23 a Nu 23,19**? V čem by tyto texty mohly být povzbuzením i pro tebe ve tvé dnešní situaci?

To, co a jak říkáme, je ukázkou toho, kým jsme a čemu (a hlavně komu) věříme. Pokud si neustále stěžujeme a mluvíme negativně, můžeme tím svému okolí naznačovat, že Bohu příliš nedůvěřujeme. V biblickém záznamu se dozvídáme především o Nehemjášových povzbudivých slovech. Nebojí se mluvit o Bohu a vyzdvihovat ho ani tehdy, když se mu lidé posmívají. A přestože Nehemjáš věděl, že jimi jejich nepřítel pohrdají, nepřizpůsobil svou řeč a neskrýval, v co věří, aby si tím třeba zajistil více respektu. Podobně jako Josef v Egyptě, také Nehemjáš se nebál mluvit o svém Bohu ani mezi lidmi, kteří v něho nevěřili.

Aplikace

Co tvá slova a způsob komunikace naznačují o tvé víře a o tom, jakým jsi člověkem?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 52. kapitolu „Muž činu a modlitby“ z knihy *Od slávy k úpadku* (PK 628–634; OSU 236–238).

„Když se Nehemjáš modlil, rostla jeho odvaha a víra. ... Následně se Nehemjáš rozhodl, že pokud se mu podaří získat králův souhlas a dostatek stavebního materiálu, pustí se do opravy jeruzalémských hradeb a posílí obranyschopnost Izraele. Potom se obrátil na Hospodina a prosil jej, aby mu pomohl získat králův souhlas, který byl nezbytný pro splnění tohoto úkolu. Modlil se: ‚Dopřej dnes zdaru svému služebníku a dej mu najít u onoho muže slitování.‘ (Neh 1.11) Čtyři měsíce Nehemjáš čekal na vhodnou příležitost, kdy by mohl seznámit krále se svým požadavkem.“ (PK 629.630; OSU 236)

Otázky k rozhovoru

1. Co pro vás znamená, že v celé Bibli se opakovaně setkáváme s mnoha příklady lidí, kteří byli povoláni Bohem, a současně (téměř vždy) čelili velkému odporu a nepřátelství? Pokuste se v této souvislosti najít takové Boží posly, kteří nemuseli čelit žádnému odporu. Co se z toho můžete naučit?
2. Uvažujte o textu **Neh 2,18**. Co se z uvedené události můžete naučit o síle osobního svědectví a pozitivní reakci, kterou Nehemjáš získal od svých blízkých?
3. Ezdráš ani Nehemjáš by v dané situaci ničeho bez pomoci krále nedosáhli. Tito Boží mužové konali dílo ve spolupráci s pohanskými politickými autoritami. Co se z toho můžeme naučit pro naši snahu konat Boží dílo?
4. Uvažujte spolu znovu o textu Nehemjášovy modlitby (**Neh 1,5–11**). Co si z ní můžete vzít pro posílení nebo prohloubení svého vztahu s Bohem? Co se z modlitby dozvídáte o podřízení, vyznání a odvolávání se na zaslíbení?
5. Proč je vytrvalost v duchovním životě (ale i v životě celkově) důležitá?
6. Bůh povolal Nehemjáše, aby dělal mimořádné dílo. Nehemjáš se však před rozhovorem s králem modlil a postil. Proč je plánování důležité i v souvislosti s našimi duchovními rozhodnutími a činy?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Boží povolání: smysl a načasování

Texty na tento týden

Ezd 7,10.27.28; Neh 2,5.7.8; Da 9,24.25; Da 8,13.14; Ř 8,28–30; Ex 4,10–12

Základní verš

„Požehnán buď Hospodin, Bůh našich otců, že vložil do srdce králi, aby obnovil lesk Hospodínova domu v Jeruzalémě.“ (Ezd 7,27)

Jak Bůh povolává jednotlivce? Dává každému člověku konkrétní úkol? Existují nějaká kritéria, podle kterých je jeden člověk schopnější splnit určité poslání než jiný? Jsou tato kritéria různá z Božího a z lidského pohledu?

Mnozí z nás by pravděpodobně na poslední dvě otázky odpověděli: Ano. Některé lidi si Bůh připravuje – prostřednictvím vzdělávání nebo zkušeností – k provedení konkrétního díla. Jindy si Bůh vybírá lidi pro nějakou službu prostě proto, že jsou ochotní, pokorní a mají kajicné srdce. Ale odpověď na otázku, zda Bůh dává každému člověku konkrétní úkol, nemusí být jednoduchá. Někteří z nás ve svém životě slyšeli jasné volání, jiní ne. Kromě toho, nemusí být vždy jasné, k čemu nás Bůh povolává. V Bibli však nacházíme mnoho příběhů lidí, které si Bůh vybral pro konkrétní úkol.

Je zajímavé, že Ezdráš i Nehemjáš byli povoláni naplnit přesně stanovený úkol – znovu vybudovat to, co leželo v troskách. Taková obnova si však vyžadovala různé přístupy. Oba muži měli vést Izraelce zpět do Jeruzaléma a povzbudit je, aby obnovili chrám a město. Zároveň však měli lidi učit o Bohu a dovést je k odevzdání se Nejvyššímu. Ezdráš a Nehemjáš tedy vedli lidi nejen k obnově chrámu a města, ale i k obnově vztahu s Bohem.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

POVOLÁNÍ EZDRÁŠE A NEHEMJÁŠE

Ezdráš zaměřil své srdce na to, aby zkoumal Hospodinův zákon a plnil jej a aby učil v Izraeli ustanovení a nařízení. (Ezd 7,10; ČSP)

⁵„Jestliže to král uzná za vhodné a jestliže tvůj služebník došel tvého zalíbení, propusť mě do Judska, kde jsou hroby mých otců, abych město znovu vystavěl.“ ...⁷Rekl jsem králi: „Jestliže to král uzná za vhodné, nechť jsou mi dány doporučující listy...“⁸Král mi je dal, neboť dobrotivá ruka mého Boha byla nade mnou. (Neh 2,5.7.8)

Osobní studium

Dalo by se říci, že Bůh vyvolil Ezdráše hned z několika důvodů: (1) byl ochoten jít; (2) měl předpoklady být dobrým vůdcem a (3) byl zkušeným učitelem a znalcem zákona. Samozřejmě, mohli bychom najít i další důvody. V Písmu však nacházíme jeden důležitý text, který pravděpodobně nejlépe ukazuje, proč byl daným úkolem pověřen právě Ezdráš.

Uvažuj o úvodním textu. Jak rozumíš slovům, že Ezdráš „zaměřil své srdce“, aby zkoumal Hospodinův zákon a plnil jej?

Slovem „zaměřil se“ (Ezd 7,10; ČSP) je přeloženo hebrejské slovo kun a dalo by se také přeložit jako „připravit, položit, být pevný, stanovit, být stálý nebo spolehlivý“. Opravdový význam tohoto výroku by tedy také mohl být, že Ezdráš si „pevně určil v srdci“ nebo „dal si za cíl“ hledat Boha („zasvětil svůj život“; B21). Nebylo to tedy tak, že by si dal za cíl věnovat pět minut denně studiu Písma a pak se k tomu čas od času vrátil. On si to položil na srdce, dal si to jako cíl, pevně se pro to rozhodl, podobně jako své důležité rozhodnutí udělal Daniel v Babylóně. Po příchodu do Jeruzaléma ukazoval, co to znamená, být odevzdaný Bohu. Z kontextu se dozvídáme,

že Nehemjáš přišel do Jeruzaléma až třináct let po Ezdrášovi. Ezdráš se celé toto období naplno věnoval tomu, pro co se rozhodl.

Uvažuj znovu o textu prvních dvou kapitol knihy Nehemjáš. Jak rozumíš důvodům, pro které si Hospodin vyvolil Nehemjáše?

Nehemjášovo srdce hořelo pro Boha a pro národ. Prožíval starosti a trápil se, když se dozvěděl, že se práce v Jeruzalémě zastavily. Nehemjáš měl v sobě nadšení pro danou věc a podobně jako Ezdráš se dobrovolně rozhodl jednat. Dalo by se říci, že si někdy Bůh vybírá lidi, kteří jsou svým povoláním zaskočení a hledají důvody, proč daný úkol splnit nemohou (zmiňme alespoň Mojžíše, Jeremjáše nebo Jonáše). Ezdráš a Nehemjáš však patří do úplně jiné skupiny – prosili Boha, aby je připravil k uskutečnění konkrétního poslání, které chtěli pro něj vykonat.

Bůh odpověděl na jejich modlitby a touhy kladně. Je to velmi důležité zjištění. Někdy totiž můžeme dojít k mylnému závěru, že když po nějakém konkrétním úkolu sami toužíme, určitě to není od Boha, protože Bůh nám dává jen náročné úkoly, které nechceme provést. Ale pokud kráčíme s Bohem, právě on do nás může vložit touhu uskutečnit určité poslání. Bůh chce, abychom byli zapálení pro to, co pro něj děláme.

Aplikace

Máš zkušenost s tím, že tě Bůh pověřil dělat něco, pro co hořelo tvé srdce a co jsi toužil udělat? Jak se to projevilo?

PROROCKÉ NAČASOVÁNÍ I: NADĚJE NA PŘÍCHOD MESIÁŠE

²⁷Požehnán buď Hospodin, Bůh našich otců, že vložil do srdce králi, aby obnovil lesk Hospodino-va domu v Jeruzalémě, ²⁸a že mi příznivě naklonil krále a jeho rádce i všechny významné královny velmože. Vzchopil jsem se tedy, protože nade mnou byla ruka Hospodina, mého Boha, a shromáždil jsem představitele Izraele, aby šli se mnou. (Ezd 7,27.28)

²⁴Sedmdesát týdnů let je stanoveno tvému lidu a tvému svatému městu, než bude skončováno s nevěrností, než budou zapečetěny hříchy, než dojde k zproštění viny, k uvedení věčné spravedlnosti, k zapečetění vidění a proroctví, k pomazání svatyně svatých. ²⁵Věz a pochop! Od vyjití slova o navrácení a vybudování Jeruzaléma až k pomazanému vévodovi uplyne sedm týdnů. Za šedesát dva týdny bude opět vybudováno prostranství a příkop. Ale budou to svízelné doby. (Da 9,24.25)

Osobní studium

Je důležité si uvědomit, že povolání Zerubábele, Ezdráše i Nehemjáše se dělo v souladu s Božím „předzvěděním“, tedy skutečností, že Bůh ví, co se bude dít. Bůh například Zerubábel vedl k tomu, aby uskutečnil konkrétní kroky v reakci na konec sedmdesátiletého období v zajetí, o kterém prorokoval Jeremjáš.

Kdy Bůh povolal Ezdráše do služby? Bylo to v roce 457 př. Kr., tedy přesně v témže roce, ve kterém král Artaxerxés vydal dekret o návratu zajatců. Tento rok je důležitý pro proroctví zaznamenané v textu **Da 9,24–27**.

Ve verši Da 9,25 říká Gabriel prorokovi: „**Od vyjití slova k návratu a k budování Jeruzaléma až k Pomazanému vůdci bude sedm sedmiletí a šedesát dva sedmiletí.**“ (ČSP) Poslední týden tohoto proroctví je zmíněn ve verši 27. Jelikož jeden týden zahrnuje sedm dní, tak prorocký týden sestává ze sedmi let (**Nu 14,34; Ez 4,5.6**). Toto proroctví tedy mluví o sedmdesáti týdnech, což je 490 let. Potřebujeme tedy najít odpověď na otáz-

ku, odkdy máme počítat začátek proroctví o sedmdesáti týdnech. V textu se říká, že toto období začíná od vydání dekretu o navrácení Izraelců a vystavění Jeruzaléma. Celkově byly v průběhu času vydané tři takové dekrety. Kýros, Dareios i Artaxerxés vydali příkaz o obnově. Ale jen dekret krále Artaxerxe v sobě zahrnuje obnovu samotného Jeruzaléma a pouze tento dekret je spojen s oslavou Boha za jeho zásah (Ezd 7,27.28).

Začátek proroctví o sedmdesáti týdnech počítáme od roku 457 př. Kr., tedy od sedmého roku vlády krále Artaxerxa I. (**Ezd 7,7–26**). Rok 457 př. Kr. je také začátkem proroctví o 2 300 večerech a ránech z **Da 8,14**, vydání tohoto dekretu je začátkem pro obě proroctví. Proroctví o sedmdesáti týdnech končí v roce 34 po Kr., tedy v době, kdy mohutnělo hlásání evangelia a rozšířilo se i k pohanům (toto období ohraničujeme začátkem pronásledování rané církve a mučednickou smrtí Štěpána). Střed posledního týdne tak připadá na rok 31 po Kr., kdy Kristus zemřel na kříži.

Aplikace

Služba Ezdráše byla jen první etapou velkého Božího plánu, který měl vyvrcholit příchodem a službou samotného Spasitele. Jak vnímáš svou roli v Božím plánu? Jakou roli v něm hraješ ty a jakou Ježíš?

PROROCKÉ NAČASOVÁNÍ II: 70 TÝDNŮ A 2 300 VEČERŮ A JITER

¹³Slyšel jsem, jak jeden svatý mluví. Jiný svatý se toho mluvícího otázal: „Jak dlouho bude platit vidění o každodenní oběti a o vzpouře, která pustoší a dovoluje šlapat po svatyni i zástupu?“ ¹⁴Řekl mi: „Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.“ (Da 8,13,14)

Sedmdesát týdnů let je stanoveno tvému lidu a tvému svatému městu, než bude skončováno s nevěrností, než budou zapečetěny hřchy, než dojde k zproštění viny, k uvedení věčné spravedlnosti, k zapečetění vidění a prorocství, k pomazání svatyně svatých. (Da 9,24)

Osobní studium

Historické informace o dekretu umožňujícím obnovu Jeruzaléma, které se dozvídáme z knihy Ezdráš, nám doplňují chybějící kousky prorockých předpovědí, které se nacházejí v knize Daniel. Jde hlavně o odpověď na otázku, od jaké historické události máme začít počítat prorocký čas týkající se hlavních aspektů Kristovy služby a jeho díla pro nás.

Slovo „stanoveno“, které se nachází v Da 9,24 ve spojení „sedmdesát týdnů je stanoveno tvému lidu“, znamená doslova „odkrojeno“ či „vyměřeno“. Ačkoli toto slovo se nikde jinde v Bibli nenachází, můžeme ho najít v židovské literatuře, kde má význam: „oddělit“ nebo „odkrojit“ z něčeho delšího. Jelikož Da 8. kapitola představuje prorocství týkající se 2 300 let, o jehož začátku se však v Da 8 nic neříká, logicky můžeme předpokládat, že když se v následující kapitole (Da 9) mluví o 490 letech (sedmdesáti týdnech) jako o „odkrojených“ nebo „odříznutých“, mohou být takto „oddělené „jen od 2 300 proroc-

kých dnů (let) zmíněných v předchozí kapitole. Vždyť odkud by mohl být tento časový úsek „oddělený“, ne-li z jiného, delšího časového prorocství.

Přečti si kapitolu Da 8. Která část tohoto prorocství nebyla v textu vysvětlena? Uvažuj hlavně o verších Da 8,14.26.27. Jak jim rozumíš?

Existuje mnoho důvodů, pro které můžeme předpokládat, že prorocství o sedmdesáti týdnech (Da 9,24–27) a prorocství o 2 300 večerech a ránech (Da 8,14) patří k sobě a souvisejí spolu: (1) obě prorocství jsou časovými prorocstvími; (2) spojuje je použití zcela specifických výrazů „vidění“ a „porozumění“ (Da 8,26.27 a 9,23); (3) výklady obou prorocství přináší anděl Gabriel (Da 8,16 a 9,21); (4) jediná část vidění z Da 8, která v dané kapitole není vysvětlena, je část o 2 300 večerech a ránech z Da 8,14; (5) zatímco Da 8 obsahuje vidění a jeho částečný výklad, v Da 9 se nachází jen jediný výklad – a to právě části o 2 300 večerech a jitrech z Da 8,14, tedy jen té části, jíž Daniel nerozuměl (Da 8,27).

Aplikace

Je pozoruhodné, jak různí autoři pod vedením Ducha zahrnuli do svých textů informace, které jsou potřebné k vytvoření celkového obrazu událostí, jež popisují nejen minulost, ale i dobu konce. Jak toto poznání ovlivňuje tvé vnímání Písma a Boží snahy zprostředkovat nám všechny důležité informace pro pochopení jeho plánů?

BOŽÍ VYVOLENÍ

²⁸Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha, kdo jsou povoláni podle jeho rozhodnutí. ²⁹Které předem vyhlédl, ty také předem určil, aby přijali podobu jeho Syna, tak aby byl prvorozený mezi mnoha bratřími; ³⁰které předem určil, ty také povolal; které povolal, ty také ospravedlnil, a které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy. (Ř 8,28–30)

Osobní studium

V souvislosti s Božím jednáním je velmi zajímavé ptát se, jak a proč si Bůh někoho vyvolí (vybere) pro nějaký konkrétní úkol. Existuje mnoho pohledů na to, co vlastně vyvolení znamená. Co o tomto tématu říká Bible?

Co dnešní úvodní text říká o Božím povolání? Pokus se vlastními slovy shrnout hlavní poselství těchto veršů.

V tomto textu se velmi jasně říká, že Bůh předem určil lidi, aby se podobali obrazu jeho Syna. Neříká se zde, že by některé předem určil ke spasení a jiné k zatracení a že v této otázce nemáme na výběr. Jinými slovy, vyvolení se týká toho, abychom byli proměněni. Bůh touží, abychom byli proměněni a aby se v našich životech zrcadlil obraz Božího Syna. Tato proměna je zaslíbena ve verši 30, ve kterém Pavel jako autor uvádí, že ty, které Bůh povolal, tak také ospravedlnil (Bůh nás činí spravedlivými) a uvedl do své slávy (posvětil). Nejsme tedy ponecháni bez pomoci, abychom sami sebe nějak měnili,

ale samotný Bůh zaslubuje, že tuto proměnu udělá svou mocí.

Přečti si **text Ř 9**. O jakém vyvolení nebo Božím povolání se mluví v této kapitole?

V Ř 9 Pavel mluví o Božím vyvolení pro konkrétní úkol. Izraelci byli vyvoleni, aby světu přinesli dobrou zprávu o Bohu. Slova „Jákoba jsem si zamiloval, ale Ezau jsem odmítl“ (Ř 9,13; viz také Mal 1,2.3) se často nesprávně vykládají v tom smyslu, že Bůh miloval jen jednoho z bratrů. Ale kontext této pasáže dává danému textu úplně jiný význam. Pavel říká, že Jákob byl vyvolen, ale Ezau ne. Co bylo smyslem Jákobova vyvolení? Měl se stát otcem izraelského národa.

Na základě uvedených myšlenek můžeme tedy hovořit o dvou typech vyvolení, které Bůh dělá. Prvním je skutečnost, že Bůh si vybírá úplně každého člověka, aby byl zachráněn, a touží ho změnit k Ježíšovu obrazu. Druhým typem vyvolení je to, že Bůh si vybírá různé lidi pro uskutečnění různých úkolů.

Aplikace

Jak na tebe působí vědomí toho, že tě Bůh předurčil a vyvolil k tomu, abys byl spasen? Znamená to, že o dar věčného života nemůžeš za žádných okolností přijít?

BOŽÍ POVOLÁNÍ A NAŠE ODPOVĚDNOST

¹⁰Ale Mojžíš Hospodinu namítal: „Prosím, Panovníku, nejsem člověk výmluvný; nebyl jsem dříve, nejsem ani nyní, když ke svému služebníku mluvíš. Mám neobratná ústa a neobratný jazyk.“

¹¹Hospodin mu však řekl: „Kdo dal člověku ústa? Kdo působí, že je člověk němý nebo hluchý, vidící nebo slepý? Zдали ne já, Hospodin? ¹²Nyní jdi, já sám budu s tvými ústy a budu tě učit, co máš mluvit!“ (Ex 4,10–12)

Osobní studium

Při odpovědi na Boží povolání máme svobodnou vůli povolání přijmout nebo odmítnout. Uplatnění naší svobodné vůle však neznamená, že nás Bůh přestane volat. Tato skutečnost se týká nejen nabídky spásení. Bůh nám může svěřit určitý úkol, ale my se můžeme rozhodnout neřídít se jeho pověřením.

Bůh touží, abychom byli zachráněni. A úplně stejně touží i po tom, abychom pro něj udělali něco konkrétního, co nám chce svěřit. Boží povolání vykonat určité dílo je součástí jeho plánu zachránit nás. Tím, že konáme to, k čemu nás Bůh povolal, zjevujeme ve svém životě realitu spásení, které nám daroval.

Králi Saulovi byla svěřena úloha panovníka Izraele. Naneštěstí, navzdory povolání a poslání, které mu Bůh dal, Saul nikdy zcela neodevzdal své srdce Bohu. Skutečnost, že Bůh někoho povolá vykonat nějaký konkrétní úkol, neznamená, že tento člověk se odevzdá Bohu. Určujícím faktorem zůstává

naše svobodná vůle. Pokud nenásledujeme Boží vedení, můžeme přijít o všechno.

Přečti si **text Ex 3 a 4. Co se můžeme** z těchto kapitol dozvědět o Božím volání? Co se děje, když Bůh povolává člověka k nějakému úkolu?

Na Boží povolání můžeme reagovat jako Ezdráš a Nehemjáš, kteří šli bez otázek a zpochybňování, nebo můžeme být jako Mojžíš, který měl množství námitek a výmluv. A přestože se Mojžíš nakonec rozhodl plnit Bohem svěřený úkol, na začátku se mu snažil vyhnout. Vymlouval se na svou neschopnost či nedostatečnou autoritu – proč by ho měl faraon brát vážně? Obával se také, že ho hebrejský národ nebude poslouchat a celé jeho úsilí bude marné. Kromě toho se odkazoval na nedostatečné schopnosti a zkušenosti (Ex 4,10). A konečně – velmi jasně žádal, aby Bůh poslal někoho jiného. Přesto, když čteme celý Mojžíšův příběh, dozvídáme se, jakým mocným byl vůdcem – a to i přes své slabosti a nedokonalosti. Věrně plnil úkol, který mu Bůh svěřil.

Aplikace

Jak souvisí tvé vyvolení k záchraně s povoláním ke službě? Co ti brání v tom, aby ses zapojil do toho, k čemu tě Bůh povolal?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Z 58. kapitoly „Po noci přichází ráno“ z knihy *Od slávy k úpadku* si pozorně přečti část, která popisuje proroctví o sedmdesáti týdnech a jeho dějinné naplnění nadepsané „První příchod“ (PK 697–699; OSU 261–262).

„Doba Kristova příchodu, jeho pomazání Duchem svatým, smrt a kázání evangelia pohanům, to vše bylo přesně předpověděno. Židé jako vyvolený národ měli tato proroctví pochopit a v Ježíšově poslání rozpoznat jejich naplnění. Kristus zdůraznil učedníkům, jak je důležité studovat proroctví. Když hovořil o proroctví Daniela ve vztahu ke své době, řekl: ‚Kdo čteš, rozuměj.‘ (Mt 24,15) Po svém zmrtvýchvstání vysvětloval učedníkům, ‚co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma‘ (L 24,27). Spasitel mluvil prostřednictvím všech proroků. ‚Duch Kristův v nich přítomný ... předem svědčí o utrpeních, jež má Kristus vytrpět, i o veliké slávě, která potom přijde.‘ (1Pt 1,11)“ (DA 234; TV 144)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte o myšlence, že Bůh vás povolává udělat něco, co se vám líbí. Na základě jakých principů se můžete utvrdit, že jednáte v souladu s Boží vůlí, že neděláte jen to, co se vám osobně líbí? Jak si tím můžete být jisti také v ostatních situacích?
2. Přečtěte si Jonášův příběh. Jaká byla jeho reakce na Boží povolání? Co se můžeme naučit z jeho zkušenosti? Jak reagoval na Boží povolání apoštol Pavel? (Sk 9,1–20) Pokuste se najít základní rozdíly mezi postojem Jonáše a Pavla.
3. „Jidášův příběh nám odhaluje smutný konec života, který mohl být oslavou Boha. Kdyby byl Jidáš zemřel před svou poslední cestou do Jeruzaléma, všichni by si mysleli, že byl hoden svého místa mezi dvanácti vyvolenými, a jeho ztrátu by těžce nesli.“ (DA 716; TV 457) Uvažujte o příběhu Jidáše Iškariotského. Byl „povolán“ zradit Ježíše? Pokud by tomu tak bylo, zřejmě by to vůči němu bylo nespravedlivé. Jak můžeme správně pochopit Jidáše a možnosti, které měl, v protikladu k tomu, jak se rozhodl a jak nakonec skončil? Co se z jeho příběhu můžeme naučit o síle svobodné vůle v našem životě?
4. Jak můžete rozpoznat, že vás Bůh povolává uskutečnit nějaký konkrétní úkol? Jak můžete pomoci jiným rozpoznat Boží povolání v jejich životě?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Tváří v tvář odporu

Texty na tento týden

Ezd 4,1–5; 2K 6,14; Ezd 5,1–5; Ag 1; Ezd 4,6–24; Neh 4; Neh 6,1–13

Základní verš

„A oko Boží bdělo nad židovskými staršími, takže jim nebránili stavět, dokud by nedošlo hlášení Dareiovi a nebyl od něho doručen list v této záležitosti.“ (Ezd 5,5)

Text Ezdráš 3. až 6. kapitola je tematicky strukturovaný a zabývá se obdobím odporu vůči přestavbě chrámu. Pochopení tohoto přístupu nám pomůže lépe objasnit celkové poselství textu.

Kapitola 3 popisuje přestavbu chrámového oltáře a základů v období let 357–535 př. Kr., která byla důsledkem Kýrova výnosu (Ezd 1,1–2,70). Po úvodních oslavách (Ezd 3,10–13) práce vzhledem k velkému odporu protivníků postupně ustala (Ezd 4,1–5). Jde o období 535 až 520 př. Kr. (více o tom v Ezd 4,24–6,12). Ve verši Ezd 4,6 je v krátkosti shrnut odpor během vlády Xerxa (486–465 př. Kr.). A text Ezd 4,7–23 popisuje období protivenství vůči obnově během vlády krále Artaxerxa.

V roce 520 př. Kr. prorok Ageus nadchl věřící, aby pokračovali ve stavbě chrámu (více se o tom dočteš v jeho pěti krátkých, ale mocných kázáních v knize Ageus). S podporou se k němu přidal i prorok Zacharjáš. Chrám se nakonec podařilo dokončit, v březnu roku 515 př. Kr. ho vysvětili (Ezd 6,13–18) a o měsíc později slavili první slavnost Paschy (Ezd 6,19–22).

Ezdráš je poprvé zmíněn jménem v textu Ezd 7,1. Jeho příchodem do Jeruzaléma se mnohé změnilo. Město i jeho obranné zdi se začaly postupně opravovat.

O třináct let později přišel do Jeruzaléma Nehemjáš, jež poslal král Artaxerxés v roce 444 př. Kr. Právě za jeho přispění byla dokončena stavba hradeb. A přestože práce byla náročná, podařilo se ji nakonec dokončit za dvaapadesát dní.

Odpor vůči práci na Božím díle tvoří velmi silný motiv knih Ezdráš a Nehemjáš. Je pochopitelné, že přestavba chrámu a Jeruzaléma vzbuzovala nevoli, vzdor a pronásledování. I dnes je to podobné – ať se podíváme ve světě kamkoli, práce na Božím díle se všude setkává s odporem. Satan dělá vše pro to, aby se evangelium nešířilo rychle, protože to ohrožuje jeho vládu. V této lekci se soustředíme na to, jak se Izraelcům dařilo zvládat nepřátelství.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ZAČÁTEK PROTIVENSTVÍ

¹Když Judovi a Benjamínovi protivníci uslyšeli, že synové přesídlenců budují chrám Hospodinu, Bohu Izraele, ²dostavili se k Zerubábelovi a k představitelům rodů s návrhem: „Budeme stavět s vámi, neboť se dotazujeme vašeho Boha stejně jako vy. Obětujeme mu ode dnů asyrského krále Esarchadóna, který nás sem přesídlil.“ ³Ale Zerubábel a Jěšua i ostatní představitelé izraelských rodů jim odpověděli: „Vy s námi nemůžete stavět dům našeho Boha. Hospodinu, Bohu Izraele, budeme stavět my sami, jak nám přikázal král Kýros, král perský!“ ⁴Lid země bral odvahu judskému lidu a pohrůžkami jej odrazoval od stavby. ⁵Podpláceli proti nim rádce, aby rušili jejich plány, po všechny dny perského krále Kýra až do kralování perského krále Dareia. (Ezd 4,1–5)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu. Proč podle tebe Izraelci odmítli pomoc jiných lidí při obnově chrámu? Jaké následky by podle tebe mohla mít spolupráce s těmi, kdo nabízeli pomoc?

Na první pohled by se mohlo zdát, že šlo o přátelskou a laskavou sousedskou nabídku pomoci. Nebylo nezdvořilé takovou pomoc striktně zavrhnout? Část odpovědi můžeme najít v samotném textu.

„Protivníci“ přišli s nabídkou pomoci. *Protivníci?* Už toto označení nám zřetelně naznačuje, proč Izraelci reagovali odmítavě, navzdory skutečnosti, že nabídka nezněla nepřátelsky. Proč jsou tito lidé nazváni „protivníky“? V **2Kr 17,24–41** je vysvětleno, že tito lidé byli přivedeni do Samaří a jeho okolí z Babylónu a dalších území. Stalo se tak po odvezení Izraelců ze severního království. Asyrský král tam poslal kněze, kteří měli nové obyvatele učit, jak uctívat boha dané země – v tomto případě Boha

Izraele. Výsledkem však bylo smíšené náboženství, které bylo velmi silně ovlivněno různými kananejskými modlami a božstvy. Izraelci se proto obávali, že takové smíšené náboženství ovlivní chrámovou bohoslužbu. Za nejlepší a nejmoudřejší považovali slušně pomoc odmítnout.

Je důležité uvědomit si, že v celém úsilí Izraele šlo o nápravu a o obnovu pravé bohoslužby. Vždyť právě neustálé přistupování na kompromisy ze strany jejich otců a spojování se s pohany vedlo v konečném důsledku k trestu v podobně zničení chrámu a exilu. A tak během obnovy chrámu bylo spojování se s okolními národy tím posledním, co Izraelci potřebovali.

Uvažuj o verších Ezd 4,4,5. Jak se odmítnutí pomoci projevilo v chování okolních národů? Proč se zásadní postoj Izraele (ačkoli zdánlivě nepochopitelný) ukázal nakonec jako správný? Které argumenty by Izraelci mohli použít k přijetí pomoci? Jak by se dal v tomto kontextu chápat text apoštola Pavla z **2K 6,14**?

Aplikace

Jak se ty sám můžeš chránit před vlivem lidí a okolností, které tě vzdalují od Boha? Proč izolace od okolního světa není správným řešením? Jak to skloubit s Ježíšovým pověřením, že máme být světlem světa a solí země?

POVZBUZENÍ PROROKŮ

¹Proroci Ageus a Zacharjáš, syn Idův, prorokovali židům v Judsku a v Jeruzalémě ve jménu Boha Izraele a napomínali je. ²Tu se vzchopili Zerubábel, syn Šealtielův, a Jéšua, syn Jósadakův, a začali budovat Boží dům v Jeruzalémě. A ti Boží proroci při nich stáli a posilovali je. ³Tehdy k nim přišel Tatenaj, místodržitel zaeufratský, a Šetar-bóznaj se svými druhy a ptali se jich: „Kdo vám dal rozkaz stavět tento dům a obnovovat tuto svatyni?“ ⁴Odpověděli jsme jim tedy a sdělili jména mužů, kteří budovu stavěli. ⁵A oko Boží bdělo nad židovskými staršími, takže jim nebránili stavět, dokud by nedošlo hlášení Dareiovi a nebyl od něho doručen list v této záležitosti. (Ezd 5,1-5)

Osobní studium

Odpor (popsaný v textu Ezdráš 4–6), kterému museli Izraelci čelit, je naneštěstí vedl k strachu a neochotě pracovat na obnově chrámu.

Jak jsme již zmínili, text Ezd 4,6–6,22 není napsán chronologicky. Proto se soustředíme nejprve na pátu a až potom na čtvrtou kapitolu.

Proč Bůh podle úvodních veršů poslal Izraelcům proroky Agea a Zacharjáše? Jaký byl výsledek jejich prorocké služby?

Židé ze strachu přerušili stavbu. Bůh je však poslal do Judska právě proto, aby obnovili chrám a město. A Bůh měl plán. Jelikož byli plní obav, Bůh chtěl udělat něco pro jejich povzbuzení, a proto na scénu povolal dva proroky. Nepřátelské jednání lidí Boha nezastaví, ani kdyby k němu přispěli i samotní Židé vlastními postoji a svým chováním. Bůh je neopustil ani nezavrhl. Prostřednictvím proroků motivoval a podněcoval lidi k opětovnému dílu.

Přečti si **text Ag 1**. Jaké poselství zaznělo ve slovech proroka směrem k Izraelcům? Co z tohoto poselství oslovilo tebe?

„Izraelský národ se nacházel v politováníhodném stavu. Lidé byli plní pochybností a neustále si na něco stěžovali. ... V této kritické situaci byli povoláni proroci Ageus a Zacharjáš. Tito Bohem ustanovení poslové seznámili lid s příčinou jejich těžkostí. Jejich hospodářský úpadek byl důsledkem toho, že zanedbávali Boží věci. Kdyby Izraelci uctili Boha tím, že by se v první řadě starali o obnovu jeho domu, Bůh by se k nim přiblížil a požehnal by jim.“ (PK 573.574; OSU 215)

Izraelci původně na stavbu chrámu objednali cedrové dřevo z Libanonu, kterým měli obložit kamenné základy chrámu. Když však „museli“ přestat stavět chrám, použili toto dřevo na stavbu vlastních domů. I proto Bůh označuje jejich domy jako „obložené“ (Ag 1,4; ČSP). I přesto, že na své obydlí použili dřevo určené na stavbu chrámu, Bůh přišel s novou výzvou. Poslal je do hor, aby přinesli nové dřevo na stavbu jeho Domu. Bohu nešlo o luxusní materiál, ale spíše o to, aby byl chrám dokončen a on mohl (viditelně) mezi nimi přebývat. A přál si, aby po jeho přítomnosti toužili i oni.

Aplikace

Co potřebuješ udělat, aby Boží přítomnost „přebývala“ ve tvém manželství, domově a ve tvé práci? Je to tvé osobní přání, nebo máš v životě jiné priority?

PŘERUŠENÍ PRÁCE

²³Jakmile Rechúm, písař Šimšaj a jejich druhové přečetli opis listu krále Artaxerxa, rychle přitáhli do Jeruzaléma k židům a zabránili jim ve stavbě násilím a mocí. ²⁴Tak byla také zastavena práce na Božím domě v Jeruzalémě a zůstala zastavena až do druhého roku králování perského krále Dareia. (Ezd 4,23.24)

Osobní studium

Přečti si text **Ezd 4,6–24**. Co všechno podnikli „protivníci“, aby zastavili rekonstrukční práce v Jeruzalémě? Jak bys charakterizoval jejich jednání?

„Lidé ze Zaeufratí“ psali dopisy plné obvinění a útoků vůči Židům a jejich práci – nejprve během panování Dareia (**Ezd 4 a 5**) a potom během vlády králů Xerxa a Artaxerxa. Ze všech sil se snažili překazit práce na obnově Jeruzaléma.

Lidé z okolních národů tvrdili, že pokud bude město obnoveno, panovník říše ztratí svou moc nad Jeruzalémem, protože toto město způsobovalo už v minulosti problémy a odehrávaly se v něm nepokoje. Naneštěstí se král Artaxerxés nechal těmito obviněními ovlivnit a uvěřil, že Židé chtějí získat nezávislost, a proto podněcuje spory. Nařídil zastavení prací, které mělo být vynuceno i přítomností vojska.

Uvažuj o úvodním textu Ezd 4,23.24. Proč navzdory Božím pověření přestali Židé opravovat chrám a město? Co se jim postavilo do cesty? Měli pokračovat, a nadřadit tak Boží vůli příkazu světských panovníků? Vysvětli své odpovědi.

Židé si byli jasně vědomi, že jim Bůh svěřil úkol obnovit město a chrám. Ale silící odpor v nich vyvolal strach a obavy. Možná si zastavení prací omluvili takovými výroky, jako například: „teď určitě není vhodný/správný čas“ nebo „pokud by šlo opravdu o Boží věc, určitě by nám Bůh připravil i podmínky“. Když se setkáme s nepřátelstvím namířeným proti tomu, o čem jsme přesvědčeni, že nás Bůh pověřil dělat, máme sklony zpochybňovat Boží vedení a nedůvěřovat mu. Snadno si namluvíme, že něco děláme špatně, že chybu asi udělal Bůh nebo že nás opustil. Naše přesvědčení ovlivňuje naše jednání. Strach může ochromit naše uvažování a vést nás k beznaději a bezradnosti místo toho, abychom se zaměřili na Boží moc.

Aplikace

Kdy jsi naposledy prožil, že jsi sice byl přesvědčen, že tě Bůh povolal dělat něco konkrétního, ale když přišly problémy, ovládly tě pochybnosti? Uvažuj v této souvislosti například o Janu Křtiteli. Co ses z této zkušenosti naučil?

NEHEMJÁŠ SE POUŠTÍ DO DÍLA (O 13 LET POZDĚJI)

11Ti, kdo stavěli hradby, nosiči břemen i nakladači, pracovali jednou rukou na díle a v druhé drželi zbraň. 12Všichni, kdo stavěli, měli meč připásaný na bedrech a tak stavěli, a vedle mne stál trubač. 13Rekl jsem šlechticům, představenstvu a ostatnímu lidu: „Dílo je veliké a rozsáhlé a my jsme rozděleni po hradbách daleko od sebe. 14Uslyšíte-li z některého místa zvuk polnice, shromážděte se tam k nám. Náš Bůh bude bojovat za nás.“ (Neh 4,11-14)

Osobní studium

Přečti si Neh 4. kapitolu. Co Židé dělali pod vedením Nehemjáše? Jak se vzepřeli svým nepřátelům? Proč bylo důležité, že se připravili k boji? V čem byl takovýto postoj lepší než nedělat nic a důvěřovat, že je Bůh ochrání?

Po opakovaném zahájení a přerušení prací se lidé nakonec opět pustili do budování. Židé se nejprve modlili a potom Nehemjáš zorganizoval stráž. Lidé se střídali v pracovních směnách a snažili se být připraveni na jakýkoliv náznak útoku. Nehemjáš zorganizoval i ozbrojené muže rozestavené podél nechráněných úseků hradeb, každá rodina byla připravena bojovat. A nakonec rozdělil služebníky do dvou skupin, z nichž jedna pracovala a druhá stála na stráž. V jedné ruce drželi meč, druhou rukou pokládali na hradby kameny a maltu. Byli připraveni

čelit otevřenému útoku. Snažili se co nejlépe konat své dílo – a zbytek nechávali Bohu. Nehemjášova víra v Boží ochranu je inspirující. Pravdou je, že neseděl někde v pohodlném křesle a neočekával, že Bůh bude jednat místo nich. Všichni se snažili udělat maximum – a zbytek předali do Božích rukou.

Dva biblické verše z této části patří mezi nejinspirativnější texty Písma: „Nebojte se jich, pamatujte na Panovníka velikého a budícího bázeň! Bojujte za své bratry, syny a dcery, ženy a domy!“ (Neh 4,8) a „Náš Bůh bude bojovat za nás“ (Neh 4,14).

Židé měli mnoho důvodů k tomu, aby svou práci znovu přerušili, ale tentokrát nedovolili, aby je přemohl strach. Rozhodli se spoléhat na zaslíbení, že Bůh bude stát na jejich straně a bude za ně bojovat. Když jsme pro Boží jméno, pro naši víru nebo naše povolání vystaveni protiventstvím a nepřátelství, pamatujme na slova: „Náš Bůh bude bojovat za nás.“

Židé nakonec zjistili, že Bůh stojí při nich. To jim dodalo odvalu a sílu pokračovat dál.

Aplikace

Proč je důležité mít jistotu, že to, co děláme, je Boží vůle? Jak v životě dokážeš rozpoznat, že skutečně jednáš podle Boží vůle?

„VELIKÉ DÍLO“

²Poslal ke mně Sanbalat a Gešem se vzkazem: „Přijď, sejdeme se spolu v některé vsi na pláni Ónu.“ Zamýšleli však provést mi něco zlého. ³Poslal jsem k nim tedy posly se vzkazem: „Dělám veliké dílo, proto nemohu odejít. Mělo by se to dílo snad přerušit tím, že bych je opustil a sestoupil k vám?“ (Neh 6,2,3)

Osobní studium

Přečti si text **Ezd 6,1-13**. Proč Nehemjáš vnímal své poslání jako „velké dílo“ (Neh 6,3)? Jaké pokusy zastavit ho se v té době objevily? Jak se s tím Nehemjáš vypořádal?

Šestá kapitola zaznamenává mnoho pokusů zastrašit Nehemjáše. Sanbalat a Gešem posílali Nehemjášovi jeden „zvací dopis“ za druhým ve snaze nalákat ho na setkání. Místo setkání však mělo být na rovině Ónu, která byla nepřátelským územím. To naznačovalo skutečný záměr jejich pozvání. Sanbalat, Tóbijáš a Gešem vnímali, že o zásadní obrat se mohou pokusit, jen dokud nejsou hradby dokončené a brány zavřené. Židé však byli pod ochranou perského krále, a proto na ně nepřátelé nemohli zaútočit přímo. Ale kdyby se jim podařilo odstranit vůdce, podařilo by se jim celou přestavbu zabrzdit a možná tím zastavit Židy nadobro. V žádném případě se nemínili vzdát. Znovu a znovu se o to pokoušeli, přestože Nehemjáš jejich pozvání odmítal nebo na ně nereagoval. Pro Nehemjáše muselo být frustrující, že se setkával s protivenstvím a útoky na každém kroku. Jeho odpověď

byla: „Dělám veliké dílo.“ (Neh 6,3) Podle světských měřítek měl Nehemjáš vysoké postavení a dělal „velkou práci“ v době, kdy pracoval na královském dvoře jako „číšník“, tedy jako královský poradce či dokonce ministr. Ale obnovování bezvýznamného města, které bylo v ruinách? To mělo být „velké dílo“? Nehemjáš však považoval práci pro Boha za velkou a důležitou. Rozpoznal totiž, že v souvislosti se stavbou Jeruzaléma jde vlastně o Boží jméno a o Boží čest.

Když Bůh zřídil svatyněovou službu, ustanovil i kněze, kteří se měli starat o svatyni a měli uchovat její mimořádné postavení v očích lidí. Bůh přikázal, aby všechny služby v chrámu vykonávali jen kněží. My sami máme problém naplno si uvědomovat Boží svatost, proto Bůh učinil taková opatření, která měla lidi vést k uvědomování si vážnosti jeho Majestátu. Nehemjáš věděl, že chrámové nádvoří je pro všechny, ale že vnitřní prostory jsou určeny pouze kněžím. Svými slovy o setkání se uvnitř chrámu se Šemajáš projevil jako falešný prorok, protože navrhoval něco, co bylo v rozporu s Božími nařízeními. Odhalil se takto jako zrádce (Neh 6,10-13).

Aplikace

Co nám dnes může pomáhat prožívat a uvědomovat si Boží svatost? Co do tvého života přináší vědomí Boží svatosti ve srovnání s tvou vlastní hříšností?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si kapitoly 53. „Oprava hradeb“, 54. „Vítězství nad chamtivostí“ a 55. „Úklady nepřátel“ z knihy *Od slávy k úpadku* (PK 635–660; OSU 239–249).

„Odpor, kterému stavitelé v Nehemjášově době museli čelit ze strany svých otevřených nepřátel a těch, kdo se vydávali za přátele, je stejný, s jakým se setkávají Boží služebníci v dnešní době. Jsou předmětem posměchu a hanby, a když se nepřítelům naskytne vhodná příležitost, neváhají použít i mnohem tvrdších a krutějších prostředků.“ (PK 644; OSU 242)

„Jelikož Nehemjáš nepřestal ani na okamžik spoléhat na Boha, jeho nepřítelům se nepodařilo nad ním získat převahu. V životě člověka, který má vznešený cíl a vzrušující poslání, nemůže zlo zakořenit. Právě Boží služebníky nikdo nemůže odvést od jejich záměrů, protože jsou zcela závislí na Boží milosti. Bůh jim dává Ducha svatého, aby jim pomohl v každé nesnazi. Pokud se jim Boží lid nechá vést a bude ochoten spolupracovat, dosáhne velkolepých výsledků.“ (PK 660; OSU 249)

Otázky k rozhovoru

1. Představte si, že jste v kůži Zerubábel a dalších židovských vůdců v situaci, kdy k nim přišli protivníci s nabídkou pomoci. Zpětně vnímáme, že se tehdy rozhodli správně, když pomoc odmítli. Jak můžeme dnes vědět, kdy máme, a kdy naopak nemáme spolupracovat s těmi, kteří nevyznávají stejně pravdy jako my? Na základě čeho se máme rozhodovat? Jaká kritéria rozhodování bychom měli mít?
2. Během celých biblických dějin můžeme vnímat nebezpečí kompromisů. I dějiny starověkého Izraele – až po babylónské zajetí – jsou mocným příkladem toho, kam vedou kompromisy. Druhým extrémem je situace, kdy se lidé snaží za každou cenu zabránit kompromisům – až nakonec úplně zapomenou na podstatu náboženství a opravdový charakter Boha. Dokonce i samotného Ježíše byli jeho současníci schopni obvinít z přestupování soboty (J 9,14–16). Jak najít vyvážený postoj v našem náboženském prožívání?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Nespravedlnost pod pláštěm zbožnosti

Texty na tento týden

Neh 5,1–5; Ex 21,2–7; Mí 6,8; Neh 5,7–12; Dt 23,21–23; Neh 5,14–19

Základní verš

„Vraťte jim ještě dnes jejich pole, vinice, olivovní a domy i příslušnou částku peněz, obilí, moštu a čerstvého oleje, za něž jste jim půjčku poskytlí.“ (Neh 5,11)

Lidstvo už od nepaměti trápí problémy spojené s bohatstvím a chudobou a otázky, jak se postavit k propastným rozdílům mezi bohatými a chudými. Ježíš sice řekl, že „chudé máte stále kolem sebe“ (Mt 26,11), jeho slova však určitě nemají sloužit jako výmluva, že se chudými a jejich obtížemi nemusíme zabývat. Písmo nás vede k tomu, abychom splnili svůj díl odpovědnosti. Jinak si jen velmi těžko můžeme říkat křesťané.

Je pozoruhodné, že uprostřed zkoušek a trápení spojených s návratem z exilu a opravou Jeruzaléma se toto téma mezi navrátilci znovu objevuje. A to nejen v souvislosti s existující chudobou, ale také v kontextu ještě většího problému, kterým byl útlak chudých ze strany bohatých. Opakovaly se tak potíže, které byly přítomny v národě už před odchodem do vyhnanství a které byly – kromě jiných – také důvodem vyhnanství.

Tento týden se soustředíme na další projev tohoto odvěkého problému a podíváme se, s jakým řešením přišel Nehemjáš. Uvidíme, že sociální útlak byl v dané situaci o to horší, že podle těch, kdo se na něm podíleli, mělo vše odpovídat „liteře“ Božího zákona. Je to pro nás výstrahou, aby naše vnímání pravidel a nařízení nebylo samoúčelné, ale abychom dokázali vidět, jak odráží charakter Ježíše Krista.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

POCIT KŘIVDY A PROJEVY NESPOKOJENOSTI

¹Strhl se pak veliký křik lidu, zvláště žen, proti jejich bratrům Judejcům. ²Jedni říkali: „Je nás mnoho s našimi syny a dcerami, musíme shánět obilí, abychom měli co jíst a zůstali naživu.“ ³Jiní říkali: „Svá pole, vinice a domy dáváme do zástavy, abychom sehnali obilí v tom hladu.“ ⁴Jiní opět říkali: „Museli jsme si vypůjčit na svá pole a vinice peníze na daň pro krále.“ ⁵A přece jsme se svými bratry jedno tělo, naše děti jsou jako jejich děti. Jenže my musíme své syny a dcery prodávat do otroctví, některé z našich dcer se již otrokyněmi staly, a nemůžeme nic proti tomu dělat. Naše pole a vinice patří jiným.“ (Neh 5,1–5)

Osobní studium

Na co si v úvodních verších lidé stěžují? Jaký dojem v tobě celá situace vyvolává? Pokus se vlastními slovy shrnout hlavní myšlenku tohoto textu.

Zdá se, že Nehemjášovi se podařilo sjednotit židovskou komunitu proti vnějším nepřátelům. Národ, který se poměrně úspěšně bránil vůči útlaku a cizím útokům, však přesto prožíval ve svém středu problémy. Společenství Božího lidu bylo uvnitř rozvrácené a prožívalo krizi. Vůdcové a boháči zneužívali chudé a znevýhodněné ve svůj prospěch. Situace se nakonec zhoršila natolik, že zbídačení doslova volali o pomoc. Některé rodiny neměly čím nakrmit své děti, jiní museli zastavit své pozemky a nyní jim nezbylo nic. Další nařikali, že si museli půjčit peníze na vysoký úrok a jejich děti se dokonce ocitly v otroctví.

Je možné, že hlavními příčinami vzniklé situace byl hladomor způsobený neúrodou a placení daní a to vedlo nejchudší k tomu, aby hledali pomoc u svých sousedů. Podle

řeckého historika Hérodota požadovala perská vláda od provincií, jejichž součástí bylo i Judsko, daně ve výši 350 talentů stříbra ročně. Když člověk nemohl platit daně v předepsané výši, rodina buď zastavila svou půdu, nebo si někde půjčila peníze. Když se jim však ani následující rok nepodařilo vydělat dostatek financí, museli nějak pokrýt dluh, který měli. Prodat se do otroctví bylo zpravidla dalším krokem. Takže když přišli o majetek, museli nyní někoho z rodiny poslat do otroctví – a obvykle to byly jejich děti, které pak sloužily u věřitele a takto odpracovávaly dluh celé rodiny.

V životě se můžeme ocitnout v problémech, které jsou následky našich nemocí, našich špatných činů nebo nesprávných rozhodnutí. Události popsané v této části knihy Nehemjáš odkazují na období, kdy přírodní katastrofy a vládní politika způsobily, že mnozí lidé se dostali do velmi složité situace a ekonomicky padli na samotné dno. Dostali se do spirály rostoucí chudoby a neměli žádné východisko.

Aplikace

Lidé prožívali ekonomický útlak nejen v minulosti, ale prožívají ho i dnes. Jaké poselství bychom si měli vzít ze skutečnosti, že se tomuto tématu Bible věnuje poměrně často?

PROTI DUCHU ZÁKONA

6Když jsem slyšel jejich křik a tato slova, vzplanul jsem hněvem. 7Rozhodl jsem se, že proti šlechticům a představenstvu povedu při. Vytkl jsem jim: „Půjčujete svým bratřím na lichvářský úrok,“ a svolal jsem proti nim velké shromáždění. 8Rekl jsem jim: „My jsme vykoupili, pokud nám bylo možno, své bratry Judejce, prodané pohanům. Naproti tomu vy své bratry prodáváte, aby byli prodáváni nám.“ Zmlkli a nenašli slov. (Neh 5,6–8)

Osobní studium

Uvažuj o textu Neh 5,6–8 (viz také Ex 21,2–7). Proč Nehemjáš reagoval na vzniklou situaci s hněvem? Jaký byl jeho hlavní argument?

Dnes to těžko chápeme, ale otroctví bylo ve starověkém světě akceptovanou kulturní normou. Rodič se mohl sám stát otrokem nebo do otroctví prodat své dítě. Společensky a právně měli rodiče právo tak rozhodnout. Ale protože Bůh je dárce svobody, dal této praxi v Izraeli určitá pravidla a omezení. Nařídil, aby věřitelé každých sedm let své otroky propouštěli. Bůh takto chránil lidi před tím, aby se z nich stali otroci natrvalo, a ukazoval jim svou touhu, aby byli svobodní a žili ve svobodě.

Ačkoli poskytování úvěrů bylo zákonem povoleno, účtování úroků bylo zakázáno. (Pro informace o regulaci lichvy v Písmu viz Ex 22,24–26; Lv 25,36.37 a Dt 23,20.21.) Úrok, který si věřitelé obvykle účtovali, byl ve srovnání s okolními národy velmi malý. Chtěli platit jen jedno procento z vypůjčené částky měsíčně. Mezopotamské texty ze sedmého století př. Kr. hovoří o ročním úroku padesát procent ze stříbra a až sto procent z obilí! Roční úrok dvanáct procent byl tedy ve srovnání

s běžnou praxí v Mezopotámii opravdu nízký. Jenže podle Božího slova tou jedinou věcí, kterou věřitelé dělali nesprávně, bylo právě účtování úroku (Neh 5,10.11). Za zmínku stojí, že úroky se ve stížnostech chudých lidí ani nezmiňují. Vše probíhalo v mezích sociálních norem i v mezích zákona. Proč se tedy Nehemjáš tak rozzlobil? Prorok na vzniklou situaci nereagoval okamžitě, ale podrobil ji analýze a hledal co nejlepší řešení.

Je pozoruhodné, jak rozhodně se k vzniklému problému postavil Nehemjáš. Všiml si stížností lidí, přestože si mohl říci, že v konečném důsledku je přece všechno v „mezích zákona“, nebo dokonce zcela „přijatelné“ – v porovnání s praktikami okolních zemí. V této situaci byl totiž přestoupen „duch zákona“. Především v době ekonomické krize bylo povinností lidí, aby si navzájem pomáhali. I proroci velmi často a velmi obsáhle vystupovali proti tomu, když v izraelském národě přestali být k sobě lidé přívětiví a laskaví. Bůh stojí na straně utlačovaných a potřebných. I proto povolává proroky, aby upozorňovali na zlo a násilí páchané na chudých. Izajáš například upozorňoval, že Bůh nemá zájem o uctívání, bohoslužbu a modlitby lidí, jejichž ruce jsou „celé od krve“ (Iz 1,15).

Aplikace

Kdy a jak se může stát, že ačkoli dodržujeme literu zákona, dostaneme se do situace, že přestupujeme ducha zákona? (Mi 6,8)

NEHEMJÁŠOVA OPATŘENÍ

⁹Pokračoval jsem: „Co děláte, není dobré. Což nemáte žít v bázni před naším Bohem a uvarovat se pohanění ze strany pohanů, našich nepřátel?“ ¹⁰Také já, moji bratři a moji lidé, bychom od nich mohli požadovat úrok z peněz a obilí. Upustíme však od toho dluhu. ¹¹Vratte jim ještě dnes jejich pole, vinice, olivovní a domy i příslušnou částku peněz, obilí, moštu a čerstvého oleje, za něž jste jim půjčku poskytli.“ ¹²Odpověděli: „Vrátíme a nic od nich nebudeme požadovat. Uděláme to tak, jak jsi řekl.“ Svolal jsem tedy kněze a zavázal lid přísahou, že toto slovo dodrží. (Neh 5,9-12)

Osobní studium

Zdá se, že výtka adresovaná šlechticům a představeným – „Půjčujete svým bratřím na lichvářský úrok“ (Neh 5,7) – nepřinesla požadovaný výsledek. Nehemjáš ve však nezastavilo a pokračoval v boji za pomoc utlačovaným. Mohl se samozřejmě vymluvit na to, že se pokusil odpovědným domluvit, ale nepomohlo to a nic jiného už udělat nemůže. Vždyť se koneckonců svým jednáním postavil proti bohatým a vlivným představitelům národa. Nehemjáš však ve svém úsilí nepolevil, dokud nenašel uspokojivé řešení – a neváhal ani přesto, že si tím vytvořil poměrně silnou skupinu nepřátel.

Uvažuj o textu Neh 5,7-12. Čím v dané situaci argumentoval Nehemjáš? Jak se snažil lidi přesvědčit, aby začali jednat správně? Jaké další kroky podnikl? V čem podle tebe spočívala účinnost toho, co udělal?

Nehemjáš svolal velké shromáždění. Při řešení vzniklého problému se tak setkal celý národ. Možná předpokládal, že když se shromáždí opravdu velký počet lidí, vůdcové budou zahanbeni – a možná i dostanou strach pokračovat ve svém útlaku.

Nehemjáš ve své argumentaci poukázal na problematiku otroctví. Mnozí z Židů, pravděpodobně včetně Nehemjáše, vykupovali jiné Židy z otroctví u cizinců. Nyní tedy vyzývá šlechtice a předáky, aby se zamysleli, zda je přijatelné, aby kupovali a prodávali členy vlastního národa. Jaký smysl má vykupovat lidi z otroctví u cizinců, když nakonec skončí jako otroci svých soukmenovců? Vůdcové na tento argument neodpověděli, protože si velmi pravděpodobně uvědomovali absurdnost celé situace. Nehemjáš proto pokračoval. Zeptal se jich: „Což nemáte žít v bázni před naším Bohem a uvarovat se pohanění ze strany pohanů, našich nepřátel?“ (Neh 5,9) Nehemjáš pak přiznal, že i on sám půjčoval lidem peníze a obilí. Svou výzvou: „Upustíme však od toho dluhu“ (Neh 5,10) pak potvrdil platnost zákona, který zakazoval účtování úroků Židům. Ukázal, že jako místopředsedové mu záleží na tom, aby během jeho správy byli lidé k sobě navzájem vstřícní. Je pozoruhodné, že na své výzvy dostal jednomyslně pozitivní odpověď. Knížata a boháči souhlasili s tím, že všechno napraví a svým dlužníkům vrátí vše, co od nich vzali jako lichvářské úroky.

Aplikace

Kdy naposledy jsi někomu (více či méně) ublížil? (Pokud jsme upřímní, nemůžeme popřít, že se nám to stává.) Co ti bránilo nebo brání, abys danou situaci vyřešil a abys zjednal nápravu? Existuje nějaký problém, jehož řešení ses vzdal jen proto, že jsi neměl dostatek podpory – nebo ses dostal do konfliktu s někým vlivným – a stále cítíš, že ti šlo o správnou věc? Co s tím můžeš udělat?

PŘÍSAHA

¹²Odověděli: „Vrátíme a nic od nich nebudeme požadovat. Uděláme to tak, jak jsi řekl.“ Svolal jsem tedy kněze a zavázal lid přísahou, že toto slovo dodrží. ¹³Také jsem vytřepal záhyby svého roucha a řekl jsem: „Právě tak nechť vytřepe Bůh každého muže, který toto slovo nedodrží, z jeho domu a vlastnictví; tak buď vytřepán a vyprázdněn.“ Nato celé shromáždění odpovědělo: „Amen.“ I chválili Hospodina, a lid to slovo dodržel. (Neh 5,12.13)

Osobní studium

Jak rozumíš slovům kletby, kterou Nehemjáš vyslovil nad těmi, co by se rozhodli svou přísahu porušit?

Ačkoli šlechtici a hodnostáři souhlasili s tím, že vrátí, co si nespravedlivě přivlastnili, Nehemjáš se nespokojil s obyčejným slibem. Chtěl mít jistotu, a proto je zavázal přísahou před kněžími. Takový postup dal celému rozhodnutí právní závaznost pro případ, že by bylo třeba se na něj v budoucnu odvolat. Proč však Nehemjáš vyslovil slova kletby? Šlo o symbolický čin, při kterém si nejprve udělal záhyby na rouchu, jako by v něm něco měl, a pak si je vytřepal na znamení, že se všeho zbavil. Vyjádřil tím, že každý, kdo by nerespektoval přijatou přísahu, přijde o všechno. V té době bylo zvykem vyslovit kletbu, aby se dodalo vážnosti určitému zákonu nebo pravidlu. Lidé si zároveň dávali větší pozor na dodržování zákona, jehož porušení bylo přímo spojeno s kletbou. Nehemjáš očividně cítil, že jde opravdu o vážnou věc. Rozhodl se proto provést radikální kroky, aby co nejvíce

zvýšil pravděpodobnost, že celé jeho snažení dopadne úspěšně.

Uvažuj o svatosti přísahy (slibu) pro lidi zmíněné v těchto starozákonních verších. Pokus se shrnout své pozorování vlastními slovy.

Nu 30,3

Dt 23,22–24

Kaz 5,3.4

Lv 19,12

Gn 26,31

Slovo a řeč jsou mocnými dary, které Bůh dal jen lidem. Naše slova mají velkou moc – dokonce moc života a smrti. Proto potřebujeme být velmi opatrní v tom, co a komu říkáme, jaké sliby dáváme a co se zavazujeme udělat. Kromě toho je důležité, aby byly naše činy v souladu s našimi slovy. Mnoho lidí se odvrátilo od křesťanství jen proto, že slova některých křesťanů sice zněla zbožně, ale jejich činy se s nimi neshodovaly nebo byly v přímém rozporu.

Aplikace

Uvažuj o vlivu svých slov na druhé lidi. Jak se můžeš naučit opatrnosti v tom, co říkáš, kdy to vyslovíš a jak to říkáš?

NEHEMJÁŠŮV PŘÍKLAD

*¹⁴Také ode dne, kdy mě král ustanovil místodržitelem v zemi judské, od dvacátého roku až do třicátého druhého roku krále Artaxerxa, po dobu dvanácti let, jsem ani já ani moji bratři nebrali místodržitelské příjmy. ¹⁵Dřívější místodržitelé, moji předchůdci, zatěžovali totiž lid tím, že na něm vymáhali mimo pokrm a víno čtyřicet šekelů stříbra, rovněž jejich lidé vykořisťovali lid. Já však jsem tak nejednal z bázně před Bohem. ¹⁶Nadto jsem se účastnil oprav hradeb. Pole jsme nesku-
povali, ale všichni moji lidé tam byli zapojeni do díla. ... ¹⁹„Pamatuj na mne, Bože můj, v dobrém, na všechno, co jsem pro tento lid učinil.“ (Neh 5,14–16,19)*

Jak bys charakterizoval Nehemjášovo jednání popisované v úvodních verších? Uvažuj v této souvislosti o jeho pohnutkách a charakteristikách jako odpovědného místodržícího.

Nehemjáš pravděpodobně napsal toto shrnutí své činnosti až po návratu na dvůr krále Artaxerxa, tedy po ukončení své dvanáctileté služby místodržícího v Judsku. Ačkoli správci měli nárok na příjmy od svých „poddaných“, Nehemjáš toto právo nikdy neuplatňoval a raději se snažil své výdaje hradit z vlastních prostředků. Staral se nejen o svou rodinu, ale i o celý dvůr. Když mluví o „předchozích místodržitelích“, velmi pravděpodobně mluví o svých předchůdcích v období mezi ním a Zerubábelem. Je pravděpodobné, že na konci své „vlády“ byl téměř bez finančních prostředků. A tak místo toho, aby nabyl bohatství – jak

by se dalo očekávat –, vzdal se svého bohatství a majetku. Nehemjáš byl zřejmě bohatý, což mu umožňovalo starat se o mnoho lidí (Neh 5,17,18). A přestože nešlo o stejnou věc, jakou udělal Abraham poté, co osvobodil svého bratra a další ze zajetí okolních národů (Gn 14), Nehemjášovo jednání ukazuje podobný důležitý princip.

Uvažuj o textu Neh 5,19. Jak rozumíš Nehemjášovým slovům v kontextu šíření evangelia?

Když čteme zprávy o Nehemjášově životě, všimneme si, že je příkladem někoho, kdo dává Hospodinu a jeho dílu přednost před vlastním ziskem a prospěchem. Z jeho života se můžeme poučit bez ohledu na naši konkrétní situaci. Je totiž mnohem snazší pracovat pro Hospodina, když nás to skoro nic nestojí.

Aplikace

Přečti si text Fp 2,3–8. Ve kterých oblastech tvého života se právě v tomto období projevuje obětavost, která je vyjádřena v uvedeném textu?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 54. kapitolu „Vítězství nad chamtivostí“ z knihy *Od slávy k úpadku* (PK 646–652; OSU 243–245).

„Nehemjáš byl tím, co slyšel, velmi rozhořčen. Napsal: ‚Když jsem slyšel jejich křik a tato slova, vzplanul jsem hněvem‘ (Neh 5,6). Rozhodl se, že se rázně postaví na stranu spravedlnosti. Nehemjáš se nezalekl toho, že utlačovatelé byli bohatí muži, jejichž podpora byla při opravách města velmi důležitá. Odvážně je napomenul a potom shromážděný lid seznámil s Božími požadavky.“ (PK 648; OSU 243,244)

„Pán Ježíš stanovil zásadu, podle které se přísaha stává zbytečná. Učí, že naprostá pravdomluvnost by měla být zákonem naší řeči: ‚Vaše slovo buď ano, ano – ne, ne; co je nad to, je ze zlého.‘ (Mt 5,37) Tato slova odsuzují všechny nic neříkající fráze a úsloví, které hraničí se zneužíváním. Odsuzují neupřímné zdvořilostní fráze, vytáčky, lichotky, nadsázky, přehánění, které jsou tak běžné v mezilidských vztazích i při služebních jednáních. Podle slov Pána Ježíše nemůžeme považovat za pravdomluvného někoho, kdo se snaží vypadat jinak, než jaký ve skutečnosti je, nebo kdo říká něco jiného, než co v srdci cítí.“ (MB 67,68; MON 43)

Otázky k rozhovoru

1. Proč je v oblasti financí a vztahů často největším problémem naše sobectví?
2. Jak se může Boží lid chránit před chamtivostí? Jak proti ní vystupuje Bůh? Uvažuj o tom v kontextu veršů Iz 58,3–12 a Mi 6,6–8.
3. Uvažujte o daru řeči a o moci slov. Co má Jan na mysli, když mluví o Ježíši jako o „Slovu“ (J 1,1,2)? Jak vám to pomáhá uvědomit si důležitost slov a jejich význam?
4. Jak můžeme předcházet zneužívání moci a autority v církvi?
5. Je pozoruhodné, že Ježíš před dvěma tisíci lety řekl, že chudí budou kolem nás stále. Písmo nás zároveň vybízí, abychom lidem v nouzi pomáhali. Jak tyto dvě myšlenky souvisejí a jak vás motivují v práci pro lidi, kteří potřebují pomoc?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Boží slovo, slzy a radost

Texty na tento týden

Neh 8,1–10

Základní verš

„Četli z knihy Božího zákona po oddílech a vykládali smysl, aby lid rozuměl tomu, co četli.“
(Neh 8,8)

Nacházíme se v situaci, kdy byly dokončeny jeruzalémské hradby a brány byly vsazeny na svá místa. Izraelci tak pod vedením Nehemjáše dodělali svou práci. Po dokončení hradeb zůstaly okolní národy v úžasu a musely uznat, že „toto dílo bylo vykonáno s pomocí ... Boha“ (Neh 6,16). Nepřátelé pochopili, že Bůh Izraele je skutečný, protože navzdory mocnému odporu a nenávisti, kterým Izraelci čelili, dokázali udělat veškerou práci, kterou si předsevzali. Po dokončení městského opevnění Nehemjáš pověřil nové správce. Vedení města svěřil do rukou svému bratrovi Chananímu a za velitele pevnosti jmenoval Chananjáše. Oba muže vybral nikoliv na základě příbuzenského vztahu, ale pro jejich důvěryhodnost, věrnost a bohabojnost (Neh 7,2). Hradby byly dokončeny v měsíci *elúlu* (šestý měsíc; Neh 6,15).

Co na Izraelce čekalo po dokončení hradeb? Následující kapitoly knihy Nehemjáš (kapitoly 8 až 10) popisují důležitý sled událostí, které se odehrály v měsíci *tišri* (sedmý měsíc; Neh 8,2). V těchto verších můžeme sledovat, jak se Izraelci rozhodli poslouchat Boží slovo a jak se z něj těšili.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

SHROMÁŽDĚNÍ LIDU

1Všechn lid se shromáždil jednomyslně na prostranství před Vodní branou a vyzvali znalce Zákona Ezdráše, aby přinesl knihu Mojžíšova zákona, který vydal Hospodin Izraeli. 2Kněz Ezdráš tedy přinesl Zákon před shromáždění mužů i žen, všech, kteří byli schopni rozumět, aby jej slyšeli, prvního dne měsíce sedmého. (Neh 8,1.2)

Osobní studium

Jak důležité bylo podle úvodních veršů pro lid Boží slovo? Co bys očekával od společného poslechu Božího slova? Proč je taková příležitost důležitá?

Poté, co Židé dokončili stavbu hradeb a nastěhovali se do Jeruzaléma, se na začátku sedmého měsíce shromáždili na náměstí v Jeruzalémě. Sedmý měsíc, *tišri*, byl pro Izraelce pravděpodobně nejdůležitějším měsícem v roce, protože se v něm odehrávalo několik svátků – svátek troubení (příprava na Boží soud; 1. den měsíce), Den smíření (den soudu; 10. den měsíce) a svátek stánků (připomínka vysvobození z Egypta a Boží péče během putování po poušti; 15. den měsíce).

Shromáždění, o kterém mluvíme, se událo prvního dne tohoto měsíce, kdy se měl konat svátek troubení. Lidé se shromáždili „jednomyslně“ (ČEP) nebo „jako jeden muž“ (ČSP) a chtěli se prostřednictvím poslechu Mojžíšova zákona seznámit se svým Bohem a dějinami.

Ezdráš dostal pozvání, aby přede všemi četl Zákon. Pro tuto příležitost vybudovali dokonce vyvýšené pódium (Neh 8,4). V textu se nezmiňuje žádný konkrétní organizátor, neuvádí se tam, že by někoho museli k účasti nutit. „Oni“ (tedy lid) vyzvali Ezdráše, aby přinesl „knihu Mojžíšova zákona“. Hebrejský text v této souvislosti hovoří o „Tóře“, což je označení pro pět knih Mojžíšových. V nich se nachází také zákon, který Mojžíš dostal od Hospodina na hoře Sínaj.

Přečti si text **Dt 31,9–13**. Co se shromážděný lid dozvěděl z tohoto textu? Co se z toho můžeme naučit my dnes?

Mojžíš Izraelcům řekl, že se během svátku stánků mají setkat a společně číst Boží zákon. Vzpomíná přitom různé skupiny lidí – muže, ženy, děti a hosty, kteří mezi nimi žijí. Všimněte si, že tu měly při čtení Božího Slova své místo spolu s dospělými i děti. Mohly tak vnímat nejen to, co Bůh říká, ale také úctu jejich rodičů k Bohu a jeho poselství.

Aplikace

Doslovné znění textu Neh 8,1 říká, že se shromáždili „jako jeden muž“. Co ti to říká o jednotě mezi věřícími?

ČTENÍ A POSLECH ZÁKONA

Četl [Ezdráš] z něho na prostranství před Vodní branou od svítání až do poledne mužům i ženám, těm, kteří byli schopni rozumět. Všechen lid pozorně naslouchal slovům z knihy Zákona. (Neh 8,3)

Nyní tedy, Izraeli, slyš nařízení a práva, která vás učím dodržovat, abyste zůstali naživu a mohli obsadit zemi, kterou vám dává Hospodin, Bůh vašich otců. (Dt 4,1)

Osobní studium

Ezdráš „přinesl knihu Mojžíšova zákona“ před celé shromáždění. Co z něj četl? Opakoval jim dokola Desatero? Když mluvíme o „Mojžíšově zákoně“, musíme pod ním rozumět všech pět knih, od Genesis po Deuteronomium, tedy celou Tóru. Samotný „zákon“ tvořil tedy jen část toho, co Ezdráš četl. Zcela určitě můžeme pod tento pojem zahrnout i různá nařízení a příkazy, které jsou jeho součástí. Jde o Boží nařízení, která nám ukazují cestu, po níž máme jít, abychom neztratili cíl. Když Ezdráš četl, lidé se dozvídali o svých dějinách jako o dějinách Božího lidu od stvoření až po službu Jozua. Prostřednictvím příběhů, písní, básní, požehnání a zákonů se dozvídali o zápasech národa a o Boží věrnosti vůči nim. Ano, Tóra obsahuje Desatero a ostatní příkazy a nařízení. Součástí Tóry je však také vyprávění o dějinách Božího lidu a o způsobu, jakým Bůh tento lid vedl. Takovým způsobem společenství poznávalo své kořeny a svou identitu.

Uvažuj o uvedených textech v souvislosti s naším přístupem k Božímu slovu. Co ti může pomoci být vůči Božímu slovu vnímavější?

Neh 8,3

Dt 4,1; 6,3.4

Joz 1,8.9

Ž 1,1.2

Př 19,20

Ez 37,4

Mt 17,5

Skutečnost, že lidé toužili slyšet Boží slovo, je velmi pravděpodobně výsledkem Ezdrášova působení během celých třinácti let. Byl oddaný Božímu dílu, vyučoval národ Božímu slovu a snažil se přinést změnu. Když lidé slyšeli Ezdrášovo poselství, vnímali ho jako živé a mocné. Výsledkem toho všeho bylo, že se vědomě rozhodli poslouchat Boha a řídit se jeho radami. Při popisované slavnostní události se tedy shromáždili, aby uctivě a pozorně poslouchali Tóru a učili se z ní.

Čím více se otevřeme Božímu slovu, tím více budeme toužit, aby v našem životě působil Bůh.

Aplikace

Jaký je tvůj osobní vztah k Božímu slovu? Jak se tvá víra v Boží slovo projevuje ve tvém životě – jak se řídíš tím, co se v něm dozvídáš? V čem by byl tvůj život jiný, kdyby ses neřídil Písmem?

ČTENÍ A VYKLÁDÁNÍ BOŽÍHO SLOVA

“Znalec Zákona Ezdráš stál na dřevěném lešení, které k tomu účelu zhotovili; po pravici vedle něho stál Matitjáš, Šema, Anajáš, Urijáš, Chilkiáš a Maasejáš, po levici pak Pedajáš, Mišael, Malkijáš, Chašum, Chašbadána, Zekarjáš a Mešulám.⁵ I otevřel Ezdráš knihu před zraky všeho lidu, stál totiž výše než ostatní lid. Když ji otevřel, všechen lid povstal.⁶ Ezdráš dobrořečil Hospodinu, Bohu velikému, a všechen lid odpověděl s pozdvíženými rukama: „Amen, amen.“ Padli na kolena a klaněli se Hospodinu tváří až k zemi.⁷ Nato Jěšua, Baní, Šerebjáš, Jamín, Akúb, Šabetaj, Hódijáš, Maasejáš, Kelíta, Azarjáš, Józabad, Chánan a Pelajáš, levité, vysvětlovali lidu Zákon, zatímco lid stál na svém místě.⁸ Četli z knihy Božího zákona po oddílech a vykládali smysl, aby lid rozuměl tomu, co četli. (Neh 8,4–8)

Osobní studium

Přemýšlej o úvodním textu. Jak na tebe působí tento způsob společného čtení knihy zákona? Co tě v něm zaujalo?

V textu se dozvídáme o dvou skupinách mužů. První skupina třinácti mužů (Neh 8,4) pomáhala se čtením Božího slova, druhá třináctičlenná skupina (Neh 8,7) pomáhala s vysvětlováním textu. Nemáme žádné konkrétní informace o tom, jak to celé v daném otevřeném prostoru probíhalo. Je možné, že první skupina pomáhala držet svitky Tóry (hebrejské svitky byly těžké a předčítající potřeboval pomoc), pravděpodobně se střídali i při čtení. Jelikož četli od rána až do oběda, museli najít způsob, jak oslovit každého shromážděného člověka.

Slovní spojení „vykládali smysl, aby lid rozuměl tomu, co četli“ (Neh 8,8) se může vztahovat nejen na výklad textu, ale i na jeho překlad. Obě možnosti jsou v daném kontextu stejně možné. Navrátilci žili v Babylóně mnoho let (většina z nich se tam pravděpodobně narodila), a proto jejich hlavním jazykem byla aramejšтина. Mnozí – především mladší – mohli mít proto potíže porozumět textu v hebrejštině. Současně však pro ně bylo určitě užitečné, když spolu s textem dostávali i výklad souvislostí. Takové vysvětlování určitě napomáhalo tomu, aby text promlouval hlouběji do jejich situace a oni se mohli rozhodnout aplikovat jeho poselství do svého života.

Přečti si text **Sk 8,26–38**. V čem se popsaná situace podobá tomu, co se dělo v Jeruzalémě? Co se z toho můžeš naučit?

Aplikace

Jako protestanti věříme, že každý věřící potřebuje osobně znát Boží slovo, a nejen slepě přijímat, co nám někdo říká – bez ohledu na jeho postavení nebo autoritu. Zároveň však platí, že pro nás může být velmi užitečné, když nám někdo pomůže biblický text vysvětlit. Každý z nás musí sám vědět, čemu věří. Současně nám však společné studium nebo výklad někoho, kdo se dané oblasti věnuje profesionálně, může přinést lepší porozumění. Jaká je tvá zkušenost se soukromým a společným studiem Božího slova?

REAKCE LIDU

⁹Nehemjáš, který byl místodržícím, a kněz Ezdráš, znalec Zákona, a levité, kteří vysvětlovali lidu Zákon, řekli všemu lidu: „Dnešní den je svatý Hospodinu, vašemu Bohu. Netruchlete a neplačte.“ Všechn lid totiž plakal, když slyšel slova Zákona. ¹⁰Dále jim řekl: „Jděte, jezte tučná jídla a pijte sladké nápoje a posílejte dárky těm, kdo nemají nic připraveno. Dnešní den je zajisté svatý našemu Pánu. Netrapte se! Radost z Hospodina bude vaší záštitou.“ ¹¹Také levité utěšovali všechny lid: „Utište se. Dnešní den je svatý, netrapte se!“ ¹²I rozešel se všechny lid, aby jedli a pili a posílali dárky; uspořádali velmi radostnou slavnost, protože porozuměli slovům, která jim byla zvěstována. (Neh 8,9–12)

Osobní studium

Když Ezdráš otevřel Boží slovo, hebrejskou Tóru, lidé se postavili a Ezdráš začal dobrořečit Bohu. Pak všichni lidé zvedli ruce a volali: „Amen, amen!“ (Neh 8,5.6) Nakonec padli na kolena a klaněli se Hospodinu tváří až k zemi.

Taková reakce není vzorem, jak se mají chovat všichni, ale jednoduše popisuje dění. Byl to způsob, jakým v tu chvíli odpověděli na čtené Boží slovo. Takové rituály byly vyjádřením jejich uctívání Boha, které v sobě zahrnovalo tělo i mysl. Také naše uctívání Boha musí zahrnovat celou naši bytost. Neměli bychom se bát projevit našemu Bohu a Králi takovou úctu a vážnost, která mu náleží.

Uvažuj znovu o úvodním textu Neh 8,9–12. Proč podle tebe lidé poté, co slyšeli Boží slovo, truchlili a plakali? Jaká byla reakce Nehemjáše, Ezdráše a levitů?

Když lidé poslouchali Boží slovo, bolestně si uvědomili svou hříšnost. Když se nám Bůh zjevil a my jsme začali chápat, že Bůh je

plný lásky, dobroty, milosrdenství a věrnosti, uvědomili jsme si svoji nehodnost a selhávání. Poznáváním Boží svatosti prostřednictvím jeho slova začínáme vidět náš zoufalý stav v novém světle. Uvědomujeme si, jak jsme vzdáleni od Božího ideálu. Toto zjištění přivedlo Izraelce k pláči a zármutku. Neměli však truchlit. Jako povzbuzení a poučení zazněla slova: „Netrapte se! Radost z Hospodina bude vaší záštitou.“ (Neh 8,10) Jinými slovy, navzdory svým selháním a nedostatkům mohli důvěřovat v Boží moc.

Shromáždění bylo výjimečné i tím, že připadlo na svátek troubení (Roš ha-šana), kdy se troubením signalizovala důležitost přípravy „srdce“ na den Hospodinova soudu (na Den smíření, který připadal na 10. den měsíce tišri). Zvuk trub byl voláním postavit se před Hospodina a kát se. Jelikož tento den měl věřící vyzývat, aby se obrátili k Bohu, pláč a smutek byly namístě. Ale vůdcové připomněli lidem, že když upřímně činili pokání, Bůh je slyšel, a proto je nyní čas na oslavu a radost z Božího odpuštění.

Aplikace

Hřích je sám o sobě děsivý. Ježíš zemřel na kříži, což byl jediný způsob, jak nás mohl osvobodit z moci hříchu a dát nám naději na věčný život. Jaké emoce prožíváš, když uvažuješ o těchto skutečnostech?

RADOST Z HOSPODINA

¹⁰Dále jim řekl: „Děte, jezte tučná jídla a pijte sladké nápoje a posílejte dárky těm, kdo nemají nic připraveno. Dnešní den je zajisté svatý našemu Pánu. Netrapte se! Radost z Hospodina bude vaší záštitou.“ ... ¹³Na druhý den se pak shromáždili představitelé rodu ze všeho lidu, kněží a levité ke znalci Zákona Ezdrášovi, aby si vyložili slova Zákona. ¹⁴Našli totiž zapsáno v Zákoně, jež Hospodin vydal skrze Mojžíše, že Izraelci mají při slavnosti v sedmém měsíci sídlit ve stáncích... ¹⁷Celé shromáždění těch, kdo se vrátili ze zajetí, si udělalo stánky a sídlili v nich, což Izraelci nedělali od dob Jozua, syna Núnova, až do onoho dne. Byla z toho převeliká radost. ¹⁸Z knihy Božího zákona se četlo den co den, od prvního až do posledního dne. Po sedm dní slavili slavnost. Osmého dne bylo slavnostní shromáždění, jak je ustanoveno. (Neh 8,10.13.14.17.18)

Osobní studium

Slova Neh 8,10 „radost z Hospodina bude vaší záštitou“ (ČEP) nebo podobně „radost z Hospodina bude vaší silou“ (ČSP) nám slouží jako připomenutí toho, že je Boží vůlí, abychom se těšili a užívali si život. Vždyť nejde o ledajakou radost. Tato radost vychází z poznání Boha a vědomí jeho lásky. Těšit se z Boha a radovat se z jeho dobroty a ze všeho, co pro nás dělá, je něco, co můžeme prožívat každý den. Mít potěšení v Bohu nám dává sílu zvládat to, co přichází do našeho každodenního života.

Pokus se shrnout hlavní myšlenku úvodních veršů. O čemž svědčí jednání lidu a vůdců národa? Jaká byla tehdy v Božím lidu situace?

Druhý den přišli za Ezdrášem předáci lidu, aby se dozvěděli více z Božího slova. Tato ini-

ciativa zástupců lidu ukazuje na jejich touhu vést společenství co nejlíže k Bohu. Pochopili, že pokud oni sami nebudou hledat Boha a správnou cestu, po které mají jít, nebudou moci ani vést národ k Hospodinu.

Přečti si text [Lv 23,39–43](#). Jak měli podle těchto veršů lidé prožívat svátek stánků a jaký to mělo smysl?

Všimni si, že text [Neh 8,15](#) odkazuje na skutečnost, že lidé jednali v souladu s tím, co bylo napsáno. Vidíme zde další příklad jejich odhodlání řídit se Božím slovem. Velmi pravděpodobně si po letech vyhnanství uvědomovali, kam národ přivedla neposlušnost. V textu knihy Leviticus zaznívají tato slova: „[Sedm dní se budete radovat před Hospodinem, svým Bohem.](#)“ (Lv 23,40) Jinými slovy, když si lidé uvědomili, že Bůh jim projevuje milost, milosrdenství a zachraňuje je, mohli se radovat ze všech Božích skutků.

Aplikace

Uvažuj o obrovském daru, který jsme dostali v Ježíši Kristu, na nějž poukazovaly všechny židovské svátky. Jak se můžeme naučit radovat v Hospodinu i uprostřed těžkostí a bolestných zkoušek? Proč je důležité chválit Boha i v těžkých časech?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 56. kapitolu „Slavnostní shromáždění“ z knihy *Od slávy k úpadku* (PK 661–668; OSU 250–252).

„Izrael se vrátil k Bohu v hluboké lítosti nad svým odpadnutím. Nyní bylo třeba, aby se lidé spolehli na jeho zaslíbení. Bůh jejich pokání přijal a oni se měli radovat z toho, že jim byly odpuštěny hříchy a že se opět mohou těšit Boží přízni. ... Když se hříšník podvolí vlivu Ducha svatého, uvidí svůj pravý stav a pozná, že přestoupil zákon. Nemusí však propadat zoufalství, protože má odpuštění již zajištěné. Bůh je tím oslaven, když dovolí kajícímu hříšníkovi spočinout v jeho láskyplném obětí, ováže mu rány, očistí jej a dá mu roucho spasení.“ (PK 668; OSU 252)

Otázky k rozhovoru

1. Za jakých okolností můžeme prožívat „Hospodinovu radost“ (Neh 8,10) jako svou sílu? Co můžeme udělat pro to, abychom mohli prožívat Boží moc a jeho odpuštění v našich životech?
2. Jak můžeme najít vyváženost mezi zármutkem nad vlastními hříchy a radostí v Hospodinu? Není mezi těmito dvěma postoji rozpor? Jakou odpověď můžeme najít v zákoně a v evangeliu? (Ř 3,19–24)
3. Nehemjáš říká lidu: „Iděte, jezte tučná jídla a pijte sladké nápoje a posílejte dárky těm, kdo nemají nic připraveno. Dnešní den je zajiště svatý našemu Pánu. Netrapte se! Radost z Hospodina bude vaší záštitou.“ (Neh 8,10) Izraelci měli jíst a pít a poslat něco i těm, kteří neměli nic připraveno, protože tento den je „svatý našemu Pánu“. Jak v tomto kontextu rozumíš slovu „svatý“?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Náš odpouštějící Bůh

Texty na tento týden

Neh 9,1-3; Da 9,4-19; Neh 9,4-8; Ko 1,16.17; Neh 9,9-38; Ř 5,6-8

Základní verš

*„Kdo kryje svá přestoupení, nebude mít zdar, ale kdo je vyznává a opouští, dojde slitování.“
(Př 28,13)*

Když skončila slavnost stánků (hebr. sukot), vůdci národa znovu všechny shromáždili. Po oslavě se vrátili k tomu, co potřebovali všichni společně dokončit – vyznat své hříchy a činit z nich pokání před Bohem.

Předtím jim sice vůdci řekli, aby neplakali a netruchlili nad svými chybami, to však neznamená, že zármutek a vyznání nejsou důležité. Nyní, po skončení slavnosti, byl čas prožít skutečné pokání.

Pořadí zde uvedených událostí nemusí nutně znamenat, že se musí uskutečnit vždy právě takto. A neznamená to ani, že by se měly odehrát opačně. I když se nám může jevit jako přirozené dát na první místo pokání, po kterém by následovala chvála Bohu, možná by na prvním místě v našem životě mělo přece jen stát vzdávání úcty Bohu a radost z poznání jeho charakteru. Vždyť nakonec, apoštol Pavel v listu Římanům píše, že právě „Boží dobrota tě vede k pokání“ (Ř 2,4; ČSP). A Boží dobrota by nás proto měla vést nejen k vzdávání chvály, ale měla by nám připomínat, že potřebujeme Boží odpuštění, očištění a znovuzrození.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

PŮST A VYZNÁNÍ VIN

¹Dvacátého čtvrtého dne toho měsíce se Izraelci shromáždili k postu v zíněných rouchách a s prstí na hlavě. ²Izraelovi potomci se oddělili ode všech cizinců. Stáli a vyznávali své hříchy i nepravosti svých otců. ³Povstávali ze svých míst, když četli čtyřikrát za den z knihy Zákona Hospodina, svého Boha, a čtyřikrát se vyznávali a klaněli Hospodinu, svému Bohu. (Neh 9,1–3)

Osobní studium

Co tě na úvodních verších nejvíce oslovuje? Proč se podle tebe Izraelci oddělili od cizinců?

Ačkoli Nehemjáš velmi horlivě vedl lidi k tomu, aby s Bohem prožívali radost, nyní vedl shromážděné k půstu. Pokořovali se před Bohem, oblékli se do zíněných šatů (šatů z pytloviny; B21) a sypali si na hlavu prach (prst; ČEP, hlínu; B21). Jelikož cizinci neměli svůj podíl na hříších, kterých se dopustil židovský národ, Izraelci se od nich oddělili. Byli si totiž vědomi, že musí přiznat a prosit o odpuštění svých vlastních hříchů, které je přivedly do vyhnanství.

Společné modlitby a vyznání Izraelců jsou vyjádřením hlubokého pochopení povahy hříchu. Židé se mohli zlobit na své předky za jejich hříchy a viny, které přivedly celý národ do vyhnanství. Nebo si mohli stěžovat na špatná rozhodnutí bývalých králů a nedostatek zbožnosti předchozích generací. Ale místo toho, aby se užírali hněvem a pocity křivdy, obrátili se pokorně k Bohu a vyznávali se ze svých hříchů i z hříchů svých otců.

Text Neh 9,3 říká, že lidé „čtyřikrát za den“ (ČEP) nebo jinak přeloženo „čtvrtinu dne“ (ČSP) četli z knihy zákona a stejnou dobu pak vyznávali své hříchy a klaněli se Hospodinu. V daném kontextu se v tomto verši již potřetí mluví o čtení Tóry. Pro pokání založené na poznání pravdy, která přichází od Boha, má čtení Tóry klíčové místo. Čteme-li Bibli, čteme Boží slovo a Duch svatý k nám může promlouvat a může nás učit. Pravda jeho slova formuje naše myšlení a chápání, povzbuzuje nás a pozvedá.

Izraelci truchlili i proto, že po čase stráveném v přítomnosti svatého Boha si mnohem intenzivněji uvědomovali jeho krásu a dobrotu. I my můžeme žasnout nad tím, že Stvořitel vesmíru se nám rozhodl být blízko, navzdory naší nehodnosti. Společensví s Bohem nám pomáhá chápat, že bez jeho působení v našich životech se ničím nelišíme od našich chybných duchovních předchůdců ve víře. Jen díky Bohu, který v nás a na nás pracuje, se můžeme měnit k jeho obrazu a stávat se takovými, jakými nás chce mít.

Aplikace

Přečti si text Da 9,4–19. V čem tato modlitba mluví i o tvém životě? Co užitečného může přinést tobě i celé církvi?

ZAČÁTEK MODLITBY POKÁNÍ

⁶Ty, Hospodine, jsi ten jediný, ty jsi učinil nebe, nebesa nebes a všechen jejich zástup, zemi i vše, co je na ní, moře i vše, co je v nich. Sám to všechno zachováváš při životě a nebeské zástupy se ti klanějí. ⁷Ty, Hospodine, jsi Bůh; ty jsi vyvolil Abrama a vyvedls jej z Ur-kasdímů a dals mu jméno Abraham. ⁸Shledal jsi, že jeho srdce je ti věrné, a uzavřel jsi s ním smlouvu, že zemi Kenaanců, Chetejců, Emorejců a Perizejců, Jebúsejců a Girgašejců dáš jeho potomstvu. Dostál jsi svému slovu, neboť jsi spravedlivý. (Neh 9,6–8)

Osobní studium

Odpovědí lidu na čtení Tóry byla dlouhá modlitba, která popisovala Boží dobrotu v protikladu s dějinami bezbožnosti Izraele. Můžeme si všimnout, že se tato reakce podobá více kázání než modlitbě, protože téměř každý verš je odkazem na nějaký biblický text. Možná nás při čtení této modlitby naplní netrpělivost, protože dlouhé modlitby pokání nejsou v našich podmínkách obvyklé. Po vyřčení několika formálních frází pokání se obvykle rychle přesouváme k jiným oblastem, které považujeme za náležitější.

Uvažuj o textu **Neh 9,4–8**. Na co se zaměřují úvodní myšlenky této modlitby? Proč podle tebe tvoří právě tyto myšlenky úvod celé modlitby pokání?

V první části modlitby lidé chválí a oslavují Hospodina a jeho jméno. V hebrejské kultuře jméno nebylo jen označení člověka, ale naznačovalo, jaký vlastně je. Oslava Božího jména je důležitá, neboť celému světu ukazuje, že je to jméno hodné úcty a chvály. Jde o mimořádné jméno, jméno Stvořitele vesmí-

ru. Modlitba začíná vzdáváním chvály Bohu jako Stvořiteli a udržovateli života (Neh 9,6; **Ko 1,16.17**).

Ten, který všechno stvořil, vyvolil Abrahama, člověka, který nebyl výjimečný ničím jiným, než že jeho srdce bylo Bohu věrné (Neh 9,8). Může se nám zdát, že Abrahamovi občas chybí víra, ale když ho Bůh vyzval, aby obětoval svého syna, nezaváhal a neztratil odvahu (**Gn 22**). Svě věrnosti se nenaučil ze dne na den, ale během svého dlouhého chození s Hospodinem. V hebrejském myšlení představuje „srdce“ mysl člověka. Jinými slovy, Abraham rozvinul svou věrnost Bohu v myšlení a skutcích a Bůh v tom našel zalíbení.

První část modlitby se zaměřuje na Boha jako na (1) Stvořitele, (2) Dárce života a toho, kdo (3) dodržuje své slovo. Lidé si nejprve připomněli, jaký Bůh je: Hospodin je věrný Bůh, který nás stvořil, udržuje nás při životě a vždy plní svá zaslíbení. Pokud si toto uvědomujeme i my, dává to našemu životu smysl, učí nás to důvěřovat Bohu i v těch nejtěžších a nejsložitějších situacích, kdy by se nám mohlo zdát, že se vzdálil a na našich trápeních mu nezáleží.

Aplikace

Co pro tebe osobně znamená vědomí, že Bůh je tvým Stvořitelem a dárce života? Jak to ovlivňuje tvůj vztah k němu a k druhým?

POUČENÍ Z MINULOSTI

¹⁶Ale oni, naši otcové, se zpučně vyvyšovali, byli tvrdošijní a neposlouchali tvé příkazy. ¹⁷Odmítli poslouchat a ani si nevzpomněli na divuplné skutky, které jsi pro ně činil. Byli tvrdošijní a vzali si vzdorně do hlavy, že se vrátí do svého otroctví. Ty jsi však Bůh ochotný odpouštět, milostivý a soucitný, shovívavý a nesmírně milosrdný, proto jsi je neopustil. (Neh 9,16.17)

Osobní studium

Přečti si text **Neh 9,9–22**. Co z toho, co Bůh udělal pro Izraelský národ, je zmíněno v uvedených verších? Proč byla zmínka o těchto Božích činech důležitá v procesu vyznávání hříchů? Která myšlenka tě v této části nejvíce oslovila?

Od oslavování Boha a jeho věrnosti se v této části přenáší pozornost na protiklad – nevěrnost Izraele během jejich pobytu v Egyptě a na poušti. Připomínají se zde nejrůznější dary, které Bůh dal Izraelcům. Naneštěstí odpovědi praotců na tyto dary byly pýcha, tvrdohlavost a lhostejnost k Božím skutkům milosti. Uznání lidských selhání a nedostatku opravdové oddanosti Bohu je důležitým krokem na cestě pokání. A i když se v těchto verších mluví o lidech, kteří žili dávno před námi, nelze nijak popřít, že i my (každý bez výjimky) selháváme ve stejných oblastech. Jsme namyšlení a tvrdošijní, přehlízíme Boží jednání v našem životě a spoléháme na štěstí a vlastní schopnosti. A když věci nejdou tak, jak bychom si to představovali, viníme z toho Boha a to nás vede k další zatrpklosti a vzdorovitosti.

Zde však do smutného obrazu reality vstupuje evangelium, které platilo pro Izraelce

a platí i pro nás. Vyznání našich hříchů nás nezachrání, to může udělat jen obět, kterou pro naši záchranu přinesl Kristus.

Vyznání spolu s pokáním je však důležité pro naše vlastní uvědomění si, že nutně potřebujeme Kristovu milost. „Když prostřednictvím pokání a víry přijímáme Krista jako našeho Spasitele, odpouští nám Hospodin naše hříchy a zahlazuje trest, který je určen pro přestupníky zákona. Hříšník pak stojí před Bohem jako spravedlivý člověk, který našel přízeň v nebesích a prostřednictvím Ducha svatého má společenství s Otcem a se Synem.“ (3SM 191)

A jelikož Boží dobrota nás přivádí k vyznání hříchů a k pokání, platí, že Boží moc nám pomůže je i zanechat.

Popsaná situace by se dala shrnout konstatováním, že zatímco Izraelci byli tvrdohlaví, Bůh byl milující. Když si Izraelci uvědomili, co všechno pro ně Hospodin udělal v minulosti, na základě jeho zaslíbení pochopili, co všechno pro ně koná dnes a co je připraven učinit v budoucnosti. Proto bylo pro lidi vždy tak důležité neustále si připomínat, jak je Bůh vedl v minulosti. Jestliže na Boží skutky zapomněli, vždy se dostali do potíží.

Aplikace

Uvažuj o době, kdy jsi prožíval naprostou jistotu, že Bůh jedná ve tvém životě. Jak ti toto vědomí může být posilou a ujištěním v době, kdy přijdou problémy? Jak se můžeš naučit důvěřovat Boží dobrotě i uprostřed potíží, když se cítíš sklíčený, na dně a vystrašený budoucností?

ODMÍTNUTÍ ZÁKONA A PROROKŮ

²⁴A synové do té země vešli a obsadili ji. Pokořil jsi před nimi obyvatele země, Kenaance, a vydals jim je do rukou, i jejich krále a národy země, aby s nimi naložili podle své vůle. ²⁵Dobyli opevněná města a žirnou zemi a obsadili domy plné všelijakých dobrých věcí, vytesané nádrže, vinice, olivovní a množství ovocného stromoví. Jedli a nasýtli se, ztučněli a žili v rozkoši z tvé veliké dobroty. ²⁶Ale začali být vzpurní a bouřili se proti tobě. Tvůj zákon zavrhlí a vraždili tvé proroky, kteří je varovali, aby je obrátili zpět k tobě. Dopustili se strašného rouhání. (Neh 9,24–26)

Osobní studium

Přečti si text **Neh 9,23–31**. Přemýšlej, jak se chovali Izraelci v reakci na velkou Boží dobrotu (Neh 9,25).

Tato část modlitby (která opravdu vyznívá jako kázání) se zaměřuje na život v Kanaánu během doby, kdy Izraelci obsazovali zemi darovanou jim Bohem. Zdá se, že brali příliš samozřejmě vše, co od Boha dostali – půdu, města, vinice a pole. V textu zaznívá: „Jedli a nasýtli se, ztučněli a žili v rozkoši...“ (Neh 9,25) Výraz „ztučněli“ se v Písmu nachází jen několikrát (např. **Dt 32,15** a **Jr 5,28**), ale vždy má negativní význam.

Užívali si plnými doušky života díky velké Boží dobrotě, jejich radostí však nebyl samotný Bůh, ale to, co od něj dostali. Je zřejmé, že „mít vše“ nevede automaticky k blízkému vztahu k Bohu. Možná si někdy pomyslíme: „Kdybych tak měl to nebo ono, byl bych šťastný!“ Ale nefunguje to tak. Izraelci dostávali od Boha obrovské dary, ale radost z nich je naopak od Boha vzdálila. Velmi často se i nám stává, že se zaměříme na dary a zapomeneme na Dárce. Takový postoj může mít ničující následky.

Samozřejmě to neznamená, že se nesmíme nebo nemáme těšit z darů, které nám Bůh dává. Hospodin touží, abychom se z jeho darů radovali. Tato radost však není zárukou, že si k Bohu najdeme blízký vztah. Právě naopak, pokud si nedáme pozor, Boží dary se pro nás mohou stát důvodem k pádu. V této části Písma se dozvídáme, že vůdcové národa vyznávají svou nevěrnost Bohu. Pozorují dějiny svého národa a velmi jasně pojmenovávají přestoupení, kterých se jako národ dopustili. Některé aspekty této situace se ukazují jako opravdu důležité: (1) Izraelci zavrhlí Boží zákon a (2) pronásledovali proroky. Nyní však rozpoznali, že Boží zákon a Boží proroci pomáhali růst celému společenství, ale i jednotlivcům. Zdůrazňují to i v modlitbě: „Dával jsi jim výstrahu, abys je přivedl zpět ke svému zákonu. Oni se však zpupně vyvyšovali, neposlouchali tvé příkazy a prohřešovali se proti tvým řádům, které dávají život tomu, kdo se jimi řídí.“ (Neh 9,29; citát z **Lv 18,5**) Zároveň vyznali, že prostřednictvím proroků mluvil Boží Duch. Bůh nám dal svá přikázání, abychom mohli žít. Poslal své proroky, aby formovali naše chápání Boží pravdy. Každý z nás si musí čestně zodpovědět otázku, jaký postoj zaujímáme k Božím darům.

Aplikace

Kdybys měl napsat modlitbu pokání, co všechno bys do ní zahrnul? Co všechno bys měl potřebu vyznat?

ZÁVĚREČNÝ CHVALOZPĚV A UZAVŘENÍ DOHODY

³²Nyní tedy, náš Bože, Bože veliký, mocný a budící bázeň, který zachováváš smlouvu a milosrdenství, nepokládej za málo všechny ty útrapy, které dolehly na nás, na naše krále, předáky, kněze a proroky, na naše otce a na všechn tvůj lid od doby asyrských králů až dodnes. ³³Ty jsi spravedlivý ve všem, co na nás přišlo, neboť jsi jednal věrně, kdežto my jsme si počínali svévolně. ... ³⁶Proto jsme dnes otroky. V té zemi, kterou jsi dal našim otcům, aby jedli její plody a dobroty, jsme otroky. ³⁷Její bohatá úroda připadá králům, které jsi nad námi ustanovil pro naše hříchy; vládnou nad našimi těly i nad naším dobytkem, jak se jim líbí. Jsme ve velikém soužení. (Neh 9,32.33.36.37)

Osobní studium

Přečti si text **Neh 9,32–37**. Na co se zaměřuje závěr této modlitby pokání?

Jak jsme si již připomněli, tato modlitba je oslavou Boha za to, jaký je – veliký, mocný, úžasný, milostivý, milosrdný a dodržující smlouvu. Zdá se, že Izraelci byli ve svém závěrečném vyjádření Boží dobroty vůči nim opravdu upřímní.

Zároveň přišli s návrhem uzavřít dohodu ve formě smlouvy, která je popsána v 10. kapitole. O co jim šlo? Obrátili se na Boha s prosbou: „nepokládej za málo všechny ty útrapy...“ (Neh 9,32).

Společenství vyvoleného lidu bylo podřízeno cizím králům, kterým museli platit různé odvody. Na malé společenství Izraele doléhal útlak ze všech stran a z celé situace už byli frustrovaní. Museli snášet jednu krutovládu za druhou a neustále doufali ve zlepšení situace.

Je zajímavé, že sami sebe nazvali „otroky“ (Neh 9,36). Nejprve tedy uznali nevěr-

nost svého národa a nakonec sami sebe označili za otroky. Ti musejí poslouchat ty, kteří nad nimi vládnou. Právě použití tohoto výrazu naznačuje, že si uvědomili potřebu poslouchat Hospodina takovým způsobem, jakým to jejich předchůdci nedělali. Je to vyjádření jejich touhy být věrnými Hospodinu a jeho příkázáním; jako Boží služebníci žádají, aby zasáhl v jejich prospěch.

Svou situaci charakterizují slovy: „Jsme ve velikém soužení“ (Neh 9,37). Tento stav je podobný stavu, ve kterém se židé nacházeli v Egyptě (**Neh 9,9**). V modlitbě oslavují Boha za to, že viděl jejich trápení v Egyptě a nepřehlédl ho. Společenství nyní žádá Boha, aby jednal v jejich prospěch, tak jak to dělal v minulosti. Prosí ho o to i přesto, že – jak vyznávají – si takovou milost nezaslouží. Vždyť králové, knížata, kněží, proroci ani otcové nebyli věrní. Ve své situaci se nespolehají ani sami na sebe ani na skutky svých otců. Přesto doufají, že Hospodin zasáhne v jejich prospěch.

Aplikace

Přečti si text **Ř 5,6–8**. Jak tyto verše odrážejí to, o co žádali Izraelci Boha? Co popisuje apoštol Pavel? V čem ti mohou být jeho slova povzbuzením?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si kapitolu „Čisté svědomí“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 37–41; CVP 38–41).

Ve verši Neh 9,25 Izraelci hovoří o tom, jak si jejich předkové „užívali“ díky obrovské Boží dobrotě. Kořen tohoto slovesa je stejný jako u jména rajske zahrady – Eden (Gn 2,15). Možná bychom verš Neh 9,25 mohli přeložit jako „žili si jako v ráji“ díky obrovské Boží dobrotě.

Evangelium hovoří o obnově. V této souvislosti je zahrada Eden jedním z nejlepších symbolů obnovy. Bůh si vyvolil židovský národ a přiváděl je na křižovatky starověkého světa, aby si uvědomili, že „Eden“ může v určitém smyslu existovat i na padlé zemi. Po vyhnanství a návratu se opět taková možnost otevírala: „Hospodin potěší Sijón, potěší všechna jeho místa, jež jsou v troskách. Jeho poušť změní, bude jako Eden, jeho pustina jako zahrada Hospodinova...“ (Iz 51,3).

Izraelci prožívali radost z materiálních požehnání, která jim Hospodin zaslíbil a která byla jakousi připomínkou hojnosti Edenu. Bylo to tak správně a Izraelci se z Božích požehnání měli těšit. Vždyť Hospodin stvořil fyzický svět tak, aby byl lidem k radosti. A radost z něj prožívali i Izraelci. Jejich hřích neležel v tom, že si díky Boží dobrotě „žili jako v ráji“, ale v tom, že zapomněli na Hospodina (Ez 23,35), jehož dobrotu si užívali. A tak se požehnání stalo cílem samo o sobě, místo aby se naplnil jeho skutečný smysl – zjevit Boha všem okolo a řídit se jeho radami.

Otázky k rozhovoru

- Ježíš ve svém podobenství řekl: „U koho bylo zaseto do trní, to je ten, kdo slyší slovo, ale časné starosti a vábivost majetku slovo udusí, a zůstane bez úrody.“ (Mt 13,22) Jak rozumíte slovům „vábivost majetku slovo udusí“? Jak to souvisí s modlitbou vyznání, kterou jsme studovali tento týden?
- Všimněte si, že v modlitbě z Neh 9 se téměř na úplném začátku hovoří o Bohu jako Stvořiteli a Dárci života. Proč bylo pro víru Izraele (a proč by mělo být i pro naši víru) poznání Boha jako Stvořitele tak důležité?
- Jak můžeme dosáhnout správné rovnováhy, abychom uznali náš dědičný sklon ke hříchu, který ovlivňuje naše jednání, a zároveň nedovolili satanovi, aby naši hříšnost použil k našemu zmalomyslnění, zoufalství a nakonec k tomu, že bychom se své víry úplně vzdali?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Bůh smlouvy

Texty na tento týden

Neh 10; Gn 9,16; Žd 13,20.21

Základní verš

„Vzhledem k tomu všemu uzavíráme a sepisujeme pevnou dohodu zpečetěnou našimi předáky, levity a kněžími. ... Dům svého Boha neopustíme.“ (Neh 10,1.40)

V Bibli se na řadě míst zmiňuje uzavírání různých dohod a smluv. Pokud se mluví o „smlouvě“ v náboženské oblasti, pak jde většinou o právní uspořádání vztahu mezi Bohem a jeho lidem. Bůh říká: „Vy jste můj lid a já jsem váš Bůh.“ Ve starověkém světě se také uzavíraly písemné smlouvy mezi vládci (šlechtici, lenními pány a podobně) a jejich vazaly či poddanými.

Tyto smlouvy byly uzavřeny, protože přinášely užitek oběma stranám. Vládce se staral o svůj lid (poskytoval jim půdu, ochranu a podobně) a lidé mu za to platili odvody. Ale smlouva s Bohem má úplně jiný charakter. Bůh v podstatě ze smlouvy podobného typu nemá nic, přesto zaslubuje svoji věrnost smlouvě i v případě, že jeho lid smluvní ustanovení poruší. Samozřejmě, požehnaní a prokletí spojená se smlouvou umožňovala Izraeli na základě různých obtíží a nepřijemností rozpoznat, že smlouvu porušili.

Tento týden se budeme věnovat smlouvě, o níž se píše v knize Nehemjáš 10. kapitole a která ukazuje na obnovení smluvního vztahu mezi Izraelci a Bohem. Podíváme se také na obecné informace o důležitých aspektech uzavírání smluv v Písmu.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ZÁKLADNÍ PRINCIPY SMLOUVY

Vzhledem k tomu všemu uzavíráme a sepisujeme pevnou dohodu zpečetěnou našimi předáky, levity a kněžími. ...²⁹Ostatní lid, kněží, levité, vrátní, zpěváci, chrámoví nevolníci a všichni, kdo se oddělili od národů země k Božímu zákonu, také jejich ženy, synové a dcery, každý, kdo to byl schopen pochopit,³⁰připojovali se ke svým vznešeným bratřím. Přicházeli a přísleže se zaklínali, že budou žít podle Božího zákona, který byl vydán skrze Božího služebníka Mojžíše, a že budou zachovávat a plnit všechna přikázání Hospodina, našeho Pána, jeho práva a jeho nařízení. (Neh 10,1.29.30)

Osobní studium

Přečti si text **Neh 10,1–30** (v návaznosti na text Neh 9,36.37). Jak rozumíš skutečnosti, že s iniciativou uzavřít (obnovit) smlouvu přišli Izraelci, ne Bůh? Proč měli podle tebe potřebu řešit svůj vztah s Bohem právě smlouvou?

Ačkoli smluvní dokument podepsali pouze zástupci lidu, další důležitá zmínka hovoří o tom, že všichni ostatní „přísleže se zaklínali, že budou žít podle Božího zákona“ (Neh 10,29.30). Co bylo na této smlouvě tak významného, že všichni toužili vstoupit do tohoto smluvního vztahu s Bohem? Abychom našli na tuto otázku odpověď, musíme se vrátit na úplný začátek a pochopit biblický ideál smlouvy.

Důležitost smluvního uspořádání spočívala v tom, že (1) smlouva byla součástí Božího postoje k hříšnému lidstvu a jeho touhy po vztahu s lidmi, (2) smlouva zároveň umožňovala lidem prokázat jejich přání zasvětit život Bohu.

Příběh stvoření zaznamenaný v Gn 1. a 2. kapitole ukazuje nejen stvoření prvních lidí, ale

i budování a definování jejich vztahu s Bohem a navzájem mezi sebou. Potom však přišel hřích, který výrazným způsobem všechny vztahy narušil. Hřích je pravým opakem stvoření – přináší zánik a smrt.

Adamův rodokmen se rozdělil, když si Kain vybral zlo (Gn 4,8–17) a Šét přijal Boha (Gn 5,3.24). Sedmý po Adamovi (včetně) v Kainově rodokmenu byl Lámech (Gn 4,17–24), který měl jako první dvě ženy. Násilí v této části rodiny stálo v protikladu s věrností ve větvi Šéta. V jeho rodokmenu byl sedmým v pořadí Henoch (Enoch; B21, BK), který „cho-
dil s Bohem“ (Gn 5,24) a byl vzat do nebe. Naštěstí se svět přikláněl stále více ke zlu než k Bohu. Konečně nastala situace, kdy byl rod věrných tak malý, že by brzy nezůstal nikdo, jehož prostřednictvím by mohl Bůh naplnit své zaslíbení potomka, který zachrání lidstvo. Tehdy Bůh zasáhl lidstvo a zemi potopou. Potopa byla jen další formou zániku a přinesla smrt. Bůh potopou zničil to, co již dříve zničili lidé (Gn 6,11–13).

Aplikace

Jaká je tvá osobní zkušenost se zničující mocí hříchu? Jakým způsobem a jakou mocí se dá bojovat proti hříchu? Jak se dá tato moc získat?

SMLOUVA V DĚJINÁCH

Ukáže-li se na oblaku duha, pohlédnu na ni a rozpomenu se na věčnou smlouvu mezi Bohem a veškerým živým tvorstvem, které je na zemi. (Gn 9,16)

²⁰A Bůh pokoje, který pro krev stvrzující věčnou smlouvu vyvedl z mrtvých velikého pastýře ovcí, našeho Pána Ježíše, ²¹necht' vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků! Amen. (Žd 13,20.21)

Osobní studium

Bůh je věrný a plní svá zaslíbení. Po potopě přichází nový začátek prostřednictvím Noema a jeho potomstva. I s nimi se Bůh snažil vybudovat vztah, který byl postaven na myšlence smlouvy. V Bibli můžeme rozpoznat sedm hlavních smluvních vztahů, které Bůh uzavřel s lidmi:

1. smlouva – Adam (Gn 1–3)
2. smlouva – Noe (Gn 6–9)
3. smlouva – Abraham (Gn 12,1–3; 15; 17)
4. smlouva – Mojžíš a Izraelci (známá také jako smlouva ze Sínaje, Ex 19–24)
5. smlouva – Pinchas (Nu 25,10–13)
6. smlouva – David (2S 7,5–16)
7. smlouva – Nová smlouva (Jr 31,31–34)

Přečti si následující texty, ve kterých se hovoří o „věčné smlouvě“. Jak tomuto označení rozumíš? Jak bys vyjádřil podstatu „věčné smlouvy“?

Gn 9,16

Gn 17,7

Iz 55,3

Žd 13,20.21

V Bibli se termín „věčná smlouva“ objevuje šestnáctkrát. Z toho třináct zmínek se vztahuje na smlouvy s Abrahamem, s Izraelci na Sínaji a s Davidem. Skip MacCarty říká, že „věčná smlouva je smlouvou lásky, která

existovala po celou věčnost uprostřed Trojice a kterou Trojice prokazuje celému stvoření.“ (*In Granite or Ingrained?* Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2007, str. 7)

Každá ze sedmi zmíněných smluv je jedinečná, ale všechny mají v sobě zakomponovanou myšlenku „věčné smlouvy“. Je to podobné jako s konceptem „věčného evangelia“, které je poprvé představeno v Gn 3,15 a pak je postupně zjevováno v celém Písmu. Každá následující smlouva slouží k rozšíření a prohloubení našeho pochopení věčné smlouvy lásky, která je plně zjevena v plánu spasení. A i když často od sebe odlišujeme takzvanou starou smlouvu a novou smlouvu, obě v sobě obsahují stejná zaslíbení:

1. Posvěcení: „Svůj zákon jim dám do nitra, vepíši jim jej do srdce.“ (Jr 31,33; porovnej s Žd 8,10)

2. Smíření: „Budu jim Bohem a oni budou mým lidem.“ (Jr 31,33; porovnej s Žd 8,10)

3. Poslání: „Už nebude učit každý svého bližního a každý svého bratra: ‚Poznávejte Hospodina!‘ Všichni mě budou znát, od nejmenšího do největšího z nich...“ (Jr 31,34; porovnej s Žd 8,11)

4. Ospravedlnění: „Odpustím jim jejich nepravost a jejich hříchy už nebudu připomínat.“ (Jr 31,34; porovnej Žd 8,12)

Aplikace

Jak se věčná smlouva lásky projevuje ve tvém životě? Jaká je tvá zkušenost s uvedenými čtyřmi zaslíbeními?

STRUKTURA SMLOUVY

¹⁴Bojte se tedy Hospodina a služte mu bezvýhradně a věrně. Odstraňte božstva, kterým vaši otcové sloužili za řekou Eufратem a v Egyptě, a služte Hospodinu. ¹⁵Jestliže se vám zdá, že sloužit Hospodinu je zlé, vyvolte si dnes, komu chcete sloužit: zda božstvům, kterým sloužili vaši otcové, když byli za řekou Eufратem, nebo božstvům Emorejců, v jejichž zemi sídlíte. Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu.“ (Joz 24,14.15)

Osobní studium

Při studiu Písma můžeme rozpoznat, že každá biblická smlouva má typické uspořádání, které můžeme najít i u smluv okolních národů, například Chetitů. Bůh tedy oslovoval lidi takovým způsobem, kterému ve své kultuře mohli dobře rozumět.

Smlouvy, které byly typické v čase starověkého Izraele, měly následující strukturu: 1. preambule (kdo je Bůh); 2. historický úvod (vymezení předchozího vztahu); 3. zákonné podmínky; 4. požehnání a kletby; 5. svědci a 6. zvláštní ustanovení nebo podpis smlouvy. Nemusí nás tedy překvapit, že Bůh používal podobnou strukturu při komunikaci s lidmi. Dělal to, čemu mohli rozumět.

Celé Deuteronomium je napsáno ve formě smlouvy, protože Mojžíš zve Boží lid, aby vstoupil do smluvního vztahu s Bohem. Smlouva je zde vyjádřena následujícím

způsobem: (1) Preambule (Dt 1,1–5); (2) Historický úvod (Dt 1,6–4,43); (3) Zákonné podmínky (Dt 4,44–26,19); (4) Požehnání a kletby (Dt 27–30); (5) Svědci (Dt 30,19) a nakonec (6) Zvláštní ustanovení (Dt 31,9–13).

Podobnou strukturu má i obnova smlouvy, kterou inicioval Jozue. Nejprve je v preambuli představen Bůh jako „Hospodin, Bůh Izraele“ (Joz 24,2). Poté následuje dlouhý historický úvod, ve kterém Jozue připomíná, co pro ně Bůh udělal v minulosti (Joz 24,2b–13).

Následují zákonné podmínky ve formě shrnutí zákona (Joz 24,14.15.23). Další část tvoří požehnání a kletby (Joz 24,19.20), označení svědků (Joz 24,22.27) a zvláštní ustanovení (Joz 24,25.26). I v této kapitole tedy můžeme vidět základní formu smluvního uspořádání, které mělo Izraelcům nejen připomenout Boží vedení v minulosti, ale i jejich povinnosti vyplývající ze smluvního vztahu.

Aplikace

Uvažuj o slovech smlouvy z knihy Jozue: „Všechna tato slova si trvale zapamatujte a světu Bohu Hospodinu důvěřujte. Uctívejte výhradně jen jeho a ostatní falešná božstva vašich předků a okolních národů beze stopy odstraňte. Nechcete-li však z jakéhokoliv důvodu Hospodinu sloužit, potom se ještě dnes rozhodněte, koho tedy vlastně chcete uctívat. Zda svěříte svou důvěru bohům, které uctívali vaši předkové za Eufратem, nebo božstvům Emorejců, jejichž zemi jste osídlili. Ať se však rozhodnete jakkoliv, já a celá má rodina zůstaneme věrni Hospodinu.“ (Joz 24,14.15; SNC) Pokus se tyto verše vyjádřit vlastními slovy. Který princip uvedený v tomto textu můžeš aplikovat do svého života?

SLIBY

³¹Prohlásili: „Nebudeme dávat své dcery národům země a jejich dcery nebudeme brát pro své syny. ³²Když budou přinášet národy země v den odpočinku k prodeji různé zboží a obilí, v den odpočinku, totiž ve svatý den, je od nich nebudeme brát. Sedmého léta necháme pole ladem a nebudeme vymáhat dluhy. ³³Budeme se podřizovat příkazům o odevzdávání třetiny šekelu ročně pro službu v domě našeho Boha...“ (Neh 10,31–33)

Osobní studium

Přečti si text **Neh 10,29–40**. Který z uvedených slibů považuješ ty osobně za nejdůležitější? Proč?

Izraelci se zavázali:

1. Vyhýbat se smíšeným manželstvím (nespojovat se v manželství s těmi, kteří by mohli člověka vést k modloslužbě a tím k narušení víry, protože narušení vztahu k Bohu vede k poškození vztahů s lidmi).

2. Zachovávat sobotní odpočinek (žádné obchodní aktivity, které by vedly k narušení svatosti soboty).

3. Zachovávat sedmý rok a odpouštět dluhy, což mělo přinést svobodu chudým.

4. Finančně podporovat chrám, bohoslužby v něm a přinášet různé oběti, což mělo vést k zachování pravé bohoslužby.

Zatímco první tři sliby souvisejí se vztahy k druhým (manželství a odpuštění dluhů) a k Bohu (sobota), poslední slib (Neh 10,32–39) se týká fungování chrámu.

Společenství se těmito kroky snažilo vyjádřit, že se zavázali dodržovat smlouvu a prakticky budovat svůj vztah k Bohu a k druhým lidem. A přestože ne vždy se jim dařilo dokonale zachovávat celou smlouvu, chápali, že správné návyky a jednání mají vliv na jejich budoucnost. Pokud se Izraelci chtěli vydat na správnou cestu, museli si stanovit takové postupy a zvyky, které jim měly pomáhat dosáhnout zvolený cíl. Pokud chtěli mít úzké společenství s Bohem, pak jim k dosažení tohoto cíle mohlo pomoci to, že budou dbát na důležitost soboty a budou se starat o správné fungování chrámu.

Naneštěstí při plnění svých slibů nepostupovali tak, jak se zavázali, o čemž podávají svědectví poslední kapitoly knihy Nehemjáš. Ale navzdory selháním mnoha jednotlivců se velké množství lidí snažilo žít podle daných slibů. Když Bohu dovolíme, aby stál uprostřed našeho života, a budeme ho prosit o pomoc, můžeme si rozvinout náležité návyky a držet se správné cesty.

Aplikace

„Celá proměna našeho života je důsledkem správného rozhodování. Když se vědomě postavíme na Boží stranu, on nám dá svou sílu, která nás pak povede. Tím, že se každý den odevzdáváme Bohu, dostáváme sílu žít novým životem, životem víry.“ (SC 48; CVP 49) Je toto i tvá zkušenost? Pokud ne, co ti v tom brání?

CHRÁM

³³Budeme se podřizovat příkazům o odevzdávání třetiny šekelu ročně pro službu v domě našeho Boha, ³⁴na předkladné chleby, na pravidelný obětní dar, na pravidelnou oběť zápalnou ve dnech odpočinku a o novoluních, na slavnosti, na svaté dávky, na smířčí oběti za hřích za Izraele, vůbec na všechno dílo domu našeho Boha. (Neh 10,33.34)

Osobní studium

Znovu se soustřeď na text **Neh 10,33–40**. Proč byl podle tebe pro Izraelce chrám tak důležitý, že slíbili: „**Dům svého Boha neopustíme**“ (Neh 10,40)? V čem spočívala důležitost chrámu pro život víry (**Žd 8,1–7**)?

Izraelci se zavázali, že se budou starat o chrám a o službu v něm. A přestože šlo o poměrně malou skupinu lidí, která byla navíc utlačovaná, rozhodli se, že musejí dávat ze svého mála tolik, aby chrám prosperoval, nejen bojoval o svou existenci. Rozhodli se proto dávat na chrám třetinu šekelu ročně, nejen v době, kdy si to vyžadoval zákon. Národ si uvědomoval, že musí udělat víc, než bylo předepsáno. Kromě toho si rozdělili odpovědnost za pálení dřeva na oltáři mezi jednotlivé rodiny. Uvědomovali si totiž, že bez správné organizace by toto nebylo možné dlouhodobě udržet.

Prvotiny z úrody na poli a na stromech, desátky a dary zajišťovaly službu kněží a le-

vitů. Na podporu levitů byl určen desátek ze všeho. Desetina toho, co dostali levité, sloužila k podpoře kněží.

Chrám představoval tlukot srdce izraelského národa. Byl pro víru Izraelců tak důležitý, že se největší národní tragédií stalo zničení chrámu králem Nebúkadnesarem a to, že dal odnést bohoslužebné předměty. Když chrám správně plnil svou úlohu, směřoval duchovní život národa správným směrem, protože vedl k rozhodujícímu řešení problému hříchu prostřednictvím smrti beránka. Když Ježíš zemřel na kříži, tento předobraz se stal skutečností (**Ř 5,5–10**). Kromě toho lidé prostřednictvím každoročního Dne smíření nejen prožívali odpuštění, ale učili se také o Božím plánu zcela zničit zlo a hřích. Jinými slovy, chrám sloužil jako prostředek, který lidem zjevoval celý plán spasení. Poznání a pochopení chrámové služby nám pomáhá vidět širší obraz toho, jaký Bůh je a jaký je jeho plán pro naši záchranu.

Aplikace

„Věrohodné je to slovo a zaslouží si plného přijetí: Kristus Ježíš přišel na svět, aby zachránil hříšníky. Já k nim patřím na prvním místě...“ (1Tm 1,15) V co věřil a doufal apoštol Pavel? Jak můžeme prožívat stejnou naději, jakou žil Pavel?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si kapitulu „Úplné odevzdání“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 43–48; CVP 45–49).

„Služba v pozemské svatyni se dělila do dvou fází. Kněží sloužili každý den ve svatyni a pak jednou za rok konal velekněz ve svatyni svatých zvláštní úkon smíření a očištění svatyně. Každý den přinášeli kající hříšníci své oběti ke dveřím svatostánku, pokládali ruku na hlavu obětního zvířete a vyznávali své hříchy. Tím obrazně přenášeli svoji vinu ze sebe na nevinnou oběť. Pak bylo zvíře usmrceno. Bez vylití krve, vysvětluje apoštol, není odpuštění hříchu. V krvi je život těla. (Lv 17,11) Porušení Božího zákona vyžaduje smrt přestupníka. Krev znázorňuje život hříšníka propadlého odsouzení. Jeho vinu přenesenou na oběť zanesl kněz v krvi obětního zvířete do svatyně a kropil jí před oponou, za níž byla truhla s deskami zákona, který hříšník přestoupil. Tímto obřadem byl hřích prostřednictvím krve obrazně přenesen do svatyně. V případě některých obětí nebyla krev vnášena do svatyně, ale její maso snědl kněz, jak Mojžíš přikázal Áronovým synům: Vám ji (Bůh) dal, abyste nesli nepravost pospolitosti. (Lv 10,17) Oba obřady jsou symbolem přenesení hříchu z člověka, který hřích vyznal, do svatyně.“ (GC 418; VDV 276)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte o slibech, které jste dali, ale porušili, bez ohledu na to, jak upřímně jste to mysleli s jejich dodržením. Co jste se z této zkušenosti naučili? V čem vám to může pomoci vyvarovat se podobných chyb v budoucnosti?
2. Jak můžete uzavřít smlouvu s Bohem? Proč Bůh touží uzavřít s vámi smlouvu?
3. Smlouva je právní ustanovení vztahu. Přestože my smlouvu porušujeme, Bůh zůstává stále věrný. Jak může toto pochopení Boží dobroty a věrnosti vést lidi blíže k Bohu a pomáhat jim žít lepším životem?
4. Když mezi dvěma stranami chybí důvěra, že stačí podání ruky, je třeba právní dokument podepsat. Jelikož následkem hříchu se od Boha vzdalujeme, on nás opakovaně zve, abychom obnovili náš vztah s ním. Jaký prospěch máme z takové obnovy?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Seznamy a rodokmeny: Povzbuzení v nelehkých dobách

Texty na tento týden

Ezd 1,7–11; 2,1–70; 8,1–15; 8,24–26; Neh 11,1–36

Základní verš

„...připojovali se ke svým vznešeným bratřím. Přicházeli a přisezně se zaklínali, že budou žít podle Božího zákona, který byl vydán skrze Božího služebníka Mojžíše, a že budou zachovávat a plnit všechna přikázání Hospodina, našeho Pána, jeho práva a jeho nařízení.“ (Neh 10,30)

Při čtení Písma většinou rodokmeny a různé seznamy lidí a věcí přeskakujeme. Nevidíme na nich nic zajímavého, proto jim nevěnujeme pozornost. Bůh je však nechal do Bible zapsat s určitým záměrem. Biblický Bůh je totiž Bohem detailů. Všimá si i podrobností a maličkostí a to nám může dát jistotu, že nikdy nezapomene ani na nás. Jednotlivé biblické rodokmeny kromě jiného naznačují, že Bůh zná každého, i vaši rodinu, a má o všechny zájem. Seznam různých věcí a detailů zase ukazuje, že Bohu záleží i na tom, co je zdánlivě bezvýznamné. Ježíš to naznačil, když řekl: „Což neprodávají pět vracbů za dva haléře? A přece ani jeden z nich není zapomenut před Bohem. Ano i vlasy na vaší hlavě jsou všechny spočteny. Nebojte se, máte větší cenu než mnoho vracbů.“ (L 12,6.7) Bůh, kterému záleží i na malých věcech, se stará i o nás a zná všechny detaily toho, co nás trápí a sužuje.

S některými takovými „soupisy“ lidí či věcí se setkáváme i v knihách Ezdráš a Nehemjáš. Bůh je už tehdy použil jako ujištění pro jeho lid, že se zajímá o každého jednotlivce i o každou věc, kterou jeho děti zažívají. I dnes proto můžeme mít naprostou důvěru a prožívat jistotu, že Bohu záleží na každé oblasti našeho života. Toto poznání nám přináší klid, ale zároveň by nás mělo vést k vědomí, že i my bychom se měli starat o všechny oblasti našeho života co nejlépe.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

BŮH – PÁN A VLÁDCE DĚJIN

⁷Král Kýros také vydal předměty Hospodinova domu, které Nebúkadnesar odnesl z Jeruzaléma a dal do domu svého boha. ⁸Perský král Kýros je předal správci pokladu Mitredatovi, aby je sečtené odevzdal judskému předáku Šéšbasarovi. ⁹Toto je jejich soupis: třicet zlatých obětních misek, tisíc stříbrných obětních misek, dvacet devět jiných misek, ¹⁰třicet zlatých koflíků, čtyři sta deset náhradních stříbrných koflíků, tisíc jiných nádob. ¹¹Všech zlatých a stříbrných nádob bylo pět tisíc čtyři sta. To všechno přinesl Šéšbasar, když byli přivedeni přesídlenci z Babylónu do Jeruzaléma. (Ezd 1,7–11)

¹Ve třetím roce kralování Jójakíma, krále judského, přitáhl Nebúkadnesar, babylónský král, k Jeruzalému a oblehl jej. ²Panovník Hospodin mu vydal do rukou judského krále Jójakíma a část nádob Božího domu. Nebúkadnesar je dopravil do země Šineáru, do domu svého božstva; nádoby dal dopravit do klenotnice svého boha. (Da 1,1,2)

Osobní studium

Uvažuj o textech Ezd 1,9–11 a Da 1,1,2. V čem jsou tyto texty podobné a v čem rozdílné? Jak ti text u Daniele pomáhá pochopit to, o čem mluví první kapitola knihy Ezdráš?

Ezdráš připomíná historické události, které vedly k tomu, že se Izraelci dostali do babylónského zajetí. Všimni si podrobností a detailů popsanych v knize Ezdráš ve srovnání s širším obrazem, který podává Daniel. Společně však tyto dva texty ukazují, že Bůh má věci, navzdory jejich komplikovanosti, pod kontrolou.

„Přes všechny války a zmatky, kterých jsme na této zemi svědky, má všechno pevně v rukách ten, který sedí nad cherubíny. Každému národu a každému člověku přidělil Bůh ve svém plánu určitý úkol. Jedinci i celé národy dnes rozhodují o svém osudu a Bůh vše využívá ke svým záměrům.“ (PK 536; OSU 201)

Přečti si text Daniel 5. Pokus se vlastními slovy shrnout poselství této kapitoly. Co se z ní můžeš dozvědět o soudu nad Belšasarem?

Babylón padl v říjnu roku 539 př. Kr., kdy jej porazil médo-perský král Kýros se svou armádou. Belšasar se mylně spoléhal na úspěch, bohatství a slávu, které nabyt. Byl však tak troufalý a namyšlený, že ještě i v noc své porážky organizoval divokou hostinu, která však nakonec skončila jeho smrtí. Boží ruka napsala na stěnu královského paláce, že královny dny jsou sečteny a jeho vláda se blíží ke konci. A přestože znal osud a příběh obrácení mocného krále Nebúkadnesara, odmítl se z jeho zkušenosti poučit. Vždy je tragické, když nejsme ochotni poslouchat Boží varování a nechceme následovat jeho rady a příkazy.

Prorok Daniel byl sice v paláci, ale na jeho slova nikdo nedbal. Je tragédií, když to, co je svaté (a vůbec nemusí jít jen o bohoslužebné nádoby, ale například i o vztahy a postoje), nebereme vážně a svým chováním je znevažujeme a znečišťujeme. Když přestaneme vnímat Boží svatost a jeho přítomnost v našem životě, vydáme se na cestu problémů, zmatku a tragédií, které nevyhnutelně vedou k zániku.

Aplikace

Když Daniel vyprávěl králi příběh Nebúkadnesara, řekl mu: „Ani ty, jeho synu Belšasare, jsi neponížil své srdce, ačkoli jsi o tom všem věděl...“ (Da 5,22) Co můžeš udělat pro to, aby ses nedopustil podobných chyb, jaké udělal Belšasar? Jak ti může vědomí toho, co pro tebe Bůh udělal a kolik milosti ti prokázal, pomoci uchovat si před ním pokoru a úctu?

NÁVRAT DOMŮ

⁷Toto jsou příslušníci judského kraje, kteří přišli ze zajetí, přesídlenci, které do Babylónu přesídlil babylónský král Nebúkadnesar. Navrátili se do Jeruzaléma a do Judska, každý do svého města. ...

⁷⁰I usadili se kněží, levité a někteří z lidu i zpěváci, vrátní a chrámoví nevolníci ve svých městech; všechen Izrael se usadil ve svých městech. (Ezd 2,1.70)

⁶Toto jsou příslušníci judského kraje, kteří přišli ze zajetí, přesídlenci, které přesídlil babylónský král Nebúkadnesar. Navrátili se do Jeruzaléma a do Judska, každý do svého města. ... ⁷¹I usadili se kněží, levité, vrátní, zpěváci i někteří z lidu a chrámoví nevolníci i všechen Izrael ve svých městech. Když nastal sedmý měsíc, byli již Izraelci ve svých městech. (Neh 7,6.72)

Osobní studium

Druhá kapitola knihy Ezdráš přináší poměrně dlouhý seznam jen těch, kteří se díky Božímu zásahu mohli vrátit zpět do Judska, do vlasti svých předků. Podobný seznam najdeme i v sedmé kapitole knihy Nehemjáš. V čem jsou stejné, v čem se liší a co se ti zdá na těchto dvou kapitolách zvláštní?

Opakování informací z Edr 2 (seznam těch, kteří se vrátili z babylónského zajetí spolu se Zerubábelem a Jéšou) v Neh 7 je záměrné. Oba seznamy se nám mohou zdát nudné, zjevují však něco důležitého – Bohu záleží na podrobnostech, které nás možná vůbec nezajímají.

Jeruzalémské hradby byly nyní dokončeny a biblický text v tuto chvíli záměrně zdůrazňuje skutečnost, že se na tomto úspěchu s Boží pomocí aktivně podílela už první generace navrátilců z období Ezdráše a Nehemjáš. Současná generace stavěla na tom,

co dosáhla předchozí generace, a to i přesto, že zadaný úkol byl náročný, plný různých problémů a jeho dokončení trvalo mnohem déle, než předpokládali. Vedení Ezdráše a Nehemjáš celou věc výrazně pomohlo, ale své poslání splnili všichni lidé, kteří se na svěřeném úkolu podíleli. Každá skupina dělala jinou práci a v jiném čase, ale výsledek jejich snažení byl impozantní. Začátek (Ezd 2) byl propojen s koncem (Neh 7) a podařilo se nejen znovu postavit chrám, ale i obnovit Jeruzalém.

„Izraelci již byli ve svých městech.“ (Neh 7,72) Celý návrat a obnova města a chrámu, to vše bylo v mnoha ohledech pozoruhodné. Lidé, jejichž město bylo zničeno, chrám byl zničen a země vypleněna, se nyní vrátili a usilovně pracovali na obnově města a chrámu. Už tato situace musela být pro ně i pro okolní národy obdivuhodná. Vše se však dělo v souladu s Boží vůlí a podle jeho zaslíbení.

Aplikace

Co se právě teď ve tvém životě jeví jako beznadějně? Co bys měl nebo mohl udělat pro to, abys důvěřoval Bohu, že ti pomůže náročnou situaci zvládnout?

KDE ZŮSTALI LEVITĚ

¹Toto jsou představitelé svých rodů a seznam rodů těch, kteří se mnou vyšli z Babylónu za králování krále Artaxerxa... ¹⁵Shromáždil jsem je u řeky, která vtéká do Ahavy. Tam jsme tábořili tři dny. Pátral jsem mezi lidem a kněžími, ale nenašel jsem tam ani jednoho z levitských příslušníků. (Ezd 8,1.15)

Osobní studium

Skutečnost, že se Izraelci mohli vrátit z Babylóna do své domoviny, je úžasným naplněným proroctvím. Ale jako vždy, kdy se počítá s lidskou aktivitou, i zde vzniklo množství potíží. Přestože dlouhý seznam v osmé kapitole jmenuje celou řadu jmen těch, kteří se vrátili, mnoho Izraelců se nechtělo vrátit do země svých předků a rozhodli se raději zůstat v Babylóně.

Přečti si text **Ezd 8,1–15** a zaměř se především na 15. verš. Jak rozumíš vzniklé situaci?

Skutečností je, že ne všichni Židé se chtěli vrátit. Mohli k tomu mít několik důvodů. Mnozí z nich se již narodili a byli vychováni v nové zemi, kterou považovali za svůj domov, vždyť nic jiného neznali. Mnohým se nechtělo absolvovat dlouhou a určitě nebez-

pečnou cestu do země, kterou neznali. Z textu se však dozvídáme, že se nakonec vrátilo dostatek levitů, aby mohli v chrámu začít službu (více v lekci na čtvrtek).

„V té době už byli Židé v exilu téměř sto padesát let. Vykopávky v Nippuru vynesly na světlo mnoho dokumentů, které ukazují, že během vlády krále Artaxerxa I. obývalo tuto část Mezopotámie hodně bohatých Židů. Pro Ezdráše a další vůdce mohlo být proto obtížné přesvědčit k návratu dostatek lidí. Navrátilci mohli právem očekávat namáhavou práci, náročné podmínky a určitě mnohem méně pohodlí, než měli v Babylóně. Ve světle těchto skutečností je překvapující, že se Ezdrášovi podařilo přesvědčit téměř dva tisíce rodin, aby spojily svůj osud se svými bratry v původní domovině.“ (3BC 376)

Aplikace

Jak se ti žije v prostředí, které nesdílí tvou víru a hodnoty? Připadáš si v něm jako „cizinec“? Nebo ses v něm už tak „zabydlel“, jako židé v Babylóně, že jsi v něm vlastně spokojený? Byl bys ochotný svůj zaběhlý život změnit, kdyby tě k tomu Bůh vyzval?

DARY VDĚČNOSTI

²⁴Pak jsem oddělil dvanáct kněžských předáků; k nim Šerebjáše, Chašabjáše a s nimi deset jejich bratří. ²⁵Odvážil jsem jim stříbro a zlato i předměty jako oběť pozdvihování pro dům našeho Boha, to, co obětoval král se svými rádci a jeho velmožové i všechen Izrael, který tam byl. ²⁶Odvážil a předal jsem jim šest set padesát talentů stříbra, stříbrných nádob za sto talentů, zlata sto talentů, ²⁷dvacet zlatých koflíků po tisíci darejích a dva předměty z výborného nazlátlého bronzu, žádoucí jako zlato. ²⁸Přitom jsem jim řekl: „Ste svatí Hospodinu, i tyto předměty jsou svaté. Toto stříbro a zlato je dobrovolný obětní dar pro Hospodina, Boha vašich otců. (Ezd 8,24–28)

Osobní studium

Další seznam, se kterým se v knize Ezdráš setkáváme, vyjmenovává počty a druhy zlatých a stříbrných předmětů, které Judejci nesli s sebou z vyhnanství do Jeruzaléma (Ezd 8,26–28). Jaký to mělo smysl? Jaký měli s tímto velmi cenným nákladem záměr?

Je až překvapivé, že biblický text věnuje tak detailní pozornost věcem, které nám mohou někdy připadat přízemní. Je ale zřejmé, že i náš vztah k materiálním věcem, k penězům a majetku, je součástí našeho života s Bohem. On se vždy zajímal o to, jak nakládáme se svými prostředky, a jakým způsobem je používáme.

Už Mojžíš připomínal Izraelcům: „Neříkej si v srdci: Tohoto blahobytu jsem se domohl svou silou a zdatností svých rukou. Pamatuj na Hos-

podina, svého Boha, neboť k nabytí blahobytu ti dává sílu on, aby utvrdil svou smlouvu, kterou přísahal tvým otcům, jak tomu je dnes.“ (Dt 8,17,18) A podobně své čtenáře nabádal i Šalomoun: „Důvěřuj Hospodinu celým srdcem, na svoji rozumnost nespolehej... Cti Hospodina ze svého majetku i prvotinami z celé své úrody! Bohatě se naplní tvé sýpky, moštěm budou přetékat tvé kádě.“ (Př 3,5,9.10)

Bůh, který se rozhodl po babylónském zajetí přivést Judejce do jejich vlasti a obnovit Jeruzalém a chrám, nebyl závislý na penězích, které mu na to poskytli lidé. A stejně tak není závislý na tom, co mu přineseme my dnes. Vždyť on sám je Tvůrcem a Vlastníkem všeho na naší zemi. A přesto očekával a očekává, že mu projevíme svou vděčnost, a to, co od něj dostáváme, použijeme k jeho oslavě a pro dobro druhých.

Aplikace

Jakou roli hraje Bůh v tvém rozhodování, jak použiješ materiální prostředky, které máš k dispozici? Přispívají tvé životní „investice“ k Boží slávě a k dobru druhých?

SLUŽBA VE SVATÉM MĚSTĚ

¹Předáci lidu se usadili v Jeruzalémě. Ostatní lid losoval, aby vybral vždy jednoho z deseti, který by se usadil ve svatém městě Jeruzalémě; devět dalších zůstalo v jiných městech. ²Lid žehnal všem mužům, kteří se dobrovolně rozhodli, že se usadí v Jeruzalémě. ³Toto jsou představitelé krajin, kteří se usadili v Jeruzalémě a v judských městech. Každý se usadil ve svém trvalém vlastnictví ve svém městě... (Neh 11,1-3)

Osobní studium

Jak rozumíš úvodním veršům o novém osídlení Jeruzaléma? Jaké výhody a nevýhody mohlo podle tebe mít tehdy bydlení v Jeruzalémě? Pokud by ses mohl tehdy rozhodnout ty, jaká by byla tvá volba? Proč?

Jedenáctá kapitola knihy Nehemjáš přináší ještě jeden dlouhý seznam – je to přehled jednotlivých rodin a míst, kde se tito navrátilci usadili. V dané situaci bylo nejdůležitější, aby bylo obydleno hlavní město Jeruzalém. Proto bylo losem určeno, kdo všechno tam bude bydlet.

Zdá se, že tehdy bylo jednodušší žít na venkově než ve městě. Lidé na venkově měli vlastní půdu, kterou zdědili po svých předcích a která je mohla dobře uživit. Opustit ji a jít bydlet do Jeruzaléma byla vlastně oběť. Některým to bylo nařizeno, jiní se pro to po zralé úvaze rozhodli dobrovolně. Je ale zřejmé, že se mohli na novém místě cítit vykořenění. Život jim tam patrně přinesl

nové potíže, protože život na venkově se v mnohém lišil od života ve městě. Přestěhovat se do nových, neznámých podmínek je vždy těžké.

Podobné je to i dnes, když se někdo rozhoduje přestěhovat se na nové místo, aby tam sloužil Bohu a představil lidem jeho lásku. Nemusí jít vždy jen o stěhování do cizí země a kultury. V dnešní době je poměrně náročná i služba ve velkých městech, byť ve vlastní zemi, protože tam není vůbec snadné oslovit obyvatele dobrou zprávou o Kristu.

Na náročnost této služby lidem ve velkých městech upozorňovala již před mnoha lety Ellen G. Whiteová. Přesto k ní ale své spoluvěřící povzbuzovala: „Když přemýšlím o městech, ve kterých se udělalo tak málo a žije v nich tolik tisíc lidí, kteří mají být upozorněni na brzký příchod Zachránce, cítím velkou touhu vidět muže a ženy rozhodnuté vykročit a v moci Ducha a naplněni Kristovou láskou pracovat pro umírající duše.“ (7T 40)

Aplikace

Jak můžeš druhým představit Ježíše a jeho nabídku záchrany v prostředí, které není vůči víře a křesťanství příliš vstřícné? Jakou roli v tom sehrávají tvá slova a tvůj praktický život? Je obojí potřebné? Kdy je třeba více mluvit, a kdy naopak více jednat?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si kapitolu „Jak prožít opravdovou změnu“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 57–65; CVP 59–66).

„Někteří lidé vědí, že jim Bůh odpustil jejich viny, a opravdu se chtějí stát jeho dětmi, jeho následovníky. Uvědomují si však, že jejich charakter není dokonalý a že jejich život vykazuje mnoho chyb. Proto pochybují, že Boží Duch skutečně změnil jejich srdce.

Takovým lidem chci říct: Neztrácejte odvahu a naději. Často se musíme sklánět a plakat před Ježíšem Kristem, protože se dopouštíme mnoha chyb a zdaleka nejsme dokonalí. To ale není důvod, abychom se vzdali. Bůh nad námi neláme hůl ani tehdy, když nás satan přemůže. Nenechá nás napospas zlu. Ježíš Kristus je u Božího trůnu a žádá nebeského Otce, aby nám odpustil.

Touží nás přivést zpátky k sobě. Přeje si, aby se v nás projevovala jeho čistota, jeho dobrota a dokonalost. Jestliže se mu odevzdáme, bude v nás po celý náš život dále uskutečňovat proměnu, kterou začal.

Je třeba, abychom se opravdověji a naléhavěji modlili, abychom opravdověji věřili. Nakolik přestaneme spoléhat na své vlastní schopnosti, o to více budeme důvěřovat moci našeho Záchránce. Oslavujme Pána, který je světlem našeho života.“ (SC 64; CVP 65)

Otázky k rozhovoru

1. Bůh o nás ví všechno. Je to potěšující a díky tomu můžeme prožívat pocit jistoty, že se o nás stará. „Nyní toto praví Hospodin, tvůj stvořitel, Jákože, tvůrce tvůj, Izraeli: „Neboj se, já jsem tě vykoupil, povolal jsem tě tvým jménem, jsi můj.“ (Iz 43,1) Jak můžete ujistit ty, kteří procházejí citovou, vztahovou, společenskou nebo finanční krizí, o Boží přítomnosti a péči?
2. Reaguje Bůh na naše problémy vždy stejně? Proč jsou někteří lidé svědky, jak Bůh téměř okamžitě v jejich životě zasáhne, zatímco jiní procházejí dlouhotrvajícími obdobími těžkosti a trápení?
3. Ve kterých oblastech vaší země se nedaří evangelizačním snahám? Znáte nějaká „bílá místa“, kde je služba obtížná? Mezi které společenské či etnické skupiny se nedaří s tímto poselstvím proniknout? Co s tím můžeme udělat? Co od nás čeká Bůh? Byli byste ochotni přestěhovat se na místo, kde by byla vaše služba potřebná?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Uctívání Hospodina

Texty na tento týden

Neh 12,27–47; 1Pa 25,6–8; J 1,29.36; 1K 5,7; Žd 9,1–11

Základní verš

„Opěvovali Hospodina a vzdávali mu chválu a čest, že je dobrý, že jeho milosrdenství nad Izraelem je věčné. A všechen lid mohutným hlaholem chválil Hospodina, že byly položeny základy Hospodinova domu.“ (Ezd 3,11)

Základní verš na tento týden nám ukazuje hlubší pohled na židovskou bohoslužbu. Vidíme vděčnost projevovanou Bohu a srdce naplněná radostí a chválou.

V roce 515 př. Kr. Izraelci slavili zasvěcení chrámu (Ezd 6,15–18). Přibližně o šedesát let později národ uskutečnil zasvěcení Jeruzaléma a dokončených hradeb (Neh 6,15–7,3; 12,27n).

Po uvedení rodokmenů v 11. a 12. kapitole knihy Nehemjáš se autor soustředí na dobu, kdy se konalo posvěcení města. Oslavy však nejsou zaznamenány v chronologickém pořadí. Nebyly tedy provedeny v době, kdy se přistěhovali do Jeruzaléma, ale až po dokončení hradeb. Pro izraelský národ bylo příznačné, že všechno zasvěcoval Bohu – chrám, městské hradby nebo dokonce domy či veřejné budovy. Každá taková příležitost byla důkladně připravena. Součástí oslav byl zpěv, hudba, hodování, oběti, projevy radosti, všeobecné veselí, ale také očistování lidu. David ustanovil během vysvěcování praxi obětování a židovští vůdcové následovali jeho příklad – počínaje Šalomounem, při příležitosti, kdy se podařilo navrátit do chrámu truhlu smlouvy (1Kr 8,5).

Tento týden se budeme věnovat způsobu, jakým Izraelci uctívali Hospodina v době návratu z exilu. Zároveň budeme hledat možnosti, jak se inspirovat tím, jak se chovali tehdy, při našem uctívání téhož Boha dnes.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ZPÍVÁNÍ HOSPODINOVY PÍSNĚ

²⁷K posvěcení jeruzalémských hradb vyhledali a přivedli do Jeruzaléma levity ze všech jejich míst, aby uspořádali radostnou slavnost posvěcení spojenou s díkůvzdáním a zpěvem za doprovodu cimbálů, harf a citer. ²⁸Tu se shromáždili příslušníci pěveckých sborů z okrsku kolem Jeruzaléma a z netófských dvorců, ²⁹z Bét-gilgálu a z polnosti Geby a Azmávetu; zpěváci si totiž vystavěli dvorce okolo Jeruzaléma. (Neh 12,27–29)

Osobní studium

Jak bys na základě úvodních veršů charakterizoval tehdejší bohoslužbu a oslavování Hospodina? Co tě na daném popisu zaujalo nejvíce? Proč?

V židovském národě existovala určitá skupina levitů, kteří byli během chrámové služby pověřeni zpíváním a hraním. Bůh usměrňoval tuto praxi a dal takové pokyny, aby uctívání v chrámu bylo krásné a mistrně zvládnuté. Král David zorganizoval oslavy tak nádherně jako nikdo před ním. A tak potomci proroka, jehož David pověřil vedením bohoslužby v chrámu, byli stále povolováni, aby „zpívali při službách v Božím domě“ (Neh 11,22).

Přečti si text 1Pa 25,6–8, který hovoří o přípravě na slavnostní bohoslužbu v Šalomounově chrámě. Co nás tyto verše učí o významu hudby a zpěvu při uctívání Boha?

Zpěváci byli levité a oficiálně byli tedy přiděleni do služby v chrámu. Zajišťování hudebního doprovodu a zpěvu v chrámu tak bylo jejich zaměstnáním. Během vlády krále Davida se podařilo zorganizovat hudební školu, kterou řídil samotný David. Měla učitele a studenty, mladé i staré, kteří se střídali při službě v chrámu a jejichž úkolem bylo doprovázet hudbou. Někteří hráli na hudební nástroje, jiní zpívali, další měli na starosti oděv hudebníků nebo se starali o údržbu hudebních nástrojů. Jaký byl cíl takové profesionální organizace? Jejím posláním bylo rozvíjet talenty a snažit se o co nejlepší hudební projev při uctívání Boha. Chvalozpěvy mají vycházet ze srdce a zaznívat způsobem, který posluchače duchovně povznese. Můžeme předpokládat, že hudebníci a zpěváci byli pro tuto službu v chrámu pečlivě vybíráni a vyškoleni.

Aplikace

Kdy jsi během bohoslužeb prožíval největší radost? Jaký druh hudby dokáže nejvíce pozvednout tvé nitro k Hospodinu? V čem je pro tebe hudba důležitá?

OČIŠŤOVÁNÍ

Kněží a levité se očistili, pak očistili lid i brány a hradby. (Neh 12,30)

Osobní studium

Poté, co Písmo popíše vysvěcení jeruzalémských hradeb a pak shromáždění se zpěváky, mluví další verš o tom, že došlo k velkému „očišťování“. Hebrejský kořen slova „očistit“ (*thr*), které je zde použito, znamená být čistý v každém smyslu tohoto slova. Ve Starém zákoně je používáno ve více kontextech, včetně morální a obřadní čistoty před Bohem.

Proč duchovní představitelé izraelského národa přistoupili tehdy k tomuto „očišťování“ (Neh 12,30)? Jaký mělo smysl? Potřebujeme takové „očišťení“ i my dnes? Od čeho? Jak ho dosáhnout?

Chrám a chrámová služba byly klíčovou součástí náboženského života starověkého Izraele, avšak byly jen prostředkem k dosažení určitého cíle, ne cílem samy o sobě. Tím

cílem bylo vést lidi do spásného vztahu s jejich Bohem a zprostředkovat poznání jeho očisťující moci v životě člověka. A právě poznání toho, co Bůh pro nás udělal a od čeho nás zachránil, nás vede k lásce k Bohu a k jeho uctívání. Proto si starověcí Izraelci znovu a znovu připomínali, co pro ně Hospodin v minulosti udělal. Pomáhalo jim to poznávat Boží dobrotu a lásku. To bylo základem pro radost a vděčnost, které naplňovaly celou jejich bohoslužbu.

Naše dnešní zkušenost a pochopení odpuštění hříchu v nás má probouzet vděčnost Bohu, pocit naděje a radosti. Pak je pro nás snadné oslavovat Boha a oceňovat krásu jeho charakteru. Největší zjevení toho, jaký Bůh je, se uskutečnilo na kříži, kde Ježíš nesl trest za naše hříchy, abychom my sami nemuseli snášet trest za vlastní hříchy.

Aplikace

Bez ohledu na to, čím jsme si v životě prošli a jakých hříchů a selhání jsme se dopustili, na kříži můžeme najít úplné odpuštění – právě tady a teď. Proč právě teď neprosit o odpuštění, které nám Ježíš neustále nabízí? Co to pro tebe znamená?

DVA VELKÉ SBORY DÍKŮVZDÁNÍ

³¹Přikázal jsem judským velmožům, aby vystoupili na hradby, a postavil jsem dva velké děkovné sbory. Jeden šel doprava po hradbách k bráně Hnojné. ³²Za nimi šel Hóšajáš s polovinou judských velmožů... ³⁵Z kněžstva tu byli s trubkami... ³⁶...s hudebními nástroji Davida, muže Božího, a před nimi znalec Zákona Ezdráš. ... ³⁸Druhý děkovný sbor se jim ubíral naproti. Za ním jsem šel já s druhou polovinou lidu po hradbách, podél Pecné věže až k široké hradbě... ⁴⁰Oba děkovné sbory se zastavily na nádvoří Božího domu, i já s polovinou představenstva... ⁴²Zpěváci zvučně zpívali za řízení Jizrachjáše. (Neh 12,31.32.35.36.38.40.42)

Osobní studium

Přečti si text **Neh 12,31–42**. Jaký byl průběh celé slavnosti? Proč podle tebe hudba a zpěv hrály tak důležitou roli v celé oslavě?

Během Nehemjášova působení byly součástí bohoslužebné slavnosti dva velké pěvecké sbory, které kráčely kolem Jeruzaléma a v doprovodu hudebních nástrojů zpívaly písně díkůvzdání. Zpěváci začali na stejném místě, pak se rozdělili a podél městských hradeb kráčeli opačnými směry. Jednu skupinu vedl Ezdráš a stál v jejím čele, druhou skupinu uzavíral spolu s polovinou lidu Nehemjáš. Oba sbory se pak znovu setkaly a společně postupovaly směrem k chrámu. Oba průvody uzavírali kněží, kteří troubili na trouby. Když sbory vstoupily do chrámu, postavily se proti sobě. Zdá se, že celé bohoslužebné shromáždění i oba průvody byly dokonale zorganizované.

Pokud chceme najít odpověď na otázku, proč je hudba tak důležitou součástí oslav a bohoslužeb, potřebujeme se na ni podívat v souvislosti se službou v chrámu. Chrátová hudba nebyla koncertem, kam by lidé přicházeli, aby si ho užili, jako když v koncertním sále zaznívá Beethovenova 5. symfonie. Když hudebníci hráli a zpěváci zpívali, přítomní se sklonili k modlitbě. Posláním

hudby bylo „vnést krásu do aktu bohoslužby“. (DOUKHANOVA Lillian, Sladění s Bohem. Advent-Orion, Praha 2015, str. 93)

Ústředním úkonem chrátové služby bylo obětování, což samo o sobě nebylo příliš příjemné. Lidé přicházeli do chrámu, aby byli přímými účastníky obětování (což znamenalo podřezání) nevinných zvířat. Nádherná hudba pomáhala nejen pozvednout srdce člověka k nebesům, ale měla také udělat z celé události v určitém smyslu přívětivější zkušenost.

Uvažuj o místech Písma, kde hudba hrála důležitou roli při uctívání Boha. Co tě na daných textech nejvíce oslovuje?

Ex 15,1

2Pa 20,21.22

Zj 15,2–4

Na zemi i v nebi je hudba součástí bohoslužeb. Všimni si, že ve výše uvedených verších je tématem zpěvu to, co Bůh vykonal pro svůj lid, včetně toho, že jim dal vítězství „nad šelmou“. (Vždyť jak jinak by takového vítězství mohli dosáhnout, kdyby jim ho Bůh nedaroval?) Jde o oslavu Boha za jeho skutky spasení.

Aplikace

Pokus se vyjmenovat co nejvíce příležitostí, kdy pro tebe Hospodin udělal něco, co by mohlo být dobrým důvodem k jeho oslavě.

OBĚTOVÁNÍ JAKO SOUČÁST BOHOSLUŽBY

V onen den také obětovali veliké oběti a radovali se, neboť jim Bůh připravil převelickou radost. I ženy a děti se radovaly, takže se radostné veselí Jeruzaléma rozléhalo daleka. (Neh 12,43)

Osobní studium

Proč tehdy do bohoslužby díkůvzdání zařadili také oběti? Nevylučuje se zabíjení obětních zvířat a radost před Bohem?

Obětování bylo v chrámu (a dříve svatostánku) tou nejdůležitější součástí bohoslužby. Existovalo několik různých typů obětí a způsobů obětování. Některé byly vyjádřením zaslíbeného odpuštění, jiné vyjadřovaly vděčnost a radost ze společenství s Bohem. Oběti účastníkům bohoslužby připomínaly pravdu o Bohu a poukazovaly na zaslíbeného Mesiáše, který za ně obětuje vlastní život, protože on je Beránek Boží. Tím vytvářely ten nejpřirozenější důvod k uctívání a oslavě Boha.

Uvažuj o textech J 1,29.36; Zj 5,6.12.13 a 1K 5,7. Na co podle těchto veršů ukazovaly oběti? Starověcí Izraelci se těšili ze smrti chovaného (nebo koupeného) zvířete, jehož oběť jen v náznacích zjevovala pravdu o zaslíbeném Zachránci. Pře-

mýšlej o svých důvodech k vděčnosti a radosti, když dnes už jasně víš, co znamenala Ježíšova smrt na kříži.

Všimni si, kolikrát se pouze v jediném verši Neh 12,43 mluví o velké radosti! Uprostřed vážnosti a bázně před Bohem, kterou lidé vyjadřovali během bohoslužby (vždyť nakonec zabítí zvířete za jejich hříchy bylo vážnou a respekt vzbuzující událostí), prožívali věřící i obrovskou radost a veselí. Když přicházíme před Boha, je správné pocítovat posvátnou úctu a bázeň. Zároveň však můžeme prožívat i radost.

Žalm 95 ukazuje, že opravdové uctívání a klanění se Bohu v sobě zahrnuje pozvání zpívat, křičet radostí a hrát k Boží oslavě (Ž 95,1) a zároveň také sklonění se v úctě před Bohem (Ž 95,6). Pro oslavu a uctívání našeho Stvořitele je důležité dosáhnout vyváženosti mezi radostí a vážností (či schopnosti prožívat obojí současně).

Aplikace

Co prožíváš a pocítuješ, když přemýšlíš o tom, že na kříži visel a umíral za hříchy svého stvoření ten, který je Stvořitelem všeho (J 1,1–3)? Jakou roli by měla hrát radost ve tvé zkušenosti s pravdou o kříži?

KNĚŽÍ A LEVITÉ JAKO SOUČÁST BOHOSLUŽBY

⁴⁴V onen den byli ustanoveni někteří za správce komor pro sklady, obětní dávky, prvotiny a desátky, aby v nich uskladňovali částky z městských polností určené Zákonem kněžím a levitům. Juda se totiž radoval z kněží a levitů, připravených ⁴⁵držet stráž svého Boha a dbát na očišťování. I zpěváci a vrátní konali službu podle nařízení Davida a jeho syna Šalomouna. ⁴⁶Odedávna totiž, už za dnů Davidových a Asafových, vzdávali přední zpěváci zpěvem Bohu chválu a čest. ⁴⁷Proto za dnů Zerubábelových i za dnů Nehemjášových odváděl celý Izrael příslušné částky na každý den pro zpěváky a vrátné; odděloval je jako svaté dávky pro levity a levité z nich oddělovali svaté dávky pro Áronovce. (Neh 12,44–47)

Osobní studium

Proč se podle úvodních veršů Juda radoval „z kněží a levitů, připravených držet stráž svého Boha“? Proč byli důležití?

Jakou roli sehrávali kněží a levité ve starověkém Izraeli? Co bylo jejich úkolem a v čem spočívala jejich služba? V čem nám pomáhají lépe pochopit dílo Ježíše, našeho kněze (srov. Žd 9,1–11)?

„Kristova prostřednická služba za člověka v nebeské svatyni je právě tak podstatná součástí plánu vykoupení jako jeho smrt na kříži. Toto dílo zahájil svou smrtí a po svém zmrtvýchvstání vystoupil na nebesa, aby je dokončil v nebi. Vírou smíme vstoupit za oponu, kam jako první za nás vstoupil Kristus‘ (Žd 6,20).“ (GC 489; VDV 320)

Ačkoliv lidé žijící v období, o kterém mluvíme, neměli takové poznání jako my dnes, chápali, jak nesmírně důležitá je činnost levitů, kteří jako jediní mohli konat službu v chrámu. Izraelci byli rádi, že Boží dílo konali právě levité. Národ trávil čas s Bohem při

čtení jeho slova, modlitbě, uctívání a novém odevzdání se Bohu. Uprostřed toho pochopili, že chrámová služba byla zanedbaná a je třeba ji obnovit. Když se to podařilo, lidé se radovali z toho, co budou levité dělat v jejich prospěch. Bůh přesvědčil svůj lid o tom, že chrámová služba je součástí jeho projektu uctívání.

Naneštěstí Boží služebníky, učitele Písma a hudebníky bereme často jako samozřejmost. Dokonce i v době Nehemjáše byla podpora levitů někdy silná, jindy velmi slabá. Vzhledem k tomu, že lidé často přestávali dávat desátky a dary, museli se levité často vracet k jiné práci než k té, která je čekala v chrámu, aby zajistili své rodiny.

Bez desátků a sbírek by neexistovala ani celosvětová církev. Pokud chceme, aby naše služba pokračovala, musíme být ochotni podporovat ji finančně i slovem. Církev zde na zemi možná nikdy nebude dokonalá, to by však nemělo podkopat naše dávání Bohu, aby jeho dílo mohlo pokračovat na celém světě.

Aplikace

Jak vnímáš ty, kteří v církvi slouží Bohu na plný úvazek? Máš sklon je spíše kritizovat, nebo povzbuzovat? Koho bys tento týden mohl povzbudit ve službě, která mu byla svěřena?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si kapitulu „Trvalý pokoj“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 67–75; CVP 69–76).

„Po celou věčnost budou vykoupení přemýšlet a zpívat o Kristově kříži. V oslaveném Kristu budou vidět Krista ukřižovaného. Nikdy nezapomenou, že Pán, který svou mocí stvořil a udržuje nesčíslné světy v nekonečném vesmíru, milovaný Boží Syn, Vládce nebes, kterého radostně uctívají cherubíni a serafíni, se ponížil, aby pozvedl člověka padlého do hříchu. Nezapomenou, že snášel trest a hanbu za hřích, ani to, že před ním Otec skryl svou tvář, až mu bída ztraceného světa zlomila srdce a ukončila jeho utrpení na golgotském kříži. Skutečnost, že Stvořitel všech světů a Soudce všech stvořených bytostí odložil svou slávu a z lásky k člověku se ponížil, bude ve vesmíru trvale vzbuzovat obdiv a úctu. Až se zástupy zachráněných budou dívat na svého Vykupitele a uvidí věčnou slávu Otce zářící v jeho tváři, až uvidí Boží trůn, který stojí věčně, a poznají, že jeho království je bez konce, budou nadšeně jásat: Čest a sláva Beránkovi, který se obětoval a smířil nás s Bohem svou nejdražší krví!“ (GC 651.652; VDV 419)

Otázky k rozhovoru

1. Jak by se dala najít správná vyváženost mezi radostí a vážností? Nebo si položte tuto otázku jinak: Je možné být vážný a zároveň prožívat radost, nebo se navzájem zcela vylučují?
2. Prostřednictvím posvěcení Izraelci vložili jeruzalémské hradby zcela do Božích rukou. Vyjádřili tak, že pokud nejsou jako národ pod Boží ochranou, samotné hradby jim nepomohou. Šalomoun řekl: „Nestaví-li dům Hospodin, nadarmo se namáhají stavět. Nestřeží-li město Hospodin, nadarmo bdí strážný.“ (Ž 127,1) Co vám to říká o vsi naší práci, kterou děláme pro Boha?
3. Jaké místo má hudba při bohoslužbě ve vašem sboru?
4. Písmo mluví jasně: Ježíš je náš velekněz v nebeské svatyni. Co přesně tam teď dělá? Jak tomu rozumíte? Co nás služba kněží v pozemské svatyni učí o tom, co pro nás koná Ježíš v nebeské svatyni?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Odpadnutí a nové oživení

Texty na tento týden

Neh 13,1–14; Nu 18,21–24; Neh 13,15–22; J 5,5–16

Základní verš

„Pak jsem přikázal levitům, aby se očistili a přišli střežit brány, aby byl svěcen den odpočinku. – Pamatuj na mne, Bože můj, také kvůli tomu a měj se mnou soucit podle svého hojného milosrdenství!“ (Neh 13,22)

V čase, který se odehrává mezi 12. a 13. kapitolou, se Nehemjáš vrátil zpět do Babylóna. Poprvé přišel do Jeruzaléma v roce 444 př. Kr. a jako místodržící působil dvanáct let. Nevíme přesně, jak dlouho pak byl v Babylónu, ale můžeme předpokládat, že to bylo několik měsíců nebo i let (Neh 13,6.7). Do Judska se tedy mohl vrátit někdy kolem let 430 až 425 př. Kr., aby znovu sloužil jako místodržící. Mimo Judsko byl dost dlouho na to, aby lidé zcela „zdivočeli“. Přestože uzavřeli s Bohem smluvní vztah, přestoupili tři své důležité závazky: (1) že nebudou uzavírat smíšená manželství s modloslužebníky, (2) že budou pečlivě zachovávat sobotu a (3) že se prostřednictvím desátků a sbírek budou starat o chrám a jeho služebníky (Neh 10).

Když se Nehemjáš vrátil do Jeruzaléma, zjistil, že vztah lidu k Bohu ochladl a národ zaujal v mnoha otázkách velmi lhostejný postoj. Izraelci přestali dávat desátky a dary, chrámové místnosti začali používat k něčemu úplně jinému, než byly určeny, upustili od řádného zachování soboty, a dokonce se vrátili k uzavírání smíšených manželství s lidmi z okolních národů. Nejhorší bylo, že k celkovému úpadku přispěli lidé, které Nehemjáš jako místodržící pověřil vedením národa při svém odchodu do Babylóna (včetně velekněze). Když Nehemjáš zjistil, kam to národ dopravoval, úplně ho to zlomilo. Odmítl se však s danou situací smířit a podle své zvyklosti začal pracovat k Boží slávě.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ZKAŽENÍ CHRÁMOVÍ SLUŽEBNÍCI

“Někdy předtím kněz Eljašíb, určený za správce komor domu našeho Boha, spřízněný s Tóbijášem, ⁵uvolnil pro něho velkou komoru, kam byly dříve dávány obětní dary, kadidlo, nádobí a desátky z obilí, moštu a čerstvého oleje, určené levitům, zpěvákům a vrátným, a obětní dávky pro kněze. (Neh 13,4.5)

Osobní studium

Uvažuj o textu **Neh 13,4–9** (porovnej s nimi také verše **Neh 2,10.19; 3,1; 12,10.22** a **13,28**). Pokus se shrnout, co ses dozvěděl o Eljašíbovi a Tóbijášovi. Jaké se chovali a proč to bylo nepřijatelné?

Eljašíb a Tóbijáš se v knize Nehemjáš objevují opakovaně. Eljašíb byl nejvyšším knězem a byl zodpovědný za činnost chrámu. Tóbijáš je zmiňován jako amónský odpůrce Nehemjáše, který vystupoval proti jeho práci v Jeruzalémě. Spojení Eljašíba a Tóbijáše naznačuje, že mohli být v nějakém příbuzenském vztahu, například prostřednictvím sňatku jejich dětí. A přestože doklady o takovém spojení nemáme, víme, že Tóbijáš měl hebrejské jméno („Bůh je dobrý“) a mohl mít tedy hebrejské kořeny. Rodina

jeho manželky byla pravděpodobně v nějakém vztahu s Eljašíbovou rodinou. Kromě toho měl Sanbalat Chorónský, další Nehemjášův protivník, dceru, která byla provdaná za Eljašíbova vnuka.

Jelikož vysocí představitelé země byli v příbuzenských vztazích a všichni vystupovali proti Nehemjášovu vedení, velmi pravděpodobně spřádali vůči němu různé intriky. Během Nehemjášovy nepřítomnosti dal velekněz Tóbijášovi do užívání místnosti v chrámu, které byly určeny pro skladování desátků, darů a sbírek. Tóbijáš mohl přebývat v chrámu, což z něj postupně udělalo jednoho z vůdců národa. Nehemjášovi nepřátelé nakonec dosáhli toho, o co jim celou dobu šlo: vypudit Nehemjáše, oslabit jeho vliv a vládnout si sami. Naštěstí se Nehemjáš rozhodl nezůstat tiše stranou a zasáhl.

Aplikace

Boží lid (ať už Izraelci ve starověku, nebo křesťané během novozákonní éry) podléhal různým svodům. Co ovlivňovalo jejich tendenci nechat se svést na špatnou stranu? Co můžeš udělat, aby ses vyvaroval jejich chyb?

OBNOVA PODPORY LEVITŮ

¹⁰Dozvěděl jsem se také, že levitům nebyly dávány částky, takže se všichni rozprchli ke svým polím, levité i zpěváci konající službu. ¹¹Měl jsem o to spor s představenstvem a ptal jsem se: „Proč je Boží dům opuštěn?“ Shromáždil jsem levity a dosadil je na jejich místa. ¹²A všechen Juda přinášel do skladů desátky z obilí, moštu a čerstvého oleje. ¹³Za skladníky jsem určil kněze Šelemjáše, znalce Zákona Sádoka a z levitů Pedajáše; jim k ruce byl Chánan, syn Zakúra, syna Matanjášova; ti byli pokládáni za spolehlivé a měli za úkol vydávat přiděly svým bratřím. ¹⁴„Pamatuj na mne, Bože můj, kvůli tomu a nevymaž mou oddanost, kterou jsem prokázal domu svého Boha a jeho službám!“ (Neh 13,10–14)

Osobní studium

Pokus se vlastními slovy shrnout vzniklou situaci popisovanou v úvodních verších a Nehemjášovo řešení. Jaké principy Nehemjáš použil pro vyřešení daného problému?

Jelikož národ přestal podporovat Boží chrám, služebníci v chrámu a zpěváci museli chrám opustit a jít si vydělávat na živobytí na vlastních polích. Desátkový a sbírkový systém, který se Nehemjášovi podařilo s takovými obtížemi vybudovat, se během jeho nepřítomnosti zhroutil. Nehemjáš se proto musel do práce pustit znovu. Začal tím, že dal z chrámu vyhodit všechny Tóbijášovy věci (Neh 13,8). Tento krok ukazuje na Nehemjášovo zoufalství a rozčarování. Jeho chování může čtenáři připomenout Ježíšovo vyhnání obchodníků a směnárníků z chrámu (Mt 21,12.13; Mk 11,15–18).

„Jelikož byl chrám znesvěcován a dary zneužívány, vyvolalo to u lidí nedůvěru. Do chrámové pokladnice přicházely jen skrovné dary; mnozí z těch, kdo sloužili

v chrámu, opustili Boží dílo, protože nedostávali dostatečnou podporu.“ (PK 670; OSU 253)

Je pozoruhodné sledovat, že se všichni Judejci semkli a znovu obnovili to, co bylo zničeno. Lidé se postavili na Nehemjášovu stranu proti Tóbijášovi a Eljášibovi. Museli totiž rozpoznat, že Nehemjáš dělal opravdu vše pro jejich dobro a k Boží slávě. Kromě toho určil za dozorce nad správou skladů spolehlivé lidi, které mohli ostatní považovat za důvěryhodné. Dostali za úkol shromažďovat desátky a dary a dohlížet na to, aby se vše spravedlivě rozdělovalo mezi levity. Nehemjáš svým jednáním velmi rázně odstranil z odpovědných pozic ty, kteří se podíleli na vzniklé situaci.

I když Nehemjáš pověřil organizačními věcmi v chrámu hodnověrné lidi, zkažený velekněz Eljášib o své postavení nepřišel, protože to se předávalo Áronovým potomkům. Jeho vliv však mohl být oslaben právě tím, že Nehemjáš pověřil jiné lidi prováděním některých odpovědností, které dříve náležely veleknězi.

Aplikace

Nehemjáš se modlil: „Pamatuj na mne, Bože můj, kvůli tomu a nevymaž mou oddanost, kterou jsem prokázal domu svého Boha a jeho službám!“ (Neh 13,14) Jak této modlitbě rozumíš? Nezdá se ti příliš „lidská“?

DESÁTKY A DARY

A všechen Juda přinášel do skladů desátky z obilí, moštu a čerstvého oleje. (Neh 13,12)

⁶Vždyť kdo skoupě rozsévá, bude také skoupě sklízet, a kdo štědře rozsévá, bude také štědře sklízet. ⁷Každý at dává podle toho, jak se ve svém srdci předem rozhodl, ne s nechutí ani z donucení; vždyť „radostného dárce miluje Bůh“! ⁸Bůh má moc zahrnout vás všemi dary své milosti, abyste vždycky měli dostatek všeho, co potřebujete, a ještě vám přebývalo pro každé dobré dílo, ⁹jak je psáno: „Rozdělil štědře, obdaroval nuzné, dobrota jeho trvá navěky.“ (2K 9,6–9)

Osobní studium

Nehemjásovy reformy chrámové služby se týkaly i obnovení přinášení desátek a dalších darů.

Co učí následující texty o desátcích a darech na podporu Božího díla obecně a co v kontextu fungování chrámu?

Nu 18,21–24

Mal 3,10

Mt 23,23

1K 9,7–14

2K 9,6–9

Žd 7,1.2

Bez desátek a sbírek by chrám nemohl fungovat. Když lidé přestali dávat desátky, znamenalo to konec chrámové služby a v podstatě i konec fungování obětního systému. Protože lidé zodpovědní za činnost chrámu byli nuceni začít se starat o zabezpečení sebe i svých rodin, nemohli zajišťovat i chod chrámu. To negativně ovlivnilo celkový postoj národa k uctívání Hospodina.

„Systém desátek je obdivuhodný svou jednoduhostí. Jeho spravedlnost se projevuje v přiměřeném nároku na bohaté i chudé. Desátek máme odevzdat v poměru k tomu, kolik nám Bůh svěřil ze svého vlastnictví. Když Bůh požaduje desátek (Mal 3,10), nevyzývá ani k vděčnosti, ani ke štědrosti. Ačkoli vděčnost by měla být součástí celého našeho postoje vůči Bohu, dáváme desátek proto, že nám to Bůh přikázal. Desátek patří Pánu a Bůh žádá, abychom mu ho odevzdali.“ (Adventisté sedmého dne věří..., Advent-Orion, Praha 1999, str. 304)

Podobně jako to bylo s chrámem, i činnost naší církve by byla ohrožena, kdyby ji členové nepodporovali svými desátkami a dary. V církvi pracuje mnoho placených zaměstnanců, kteří mají odpovědnost za pastorační činnost, plánování, účetnictví a podobně. Bez jejich práce by církev fungovala jen v omezeném rozsahu. Bez finanční podpory členů by byla ohrožena hlavně evangelizační činnost církve.

Systému desátek se držíme, protože je to systém zjevený v Božím slově. Bůh nemusí uvádět důvody, proč něco ustanoví. Očekává od nás důvěru, že má věci pod kontrolou. Měli bychom pochopit, jak systém funguje, a mít o něm informace, a pak bychom měli složit svoji důvěru do Božích rukou.

Aplikace

Proč je dávání desátek důležité pro naši vlastní duchovnost? Jak dávání desátek odráží to, že Bohu důvěřujeme?

SVATOST SOBOTNÍHO DNE

¹⁵V těch dnech jsem v Judsku viděl, jak v sobotu šlapou vinný lis, jak snášejí obilí na hromady, nakládají na osly a převážejí do Jeruzaléma víno, hrozny, fíky a všemožné náklady. Ještě téhož sobotního dne, kdy ty potraviny prodávali, jsem je varoval. ¹⁶Zdržovali se tam také Tyrané a přivázeli ryby a všemožné zboží, které v sobotu prodávali Židům přímo v Jeruzalémě. ¹⁷Vytýkal jsem to judské šlechtě. „Co to děláte za špatnost?!“ ptal jsem se jich. „Vždyť znesvěcujete sobotu! Právě tohle dělali vaši otcové, a náš Bůh pak na nás a na toto město dopustil všechno to zlo! Když poskvřňujete sobotu, znovu rozněcujete jeho hněv proti Izraeli!“ ¹⁹Když se tedy v jeruzalémských branách začínalo šerit před sobotou, přikázal jsem, ať zavřou vrata. Zakázal jsem je otevírat, dokud neskončí sobota. Do bran jsem postavil některé ze svých mužů, aby se v sobotu nemohl přivážet náklad. ²⁰Jednou nebo dvakrát museli obchodníci a prodáváci veškerého zboží přenocovat venku před Jeruzalémem. ²¹Já jsem je ale varoval. „Co tady nocujete před hradbami?“ říkal jsem jim. „Ještě jednou, a vztáhnu na vás ruku!“ Od té doby už v sobotu nechodili. ²²Levitům jsem nařídil, aby se očistili a přišli hlídat brány, aby sobotní den zůstal svatý... (Neh 13,15–22; B21)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním biblickém textu. O jaký problém se jednalo? Proč jej Nehemjáš považoval za tak závažný?

Jestliže jsme v menšině, není snadné stát na Boží straně a hájit jeho principy. Bůh řekl, že sobota je svatým dnem, ve kterém se nemá konat žádná práce, a proto Nehemjáš dělal vše, co mohl, aby lid toto přikázání dodržoval i v Jeruzalémě. Cítil morální odpovědnost a k problému se jasně postavil.

Sobota byla stvořena jako vrchol stvořitelského týdne. Šlo o jedinečný den a lidé měli během něj trávit čas v Boží přítomnosti. Neměli se zaměřovat na své snažení, ale prožívat obnovu v Boží blízkosti.

Kdosi jednou řekl: „Více než Izraelci zachovávali sobotu, sobota zachovávala Izraelce.“ Sedmý den, sobota, byl a zůstává mocným prostředkem, který pomáhá udržovat živou víru lidí, kteří se jí z Boží milosti usilují zachovávat a těšit se z nabízených požehnání.

Podle toho, co popisují verše **Neh 13,17–22**, podnikl Nehemjáš proti znesvěcování soboty (nakupování a prodávání) velmi rázné

kroky. Jaké? Co si o nich myslíš? Dokázal by sis představit, že by někdo zasáhl podobně dnes?

Nehemjáš byl místodržitelem Judska a považoval za svůj úkol dbát na dodržování pravidel. Jelikož pravidla v Judsku byla postavena na Božím zákoně, Nehemjáš byl strážcem zákona, včetně zachovávání soboty. Možná kdyby se knížata země postavila proti rozkladu způsobnému veleknězem, Nehemjáš by se neocítl v tak složité situaci. Ale šlechtici a bohatí Izraelci byli zřejmě nabroušení vůči Nehemjášovi už déle, protože je v minulosti přinutil vrátit část majetku chudým. To byl jistě jeden z důvodů, proč nijak neprotestovali proti jednání Eljašíba a Tóbijáše.

Nehemjáš nejprve knížata napomenul a pak přikázal, že na sobotu mají být brány zavřené. Ustanovil dokonce strážce, kteří na to měli dohlížet. Když se místo obchodování přesunulo z města za jeho hradby, zaujal poměrně tvrdý postoj: vyhrožoval obchodníkům, že na ně následující sobotu „vztáhne ruku“. Nehemjáš určitě stál za svým slovem, protože obchodníci jeho výhrůžku pochopili a Jeruzalému se raději v sobotu vyhnuli.

Aplikace

Čím je pro tebe sobota? Jak prožíváš její svatost? Co je pro tebe v sobotu nejdůležitější? Proč?

KDYŽ DVA DĚLAJÍ TOTÉŽ...

²³Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! Odevzdáváte desátky z máty, kopru a kmínu, a ne dbáte na to, co je v Zákoně důležitější: právo, milosrdenství a věrnost. Toto bylo třeba činit a to ostatní nezanedbávat. ... ²⁸Tak i vy se navenek zdáte lidem spravedliví, ale uvnitř jste samé pokrytectví a nepravost. ²⁹Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! Stavíte náhrobky prorokům, zdobíte pomníky spravedlivých ³⁰a říkáte: „Kdybychom my byli na místě svých otců, neměli bychom podíl na smrti proroků.“ (Mt 23,23.28–30)

Osobní studium

Nehemjásovo nadšení pro sobotní den je obdivuhodné. Byl tak zapálený pro správné zachování soboty, že dokonce vyhrožoval obchodníkům z jiných národů, kteří přicházeli do Jeruzaléma, že proti nim zasáhne. Byl připraven osobně zakročit proti těm, kteří nebudou respektovat jeho nařízení. Jako místodržitel měl úřední odpovědnost za náležitě dodržování příkázání.

„Touha po vlastním prospěchu vedla vůdce lidu k tomu, že stranili bezbožným. Jakého zla se to dopouštíte? Znesvěcujete den odpočinku! napomínal je Nehemjáš přísně. Což právě tak nejednali vaši otcové? Proto náš Bůh uvedl všechno toto zlé na nás a na toto město. A vy jej zase popoužete k hněvu proti Izraeli tím, že znesvěcujete den odpočinku. (Neh 13,17.18) Pak nařídil, aby zavírali brány Jeruzaléma vždy přede dnem odpočinku a neotvírali [je] dříve než po dni odpočinku (Neh 13,19).“ (PK 671.672; OSU 254)

Diskuze o správném prožívání soboty byla v izraelském národě živá i během Ježíšova života. Mnozí z vůdců izraelského národa tehdy horlili pro svatost sobotního dne s podobným zápalem jako Nehemjáš a rázně zasahovali proti těm, kdo sobotu neprožívali podle jejich představ. A přesto s nimi Ježíš mnohdy nesouhlasil a stavěl se proti nim (Mt 12,1–8; Mk 3,1–6; L 6,6–11; J 5,5–16). Jak je to možné? V čem byl rozdíl?

Ježíš sám toužil po tom, aby lidé správným způsobem prožívali sobotu. Nikdy její význam nezlehčoval a nepopíral. Náboženští vůdcové jeho doby však byli ve své přehnané snaze dohlížet nad správným zachováním soboty extrémní, ba až fanatičtí. Ve své horlivosti dokonce obvinili z porušování soboty i samotného Ježíše, který je „pánem nad sobotou“ (L 6,5). I ve snaze o dobré věci se dá zajít do nežádoucího extrému. Ironií je, že ačkoliv mnozí z těchto farizeů a zákoníků vyjadřovali své obavy o zachování zákona, zapomněli na to, co bylo „v Zákoně důležitější“ – na „právo, milosrdenství a věrnost“ (Mt 23,23).

Aplikace

Jak si můžeme dát pozor (jednotlivci i církev), abychom nedělali podobné chyby jako farizeové a zákoníci a nezapomínali na to, co je „v Zákoně důležitější“ – at už jde o zachování soboty, nebo o jiné aspekty víry a náboženství? Jak se můžeme bránit extrému a fanatismu na straně jedné, a relativizaci a zlehčování Božích nařízení na straně druhé?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si kapitulu „Opravdová radost“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 115–126; CVP 117–125). „Jelikož Nehemjáš předvídal, jaká pohroma by národ stihla, kdyby se tomuto zlu neučinila přítrž, rozhodl se lidi varovat. ... Jejich svědomí se probudilo a byla zahájena další reforma, díky které mohl Bůh Izraeli znovu požeňnat.“

Někteří z těch, kteří vykonávali svaté povolání, se snažili získat povolení k tomu, aby mohli zůstat se svými pohanskými ženami. V této situaci se však nikdo na postavení neohlížel. Každý, kdo odmítl přerušit své spojení s modloslužebníky, nemohl s okamžitou platností dále sloužit Bohu. Například vnuk velekněze, který si vzal za ženu dceru nechvalně známého Sanbalata, byl nejen zbaven svého výsadního postavení, ale i vyhnán z Izraele.“ (PK 673.674; OSU 254)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte o uvedeném citátu z knihy *Od slávy k úpadku*. Jaký je váš názor na Nehemjášovo rozhodnutí nedělat žádné výjimky ani v případě těch, kteří opravdu milovali své manželky a nechtěli se od nich oddělit? Nebyl Nehemjáš přece jen příliš tvrdý a neústupný? Nemohl udělat alespoň nějaké ústupky nebo výjimky? Proč ne? V tomto kontextu uvažujte o způsobu, jakým církev napomíná své členy. Proč by církev měla jednat s láskou a porozuměním, ale zároveň nesnižovat Boží standardy?
2. Ačkoliv víme, že na zachování soboty není nic zákonického, podobně jako není nic zákonického na tom, že nevráždíme nebo nekrademe, proč si musíme dávat pozor, aby se pro nás svěcení soboty (nebo zachovávaní jiných příkázání) nestalo jen prázdnou formou? Jak nás vědomí toho, co pro nás Kristus vykonal na kříži, může chránit před pastí zákonictví?
3. Jak se můžeme bránit před nebezpečím, proti kterému bojoval i Nehemjáš a jež nás ohrožuje, děláme-li stále, byť drobné kompromisy?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Špatné rozhodnutí – a co dál?

Texty na tento týden

Neh 13,23–25; Dt 7,3.4; 2K 6,14; Ezd 9 a 10; 1K 7,10–17

Základní verš

„Volal jsem: ‚Můj Bože, stydím se a hanbím pozdvihnout k tobě svou tvář, Bože můj. Naše nepravosti se nám rozmohly až nad hlavu, naše provinění vzrostlo až k nebi.“ (Ezd 9,6)

Ezdráš a Nehemjáš se stali vůdci společnosti, v nichž se normou stala smíšená manželství s partnery nepocházejícími z Izraele. Oba vůdci se tím velmi trápili, protože usilovali vést národ k blízkému vztahu s Bohem. Uvědomovali si negativní vliv, který měli na Izraelce lidé nevěřící v Hospodina a uctívající modly. Viděli hrozné následky takového jednání v dějinách židovského národa. Kenaanské náboženství stále více ovlivňovalo židovský národ, až byli Baal a Aštoreta uctíváni téměř na každém vyvýšeném místě. Nesmíme zapomínat ani na ničivý vliv, který měli jejich nevěřící partneři na celou rodinu. Bileám radil Moábcům, aby poslali k Izraelcům své ženy. Ujistil je, že když si je Izraelci vezmou za manželky, určitě se odvrátí od svého Boha (Nu 31,15.16). Naneštěstí měl pravdu. Nejenže se manželé ovlivňují navzájem, ale mají silný vliv i na své děti a na formování jejich víry.

Co se Ezdráš a Nehemjáš rozhodli udělat se smíšenými manželstvími Izraele? Nevšímal si jich, nebo se proti nim ostře postavili? Tento týden budeme sledovat, jak Ezdráš a Nehemjáš přistoupili k řešení tohoto celonárodního problému.

Budování společnosti

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

PROBLÉM A NEHEMJÁŠOVA REAKCE

²³V oněch dnech jsem také viděl, že si židé brali ašdódské, amónské a moábské ženy. ²⁴Jejich děti pak mluvily zpoloviny ašdódsky, ale nedovedly mluvit židovsky. Hovořily jazykem toho či onoho lidu. ²⁵Měl jsem s nimi o to spor a zlořečil jsem jim, některé muže jsem bil a rval za vousy a zapřisáhl jsem je při Bohu: „Nedávejte své dcery jejich synům a neberte jejich dcery svým synům a sobě!“ (Neh 13,23–25)

Osobní studium

Pokus se podle veršů v úvodu shrnout vlastními slovy, jaký problém vznikl a jak jej Nehemjáš řešil.

Protože děti nemluvily aramejsky (jazyk používaný během exilu) ani hebrejsky, nemohly rozumět učení Písma. Šlo o vážný problém, který mohl vést k překroucení nebo dokonce ke ztrátě znalosti Božího zjevení. Zákoníci a kněží vykládali Tóru většinou v aramejštině, aby jim rozumělo co nejvíce lidí. Jelikož matky pocházející z okolních národů aramejsky nemluvily – a byly to hlavně ony, na kom spočívala péče o potomstvo – nepřekvapí nás, že jejich děti nemluvily jazykem svých otců. Prostřednictvím jazyka, kterým mluvíme, se dozvídáme o základních konceptech fungování dané kultury. Ztráta znalosti biblického jazyka znamenala v té době ztrátu jejich identity. Pro Nehemjáše proto bylo nemyslitelné, aby rodiny ztrácely kontakt s Božím slovem a tím ztrácely spojení s žiým Hospodinem, Bohem Izraele.

Teologové poukazují na to, že Nehemjášovo jednání vedlo pravděpodobně k veřejnému zahanbení lidí, což bylo v té době součástí určeného trestu. „Zlořečení“, o kterém se v textu mluví, se pravděpodobně vztahuje k prokletím z Dt 28, která měla dopadnout na ty, kteří poruší smlouvu s Hospodinem. Je možné, že Nehemjáš použil právě tato slova Písma, aby lidé pochopili svá špatná rozhodnutí a jejich důsledky.

Kromě toho, když text říká, že Nehemjáš měl s muži „spor a zlořečil jsem jim, některé muže jsem bil a rval za vousy a zapřisáhl jsem je při Bohu...“ (Neh 13,25), neměli bychom si ho představit jako zuřivce jednajícího v návalu zlosti. Je třeba si uvědomit, že i toto bylo součástí předepsaného veřejného trestu. Takové jednání Nehemjáš použil pouze proti „některým“ z nich. Velmi pravděpodobně se tak postavil pouze proti těm, kteří takové chování obhajovali nebo k němu naváděli druhé. Nehemjáš tento extrémní nástroj použil proto, aby lidi páchající a hájící zlo veřejně zahanbil. Chtěl se ujistit, že lidé pochopí závažnost jejich rozhodnutí a následky, které to přinese.

Aplikace

Co bys měl udělat, když se ti zdá, že někdo v církvi nejedná správně?

NEHEMJÁŠOVO PŘÍSNÉ NAPOMENUTÍ

²⁶Což se právě tím neprohřešil izraelský král Šalomoun? Mezi mnohými národy nebylo krále jemu podobného. Byl milován Bohem, který jej určil za krále nad celým Izraelem. A přece i jeho svedly ženy cizinky ke hříchu. ²⁷Máme snad mlčet, když vás slyšíme, že pácháte všechno to velké zlo, že se zpronevěřujete našemu Bohu a berete si ženy cizinky? (Neh 13,26,27)

Osobní studium

O čem mluví úvodní verše a co se můžeš dozvědět o nebezpečí, které nám hrozí, když se odchýlíme od správné cesty?

Po staletích udělali Izraelci v oblasti partnerských vztahů stejně špatná rozhodnutí jako kdysi Šalomoun. Toho vedla jeho vlastní rozhodnutí ke stále hlubšímu pádu do hříchu. Je vhodné říci, že Šalomoun způsobil svůj vlastní úpadek tím, že neuposlechl Boží příkaz pro krále Izraele: „Také ať nemá mnoho žen, aby se jeho srdce neodvrátilo od Boha. Ani stříbra a zlata ať nemá příliš mnoho.“ (Dt 17,17) Právě Šalomounův život může sloužit jako záporný příklad: nejenže se oženil s více než jednou ženou, ale co je ještě závažnější (jak poukazuje Nehemjáš), vybral si ženy, které neuctívaly Hospodina.

Proč bylo správné, že Nehemjáš káral národ za smíšená manželství s pohany? Co k tomuto tématu říkají následující texty?

Gn 6,1–4

Gn 24,3.4

Gn 28,1.2

Dt 7,3.4

2K 6,14

Příkaz, který mluvil o zákazu smíšených manželství, nijak nesouvisel s nacionalizmem. Zákon se tím snažil zabránit pronikání modlářství do společenství vyvoleného lidu.

Vždyť například Mojžíš i Bóaz se sice oženili se ženami z jiných národů, ale Midjánka Sipora i Moábka Rút uctívaly jako svého Boha Hospodina. Zákon o smíšených manželstvích se proto soustředil na spojování se s těmi, kteří vyznávali jinou víru. Problémem bylo, že se muži v době Ezdráše a Nehemjáše rozhodli pro sňatky s ženami, které nevěřily v Hospodina. Richard M. Davidson píše: „Plán pro manželství z rajské zahrady ... poukazoval na vzájemně se doplňující jednotu dvou partnerů v duchovním svazku i v ostatních důležitých hodnotách.“ (*Flame of Yahweh*. Peabody: Hendrickson Publishers, 2007, str. 316) Pohanské manželky z našeho příběhu se nerozhodly vzdát se své modloslužby. Nehemjáše rozhodnutí lidu pravděpodobně spíše rozesmutnilo, než pobouřilo, protože to pro něj bylo znamením nedostatečné oddanosti Hospodinu.

Bible nám radí, jak si zachovat víru v Hospodina a jak rozmnožit naši spokojenost a prosperitu. I příkázání týkající se manželství mají vést k lepšímu životu a k vzájemnému povzbuzování ve víře v Boha.

Aplikace

Co se můžeš naučit z dnešních příběhů? Jak můžeme dnes vyjádřit svůj nesouhlas s hříšným jednáním, a přesto lidem projevit svou lásku a přátelství?

EZDRÁŠOVA REAKCE

¹Když byly vyřízeny tyto záležitosti, přistoupili ke mně předáci a řekli: „Izraelský lid, ani kněží a levité, se neoddělili od národů země, páchají ohavností Kenaanců, Chetejců, Perizejců, Jebúsejců, Amónců, Moábců, Egyptanů a Emorejců. ²Berou sobě i svým synům za ženy jejich dcery. Tak se mísí svatě símě s národy země. Předáci a představenstvo v této zpronevěře vedou. (Ezd 9,1,2)

Osobní studium

Přečti si text **Ezdráš 9. kapitola**. Jak prorok reagoval na zprávy o smíšených manželstvích Izraelců? Ve verších Ezd 9,1,2 se říká, že „se neoddělili od národů...“. Slovo „oddělit“ je použito i v následujících verších: **Lv 10,10; 11,47; Ex 26,33** a **Gn 1,4.6.7.14.18**. Co použití tohoto slova naznačuje o podstatě problému smíšených manželství mezi věřícími a nevěřícími?

Vůdcové národa oslovili Ezdráše v souvislosti s problémem smíšených manželství. Při jmenování dotyčných národů hovoří o „ohavnostech“ (Ezd 9,1), čímž prokazují svou znalost Tóry, protože seznam národů pochází přímo z biblického záznamu (např. **Dt 7,1–4**). Je zajímavé, že s touto informací přicházejí za Ezdrášem občanští představitelé, protože i duchovní vůdci národa – kněží a levité – se dopouštěli tohoto přestoupení.

„Ezdráš věděl, že jednou z hlavních příčin izraelského odpadnutí před babylónským zjetím byly právě sňatky s pohany. Kdyby tehdy od nich zůstali odděleni, ušetřili by si mnoho nepříjemných zkušeností. Proto když se nyní dozvěděl, že vysoce postavení lidé přestupují zákony, které mají chránit jejich duchovnost, velice se rozčílil. Jeho srdce naplnil spravedlivý hněv.“ (PK 620; OSU 233)

Slovo „oddělit“ se používá k vyjádření protikladných objektů. Ve skutečnosti poukazuje na úplný rozpor. Lidé tím vyjádřili své poznání a pochopení Božího příkazu, aby zůstali odděleni od okolních národů. Porozuměli, že se nikdo nemá nechat oddat s partnerem nebo partnerkou, jehož (jejíž) odlišná víra ovlivní nejen fungování manželství, ale i způsob, jakým budou vychovávat své děti. Vnímali vážnost situace, která v národě nastala.

Aplikace

Co můžeš udělat pro zachování a posílení víry ve své rodině nebo domově, a to i tehdy, jestliže jsi už v minulosti udělal špatné rozhodnutí?

EZDRÁŠOVO ROZHODNUTÍ A ČINY

“Nyní vzdejte chválu Hospodinu, Bohu svých otců, a jednejte podle jeho vůle. Oddělte se od národů země a od žen cizinek!”¹² Celé shromáždění hlasitě odpovědělo: „Ano, budeme jednat podle tvého slova. ...”¹⁹ Podáním ruky slíbili, že své ženy propustí. Za své provinění obětovali berana. (Ezd 10,11.12.19)

Osobní studium

Přečti si text **Ezdráš 10. kapitola**. Jak Ezdráš a vůdcové národa přistoupili k řešení problému smíšených manželství?

Celé shromáždění se společně rozhodlo, že od sebe vyženou ženy – cizinky. Je pozoruhodné, že s takovým krokem souhlasili i ti, kterých se toto rozhodnutí bezprostředně týkalo – kromě čtyř mužů, jmenovitě zmíněných ve verši **Ezd 10,15**. Splnění tohoto plánu jim trvalo tři měsíce. Nakonec poslalo pryč své manželky celkově 113 hebrejských mužů (**Ezd 10,18–43**). Poslední verš 10. kapitoly uvádí, že v některých z těchto smíšených manželství už byly děti. Poslat pryč manželky i s dětmi se nám může jevit jako nelogické, ba i nesprávné a neetické. Musíme si však uvědomit, že šlo o mimořádnou situaci. V tomto specifickém čase Bůh začíná nanovo jednat s Izraelci a oni se rozhodují nově vstoupit do smlouvy s ním. Naplno následovat Hospodina vyžadovalo radikální rozhodnutí a mimořádné kroky.

Ve verších **Ezd 10,11** a **19** se nacházejí slova „oddělit se“ (*badal*) a „propustit“ (*jaca*), která nejsou na žádném jiném místě v Písmu

použita k označení rozvodu. Ezdráš patrně znal obvyklá slova označující rozvod, ale rozhodl se je nepoužít. Je tedy pravděpodobné, že Ezdráš nepokládal tyto sňatky za platné, protože se ukázalo, že nebyly uzavřeny v souladu s ustanoveními Tóry. Tyto sňatky byly tedy prohlášeny za neplatné, protože byly v rozporu se zákonem. Z textu není jasné, co se s manželkami a dětmi stalo a jak toto jednání ovlivnilo celé společenství. Podle tehdejšího zvyku se měli bývalí manželé postarat o přestěhování svých manželek a dětí, které se obvykle vrátily zpět do domu svých rodičů.

Postupem času se však někteří židovští muži znovu oženili s nevěřícími manželkami a možná se někteří vrátili ke svým původním manželkám, které poslali pryč. Krátkodobé trvání tohoto řešení můžeme připsat lidské přirozenosti a naší váhavé a nestálé oddanosti Bohu. I ti z nás, kteří se považují za opravdově věřící, musejí připustit, že do života přicházejí období, kdy je náš vztah k Bohu vlašný a naše chození s ním může být označeno jako neuspokojivé. Naneštěstí mají lidé velmi často problém dát Boha na první místo svého života.

Aplikace

Máš nějakou osobní zkušenost s nestálou oddaností Bohu? Co ses naučil z takových období? Co ti pomohlo posílit tvůj vztah s Bohem?

MANŽELSTVÍ DNES

¹⁰Těm, kteří žijí v manželství, prikazuji – ne já, ale Pán – aby žena od muže neodcházela. ¹¹A když už odejde, ať zůstane neprovdána nebo se s mužem smíří; a muž ať ženu neopouští. ¹²Ostatním pravím já, a ne už Pán: Má-li někdo z bratří ženu nevěřící a ona je ochotna s ním zůstat, ať ji neopouští.

¹³A má-li žena muže nevěřícího a on je ochoten s ní zůstat, ať ho neopouští. ¹⁴Nevěřící muž je totiž posvěcen manželstvím s věřící ženou a nevěřící žena manželstvím s věřícím mužem, jinak by vaše děti byly nečisté; jsou však přece svaté! ¹⁵Chce-li nevěřící odejít, ať odejde. Věřící nejsou v takových případech vázání. Bůh nás povolal k pokoji. ¹⁶Víš snad, ženo, zda se ti podaří přivést muže ke spáse? Víš snad, muži, zda se ti podaří přivést ženu ke spáse? ¹⁷Každý ať žije v tom postavení, které měl od Pána, když ho povolal k víře. A tak to nařizují v církvích všude. (1K 7,10–17)

Osobní studium

Na základě toho, co jsme se dozvěděli z knih Ezdráš a Nehemjáš o problematice smíšených manželství, můžeme konstatovat, že:

1. Bůh bere manželství vážně a měli bychom je tak brát i my.

2. O svém budoucím manželském partnerovi bychom měli přemýšlet rozvážně a na modlitbě. Boha bychom měli zahrnout do svého rozhodování.

3. Měli bychom se rozhodnout pro věrnost Božím principům, které nás mohou ochránit před smutkem a různými problémy.

Prozkoume, jak se apoštol Pavel staví k problému smíšených manželství. Pečlivě si prostuduj úvodní verše. Jaký by měl být náš postoj k problematickým manželstvím? Jeli-li v Písmu nenacházíme žádné detailní příkázání spojené s manželstvím mezi lidmi různého vyznání, bylo by velmi nemoudré zaujmout postoj, který jde proti záměru Pavlova textu a tvrdit, že oddělení se od nevěřícího partnera je ten nejsprávnější postoj, a doporučovat ho na základě Ezdrášova příběhu jako jediný možný. Situace během života Ezdráše a Nehemjáše byla jedinečná a události se děly v souladu s Boží vůlí (Ezd 10,11). Šlo tehdy

o celé společenství Izraele, o jeho budoucnost a uctívání Hospodina.

V Ezdrášově době byl v ohrožení i rod, z něž se měl narodit Mesiáš. Proto by jednorázová událost neměla být vnímána jako závazné nařízení. Tento příběh by nás však měl poučit o tom, jakou důležitost přikládá Bůh vyrovnanému vztahu v manželství. Satan má radost, když se rozhodneme pro vstup do manželství s člověkem, který nepodporuje naši oddanost Bohu. Ví totiž, že pokud oba manželé mají stejné přesvědčení, budou silnější ve své misijní práci pro Boha, než když je věrný jen jeden.

Ačkoli Bible vystupuje proti manželstvím, která nejsou založena na společném vyznání (2K 6,14), nacházíme v ní i stati založené na projevení milosti a milosrdenství vůči těm, kteří se rozhodli jinak. Bůh posiluje i ty, kteří jsou v manželství s nevěřícími, aby zůstávali věrni Bohu i svému partnerovi. Ani když se rozhodneme v rozporu s jeho vůlí, Bůh nás neopustí ani nezavrhně. Když ho prosíme o pomoc, dá nám ji. To samozřejmě neznamená, že si můžeme dělat, co chceme, a pak očekávat, že nám Bůh přesto požehná. Ale když přicházíme k Bohu s prosbou a pokorným srdcem, vždy nás slyší. Bez Boží milosti by nebylo žádné naděje pro nikoho z nás, protože všichni jsme hříšníci.

Aplikace

Jak by vaše společenství mohlo pomoci lidem, kteří prožívají ve svém manželství krizi – ať už je příčinou cokoliv?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 57. kapitolu „Nehemjášova reforma“ z knihy *Od slávy k úpadku* (PK 669–678; OSU 253–256).

„Pracovitost a nadšení pro Boží dílo jsou důležitou součástí pravého náboženství. Zatímco uvážlivým jednáním v příhodný čas je možné dosáhnout velkých výsledků, leností a nedbalostí lze mnoho ztratit a znevážit Boží jméno. Pokud jsou vedoucí lhotejní a chybí jim nadšení, jejich sbory budou netečné a budou mít zalíbení v povrchních radovánkách; pokud však budou odhodlaně sloužit Bohu, členové sborů budou jednotní, plní naděje a horliví pro Boží dílo. Stránky Božího slova, které popisují nenávisť, úskoky a zrady Sanbalata a Tóbijáše, hovoří také o Ezdrášovu a Nehemjášovu odevzdání a sebeobětování. Záleží jen na nás, který z příkladů se rozhodneme následovat.“ (PK 676; OSU 255.256)

Otázky k rozhovoru

1. Při čtení příběhů o řešení problému smíšených manželství je zřejmé, že mnozí lidé nebyli skutečně oddaní Bohu. To byl také ten základní důvod, proč si vybrali pohanské manželky. Ezdráš se rozhodl, že je nenechá, aby si dělali, co chtějí. Snažil se je napomenout a napravit, aby se změnili. Byla však tato změna opravdová? Tím, že změnili své jednání, změnilo se i jejich srdce? Posílila se jejich oddanost Bohu? Z čeho můžeme usuzovat, že v mnoha případech tomu tak nebylo? Co se můžeme naučit z jejich chyb? Proč je změna srdce opravdu tak důležitá?
2. Boží principy jsou věčné a absolutní, přesto je v různých kulturách potřeba uplatňovat je s moudrostí a citem. Proč musíme mít na paměti tyto rozdíly, když se snažíme aplikovat Boží principy do našich životů a situací?
3. Co nám může pomoci činit moudrá rozhodnutí, aniž bychom dělali ústupky anebo omezovali osobní svobodu druhých?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Vůdci Izraele

Texty na tento týden

1Kr 12,1–16; Sk 15,7–11; J 11,46–53; Neh 4,1–17; Ezd 8,21–23.31.32

Základní verš

„I rozešel se všechen lid, aby jedli a pili a posílali dárky; uspořádali velmi radostnou slavnost, protože porozuměli slovům, která jim byla zvěstována.“ (Neh 8,12)

Ezdráš i Nehemjáš jsou příklady velkých vůdců, kteří byli oddáni Bohu a plnili úkoly, jimiž je Hospodin pověřil. Jejich láska k Bohu v nich probudila touhu být věrnými služebníky. Právě jejich věrnost byla ústřední myšlenkou našeho studia.

Tento týden se při našem studiu Písma soustředíme na příklady těch, kteří v nějaké podobě vedli izraelský národ, ale nemůžeme postihnout všechny. Mohli bychom se věnovat i mnoha dalším, kteří měli v dějinách významný vliv. Vybrali jsme ty, z jejichž života se můžeme naučit to základní a důležité pro jakéhokoliv člověka, který dostal odpovědnost vést druhé. Možná si nyní myslíte, že to pro vás ve vaší situaci není aktuální, že nejste ve vedoucí pozici. Každý z nás však stále ovlivňuje druhé okolo sebe, a proto je toto studium užitečné pro všechny.

Hlavním bodem těchto příběhů vybraných osobností je to, co řekl Bůh. Právě Boží slovo formovalo a měnilo jejich myšlení a život. Výsledkem pak bylo velké úsilí o obnovu a oživení. Tito lidé byli zcela podřízeni Bohu, jeho slovu, radám a pokynům. Podobně by to mělo platit i pro nás. Bez ohledu na to, jaká je naše odpovědnost a role, Boží slovo musí být centrem našeho křesťanského života.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

VLIV VŮDCŮ

¹Král obeslal všechny starší z Judy a z Jeruzaléma, aby se k němu shromáždili. ²Potom vystoupil král do Hospodinova domu a s ním všichni judští muži a všichni obyvatelé Jeruzaléma, i kněží a proroci, veškerý lid, malí i velcí. I předčítal jim všechna slova Knihy smlouvy, nalezené v Hospodinově domě. ³Poté se král postavil na své stanoviště a uzavřel před Hospodinem smlouvu, že budou následovat Hospodina a zachovávat jeho příkazy, svědectví a nařízení z celého srdce a z celé duše a plnit slova této smlouvy, jak jsou napsána v této knize. Všechn lid se za smlouvu postavil. (2Kr 23,1–3)

Osobní studium

V Písmu nacházíme příklady lidí, kteří měli možnost vést Boží lid a ovlivňovat ho. Mnozí z nich vedli správným směrem, jiní přivedli lid na scestí nebo do záhuby. I dobří lídři občas udělali chybu – a naopak, i zlí vůdci udělali čas od času dobré rozhodnutí. Každý vůdce je jen člověkem – omylným a chybným. To je koneckonců zkušenost každého z nás.

Máme-li však vedoucí postavení, máme i velký vliv, který může být dobrý nebo špatný. Je neštěstím, když šíříme svůj špatný vliv v rodině, na pracovišti nebo kdekoli jinde. Ale když jsme ve vedoucí pozici, náš duchovní nebo morální vliv je mnohem větší

a dotýká se mnoha lidí. Ať je tedy naše role jakákoliv, je důležité, abychom odráželi principy, které nacházíme v Písmu.

Jaké příklady vedení najdeme v následujících verších? Vysvětli, jestli se jedná o příklad dobrý nebo špatný a proč.

Rechabeám (1Kr 12,1–16)

Petr (Sk 15,7–11)

Jóšijáš (2Kr 23,1–10)

Debóra (Sd 4,1–16)

Achab (1Kr 21,1–16)

Aplikace

Co se z těchto příkladů můžeš dozvědět o působení dobrého nebo špatného vlivu na společenství? Jak toto poznání můžeš využít ty na místě, kam tě Bůh postavil?

„DOPOUŠTĚL SE TOHO, CO JE ZLÉ V HOSPODINOVÝCH OČÍCH..“

²⁵V druhém roce vlády judského krále Ásy se stal králem nad Izraelem Nádab, syn Jarobeámův. Kraloval nad Izraelem dva roky. ²⁶Dopouštěl se toho, co je zlé v Hospodinových očích. Chodil po cestě svého otce, v jeho hříchu, jímž svedl k hříchu Izraele. (1Kr 15,25.26)

Osobní studium

Prostuduj následující texty. Co se z nich můžeš dozvědět o jednání zmíněných vůdců a jejich vlivu na lidi?

1Kr 15,25–34

2Kr 13,1–3

J 11,46–53

Stojí za zamyšlení, že každý člověk, který má nějaké vedoucí postavení, má zároveň potenciál ovlivnit duchovní život lidí směrem k dobrému nebo špatnému. Ve všech uvedených příkladech byl tento vliv zničující.

Je to právě náš charakter a naše oddanost Kristu, co ovlivňuje ty, se kterými přicházíme do kontaktu. Duchovní vůdci ovlivňují druhé buď dobrým směrem, to když oni sami upřímně a čestně hledají Hospodina a jeho vůli, nebo špatným směrem, pokud se snaží prosazovat svou vůli a vlastní já.

Na rozdíl od mužů, o kterých jsme dnes četli, je nepopíratelné, že Ezdráš i Nehemjáš měli jako vůdci velmi silný a důvěrný vztah s Bohem. Mimo jiné je to možné odvodit i z množství zpráv o jejich modlitbách a postech, které převyšují podobné záznamy o jiných vůdcích. Pod jejich vedením národ chodil s Hospodinem, i když nebylo všechno dokonalé. Ve svém životě byli oba jednoznačně obrázení směrem k Bohu. Skutečnost, že byli i takoví, kteří se nenechali ovlivnit Ezdrášem a Nehemjášem k dobrému, svědčí o tom, že ne víra druhých, ale jen naše vlastní může s konečnou platností změnit náš život. Stačí si v této souvislosti uvědomit to množství současníků, kteří měli možnost setkat se osobně s Ježíšem, poslouchat jeho kázání, nebo být dokonce svědky jeho zázraků – a přesto ho nakonec odmítli. Ať máme v životě jakékoli postavení či odpovědnost, můžeme druhé ovlivňovat k dobrému nebo špatnému. Ale v konečném důsledku je každý člověk zodpovědný před Bohem sám za sebe a za svá rozhodnutí.

Aplikace

Uvažuj o lidech, kteří jsou ve sféře tvého vlivu. Jak bys mohl zlepšit způsob, jakým je ovlivňuješ?

ODVAHA A SÍLA

¹²Všichni, kdo stavěli, měli meč připásaný na bedrech a tak stavěli, a vedle mne stál trubač. ¹³Řekl jsem šlechticům, představenstvu a ostatnímu lidu: „Dílo je veliké a rozsáhlé a my jsme rozděleni po hradbách daleko od sebe. ¹⁴Uslyšíte-li z některého místa zvuk polnice, shromáždíte se tam k nám. Náš Bůh bude bojovat za nás.“ ¹⁵A pokračovali jsme v díle; polovina mužů držela kopí od svítání až do soumraku. (Neh 4,12–15)

Osobní studium

Přečti si text 4. kapitoly knihy Nehemjáš. Jak v těchto verších ukázal Nehemjáš svou odvalu? Odkud ji získal? Jaké poučení si můžeš vzít z jeho příkladu?

Nehemjáš se postavil proti nepřítelům, kteří se snažili Izraelece zastrašit. Chopil se iniciativy a připravil lid k boji. Neřekl jen něco ve smyslu: „Bože, ty to za nás zaříd...“ Naopak, vedl druhé, aby udělali, co bylo třeba. Chopili se mečů a současně pracovali na budování hradeb. Pod Nehemjášovým vedením se Židé nekrčili strachy někde v koutě, ale odvážně vzali zbraně, aby se bránili. Nehemjáš svým lidem věřil, povzbuzoval je a pracoval spolu s nimi. Motivoval je k práci tím, že jim svěřil a přidělil různé odpovědnosti. Nehemjáš to však neudělal tak, že by jen lidem zadal pokyny a pak se někde schoval na bezpečném místě. Stál vedle nich a spolu s nimi konal práci, kterou bylo třeba udělat.

V Písmu se nacházejí příběhy, v nichž Bůh lidem řekl, aby jen tiše stáli a dívali se, jak bude za ně bojovat. Jsou však i příběhy, v nichž Bůh říká: „Připravte se, jedněte a já vám dám vítězství.“ Pokud chceme vidět Boží vysvobození a požehnání, potřebujeme i my udělat to, k čemu nás Bůh povolal.

„Jelikož Nehemjáš nepřestal ani na okamžik spoléhat na Boha, jeho nepřítelům se nepodařilo nad ním získat převahu. V životě člověka, který má vznešený cíl a vzrušující poslání, nemůže zlo zakořenit. Právě Boží služebníky nikdo nemůže odvést od jejich záměrů, protože jsou zcela závislí na Boží milosti. Bůh jim dává Ducha svatého, aby jim pomohl v každé nesnázi. Pokud se jim Boží lid nechá vést a bude ochoten spolupracovat, dosáhne velkolepých výsledků.“ (PK 660; OSU 249)

Nehemjášova odvaha pramenila z pochopení reality a zároveň z vědomí úžasné Boží síly. Viděli jsme, že Nehemjášovo poznání toho, jaký je Bůh, ho motivovalo k mocným činům víry.

Aplikace

Přestože je kontext jiný, uvažuj, jak tento text popisuje to, co jsme viděli u Nehemjáše: „Někdo však řekne: ‚Jeden má víru a druhý má skutky.‘ Tomu odpovím: Ukaž mi tu svou víru bez skutků a já ti ukážu svou víru na skutcích.“ (Jk 2,18)

NADŠENÍ A CÍL

⁸Přišel [Ezdráš] do Jeruzaléma pátého měsíce téhož sedmého roku jeho [Artaxerxova] kralování.

⁹Na první den prvního měsíce byl stanoven nástup cesty z Babylónu a prvního dne pátého měsíce přišel do Jeruzaléma, protože nad ním byla dobrotivá ruka jeho Boha. ¹⁰Ezdráš bádál s upřímným srdcem v Hospodinově zákoně, jednal podle něho a vyučoval v Izraeli nařízením a právům. (Ezd 7,8–10)

Osobní studium

Co nás následující texty učí o síle, která působila v životech Ezdráše a Nehemjáše? Co bylo smyslem jejich života?

Neh 2,1–10

Ezd 7,8–10

Ve všem, co dělali, usilovali Ezdráš i Nehemjáš, aby se v životě Božího lidu uskutecňovala Boží vůle. Ano, lidé mnohokrát selhali a mnohdy za to nesli zasloužený trest. Ale Bůh byl věrný svým zaslíbením a otevřel svému lidu cestu k návratu do zaslíbené země, aby Izraelci, pokud zůstanou věrní, splnili cíl, který pro ně stanovil. A Hospodin ve své moudrosti vybral dva oddané muže v něčem podobné Mojžíšovi, kteří sehráli ústřední roli v obnově národa, podobně jako si před mnoha generacemi použil k mimořádnému dílu i Mojžíše.

Velcí vůdci mají v životě často určitý cíl, který usměrňuje všechno jejich jednání. Dá se říci, že i životy Ezdráše a Nehemjáše měly takový cíl. Bůh jim ukázal, jaký by měl být jeho lid, a oni se rozhodli udělat vše pro to, aby toho dosáhli. Ezdráš studoval Boží slovo

a vyučoval Božímu poselství. Nehemjáš zase povzbuzoval a motivoval ke správnému jednání, k tomu, aby se lidé odvážně postavili na Boží stranu. Oba chtěli vidět obnovený Jeruzalém, ale nešlo jim jen o obnovu města či jeho hradeb. Toužili, aby se obnova a oživení uskutečnily i v životech obyvatel města. To byla jejich motivace jednat, usměrňovat, napomínat a také vyžadovat určité činy a kroky. Velcí vůdci mají vizi, usilují povznést lidi výš, než je laťka obyčejnosti a průměrnosti. Ezdráš a Nehemjáš věřili v milujícího a mocného Boha, který dokáže konat zázraky. Toužili, aby s ním měl každý hluboký vztah.

Od první kapitoly knihy Nehemjáš může čtenář žasnout nad Nehemjášovou oddaností Boží věci a starost o to, v jakém stavu se nachází Boží lid. V první kapitole vidíme Nehemjáše plakat, když se dozvídá o strádání Izraelců v Judsku. Padá na kolena, modlí se, vyznává hříchy a touží udělat vše, co od něj bude Bůh chtít. Nehemjáš je veden myšlenkou přinést změnu. Byl to muž činu a toužil konat Boží dílo. Nešlo mu o peníze ani o dosažení vysokého postu, ačkoli to vše v Persii měl. Rozhodl se však jít do Judska, kde ho na každém kroku čekalo různé protiventství. Ve víře vykročil a nehleděl na překážky, které mu stály v cestě.

Aplikace

Co tě v životě inspiruje? Jaký je cíl a smysl tvého života? Co bys chtěl ve svém životě vykonat pro Boha?

POKORA A VYTRVALOST

²¹Tam u řeky Ahavy jsem vyhlásil půst, abychom se před svým Bohem pokořili a vyprosili si u něho pro sebe, pro své děti i pro všechny svůj majetek přímou cestu. ²²Ostýchal jsem se totiž žádat od krále ozbrojený doprovod a jízdu, aby nám na cestě pomáhali proti nepříteli; řekli jsme králi: „Dobrotivá ruka našeho Boha je nade všemi, kdo ho hledají, ale jeho moc a hněv je proti všem, kdo ho opouštějí.“ ²³Proto jsme se postili a prosili jsme v této věci svého Boha, a on naše prosby přijal. ... ³¹Dvanáctý den prvního měsíce jsme se vydali od řeky Ahavy na cestu do Jeruzaléma a ruka našeho Boha byla nad námi. Vysvobozovala nás z rukou nepřátel a těch, kteří nám na cestě strojili úklady. ³²Přišli jsme do Jeruzaléma a strávili jsme tam tři dny. (Ezd 8,21–23.31.32)

Osobní studium

Uvažuj o verších v úvodu dnešní části. Jak se díváš na Ezdrášovo rozhodnutí neříci králi o svých obavách? Považuješ to za znak odvahy, nebo pošetilosti? Jaké důsledky měl tento Ezdrášův postoj?

Nehemjáš o něco později královskou ochranu pro svůj doprovod přijal. Ale Ezdráš věřil, že Bůh se nejlépe projeví a oslaví tehdy, když on sám nebude žádat o královu ochranu. Když se tedy Ezdráš dostal bez újmy až do Jeruzaléma, díky za to připsali Hospodinu. V některých situacích se možná až příliš spoléháme na pomoc druhých lidí a nedovolíme Bohu, aby jednal. Ezdráš se rozhodl, že v dané situaci udělá prostor, aby se Bůh projevil, což mělo být pro krále svědectvím, že Hospodin je opravdu mocný Bůh. Ezdrášovo jednání však nebylo založeno na troufalosti. Svolał všechny lidi a společně se za danou věc postili a modlili. Nevydali se na cestu, dokud vše ne-

odevzdali do Božích rukou a necítili se Bohu opravdu blízko. Přistoupili před Boha v pokore a prosili, aby se jeho ochrana stala znamením o jeho moci. A Bůh odpověděl.

Přečti si text **Neh 5,14–19**. Jak Nehemjáš projevil svůj postoj pokory?

Skuteční lídři musí být ochotní projevit pokoru a stát se služebníky. Schopný vůdce nevyžaduje ani nepotřebuje „titul“, aby si získal úctu. Nehemjáš měl pro každého otevřené dveře a ochotně dával ze svého. Projevil svou víru v Boha a jeho úžasná odanost Bohu byla příkladem pro všechny. Byl silnou osobností a vystupoval vážně, ale nad nikoho se nepovyšoval. V té době měl v židovském národě nejvyšší postavení, přesto byl velkorysý a štědrý. Tak se vlastně choval podobně jako o mnoho let později Ježíš Kristus, který nás učil, že druhé můžeme nejlépe vést tím, že jim budeme sloužit. Ježíš se tím řídil, a proto i my, bez ohledu na naše postavení, máme jednat stejně.

Aplikace

„Ježíš usedl, zavolał svých Dvanáct a řekl jim: ‚Kdo chce být první, buď ze všech poslední a služebník všech.‘“ (Mk 9,35) Co se z těchto Ježíšových slov můžeme naučit o podstatě opravdového vůdcovství podle Boží vůle?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si kapitolu „Síla modlitby“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 93–104; CVP 96–104). „Duchovní obnova, kterou vykonali přesídlenci pod vedením Zerubábel, Ezdráše a Nehemjáše, je totožná s tou, kterou bude nutné vykonat v závěru lidských dějin. Prostřednictvím zbytku věrných z Izraele chtěl Bůh na zemi uchovat povědomí o sobě. Oni byli strážci pravé bohoslužby, oni měli mezi sebou svaté proroky. Museli čelit silnému nepřátelství a jejich vůdci nesli na svých bedrech velkou zodpovědnost. Tito lidé cele spoléhali na Boha a věřili, že jeho pravda nakonec zvítězí.“ (PK 677; OSU 256)

Otázky k rozhovoru

1. Proč bychom měli v církvi podporovat ty, kterým bylo svěřeno vedoucí postavení? Kde jsou hranice takové podpory? Ani ve chvíli, kdy někomu v církvi svěříme vedení služebnosti, nezbavujeme se sami odpovědnosti za to, jak bude daná oblast fungovat. Jak tomu rozumíš?
2. Vedení lidí tím, že jim sloužíme, je složité a náročné, zároveň však velmi prospěšné. Proč je pro křesťana ve vedoucím postavení důležité, aby byl zároveň služebníkem?
3. Ezdráš i Nehemjáš byli muži modlitby. Pokuste se spočítat, kolikrát se v knihách Ezdráš a Nehemjáš mluví o modlitbě. Co z toho můžeme vyvodit pro svůj modlitební život?
4. „Přimkl se [Chizkijáš] k Hospodinu, neodstoupil od něho, dbal na jeho přikázání, jak je Hospodin vydal Mojžíšovi.“ (2Kr 18,6) Jak se může člověk „přimknout k Hospodinu“? Co to znamená? Jak to souvisí se zachováváním přikázání a jak s prokazováním milosti a milosrdenství?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

POUŽITÉ ZKRATKY

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad (ČEP). Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

B21 Bible, překlad 21. století
BK Bible kralická
ČSP Český studijní překlad
SNC Slovo na cestu

Díla Ellen G. Whiteové

U českých překladů knih Ellen G. Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název	Zkratka	Český překlad
DA	The Desire of Ages	TV	Touha věků
GC	The Great Controversy	VDV	Velké drama věků
MB	Thoughts from the Mount of Blessing	MON	Myšlenky o naději
PK	Prophets and Kings	OSU	Od slávy k úpadku
SC	Steps to Christ	CVP	Cesta k vnitřnímu pokoji

Zkratka	Anglický název
SM	Selected Messages
T	Testimonies for the Church

Další materiály

Zkratka	Anglický název
BC	The Seventh-day Adventist Bible Commentary

Vážení a milí přátelé,

příběhy Bible nejsou vždy snadné čtení. V textech najdete zprávy o vítězství Božího lidu, ale také svědectví o hlubokých pádech. Naši dávní předkové byli lidmi, kteří dokázali mnoho dobrého, ale někdy způsobili a zažili i hodně zlého. To, co lze i po staletích obdivovat, je mezi jiným i odvaha mnohých začít znovu a lépe. A to nebývá snadné.

Někdy způsobíme ve svém životě, nebo těch okolo, velký problém. Ale je mnohdy velmi těžké si hřích přiznat a změnit směr své cesty. Často hovoříme o tom, že Bůh chce, abychom se pro něj obětovali, že potřebuje náš čas, naše peníze a kdoví co ještě. Bůh je však majitelem celého vesmíru a od lidí nepotřebuje vůbec nic. Ve skutečnosti nevlastníme nic, co bychom Bohu mohli dát.

Existuje pouze jedna věc, která Hospodina zajímá, a tou je vytváření uctivého a přátelského vztahu s naším Stvořitelem a také mezi námi lidmi navzájem.

Staré příběhy Bible stojí za pečlivé čtení. Vyprávějí o lidech, kteří chtěli být v přátelském vztahu se svým Bohem a se svými blízkými. Ne vždy se jim to dařilo, ale měli velkou touhu zůstat na cestě k Bohu až do posledního dne jejich života.

Marek Škrta, hospodář Česko-Slovenské unie

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních sbírky dvě. Jedna je určena na provoz místního sboru a druhá na podporu různých celosvětových misijních projektů. Přehled tematických sobot a sbírek v roce 2019 lze využít při plánování bohoslužeb v tomto roce. Všem dárcům bych chtěl poděkovat za jejich ochotu podporovat práci církve v naší zemi i v prostoru světa kolem nás.

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odeslány na účet příslušného sdružení a sbírky se zvláštním určením mají uvedenu první část variabilního symbolu ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je číslo sboru.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2019			
Termín	Téma soboty	Sbírka	VS
Říjen			
5. 10.	Den modlitby a půstu		
12. 10.	Den kazatelské služby, Sbírka pro potřeby DC ADRA ČR	Sbírka pro DC Adra ČR	42
19. 10.	Den daru prorocství		
26. 10.	Sobota stvoření		
Listopad			
2. 11.	Modlitební týden – zahájení		
9. 11.	Modlitební týden – ukončení a sbírka na projekty Globální misie	Sbírka MT pro GK	100
16. 11.			
23. 11.			
30. 11.			
Prosinec			
7. 12.	Den křesťanského správcovství		
14. 12.			
21. 12.			
28. 12.	Sbírka 13. soboty pro Středovýchodní africkou divizi	Sbírka 13. soboty	13